

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
URZĘDÓW GÓRNICZYCH
W 2007 ROKU

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
URZĘDÓW GÓRNICZYCH
W 2007 ROKU

KATOWICE 2008

Wyższy Urząd Górniczy

ul. Poniatowskiego 31

40-956 Katowice

tel.: 032 736 17 00

faks: 032 251 48 84

e-mail: wug@wug.gov.pl

www.wug.gov.pl

www.wug.bip.info.pl

Spis treści

Przedmowa Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego	7
I. Podstawa prawna działalności i zadania urzędów górniczych	10
II. Zakres podmiotowy nadzoru i kontroli	10
1. Wstęp	12
2. Realizacja priorytetowych celów urzędów górniczych	13
2.1. Doskonalenie przepisów Prawa geologicznego i górniczego	13
2.2. Współpraca w tworzeniu i wdrażaniu prawa wspólnotowego	14
2.3. Współpraca z Polskim Komitetem Normalizacyjnym	15
2.4. Wspomaganie wdrażania systemów zarządzania bezpieczeństwem pracy w górnictwie	15
2.5. Doskonalenie systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu	16
2.6. Opracowanie nowych i weryfikacja metod monitorowania oraz zwalczania zagrożeń występujących w górnictwie	17
2.7. Zapewnienie bezpiecznych systemów odwadniania w likwidowanych zakładach górniczych	17
2.8. Powszechne stosowanie w zakładach górniczych nowoczesnego sprzętu ochrony indywidualnej górników	17
2.9. Zapewnienie należytego poziomu szkoleń pracowników zakładów górniczych	18
2.10. Ograniczenie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko	19
2.11. Zabezpieczenie potrzeb planowania przestrzennego na terenach pogórnicznych	22
2.12. Ujawnianie przypadków eksploatacji bez wymaganych pozwoleń i dokumentacji	22
2.13. Podniesienie rangi służb bhp w zakładach górniczych	23
2.14. Inspirowanie badań naukowych w dziedzinie bhp	23
2.15. Rozwój służby publicznej i racjonalizacja zatrudnienia	25
2.16. Kompleksowa komputeryzacja urzędów górniczych	25
3. Działalność administracyjna urzędów górniczych	26
3.1. Zatwierdzanie planów ruchu	26
3.2. Zagrożenia w zakładach górniczych	26
3.2.1. Zaliczanie złóż kopalin lub ich części oraz wyrobisk do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń	27
3.2.2. Udzielanie zezwoleń na zajęcie nieruchomości	27
3.3. Stosowanie wyrobów w zakładach górniczych	27
3.3.1. Dopuszczanie wyrobów do stosowania w zakładach górniczych	28
3.3.2. Udzielanie zezwoleń na odstępstwa	28
3.3.3. Udzielanie zezwoleń na oddanie do ruchu obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego	28

3.3.4. Wydawanie pozwoleń na nabywanie i przechowywanie materiałów wybuchowych	29
3.4. Wydawanie pozwoleń budowlanych	29
3.5. Gospodarka złożem, zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska	30
3.5.1. Uzgadnianie granic obszaru i terenu górniczego	30
3.5.2. Uzgadnianie koncesji	30
3.5.3. Opiniowanie projektów zagospodarowania złoża	30
3.5.4. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	30
3.5.5. Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	31
3.5.6. Uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania na terenach górniczych	31
3.5.7. Opiniowanie projektów zadań proekologicznych	32
3.5.8. Opiniowanie kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górnictwem	32
3.6. Stwierdzanie kwalifikacji	32
3.6.1. Stwierdzanie kwalifikacji kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych	32
3.6.2. Stwierdzanie kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego	33
3.6.3. Stwierdzanie kwalifikacji w zakresie ratownictwa górniczego	33
3.6.4. Stwierdzanie kwalifikacji osób kierownictwa i dozoru ruchu oraz osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji	34
3.6.5. Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej	34
3.7. Stwierdzanie przygotowania jednostek szkoleniowych	35
3.8. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcy	35
3.9. Przejmowanie dokumentacji mierniczo-geologicznej	35
3.10. Rozpatrywanie skarg i wniosków	36
4. Działalność inspekcyjna i kontrolna urzędów górniczych	38
4.1. Podstawa prawna i zakres działalności inspekcyjnej i kontrolnej urzędów górniczych	38
4.2. Działalność inspekcyjna i kontrolna w ujęciu statystycznym	40
4.3. Zatrzymane roboty oraz stwierdzone nieprawidłowości	42
5. Działalność represyjna	44
5.1. Kierowanie do sądów wniosków o ukaranie	44
5.2. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności	46
5.3. Stosowanie środków oddziaływania wychowawczego	47
5.4. Mandaty karne	48
6. Reprezentowanie Skarbu Państwa w sprawach roszczeń z tytułu szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego	50
7. Współpraca z urzędami administracji państwowej	51
8. Działalność legislacyjna	53
8.1. Prawo powszechnie obowiązujące	53
8.1.1. Opracowywanie projektów aktów normatywnych	53
8.1.2. Opiniowanie projektów aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych	54

8.2. Akty wewnętrzne Prezesa WUG	55
8.2.1. Zarządzenia	55
8.2.2. Decyzje	55
8.3. Akty prawne dotyczące rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego	56
8.4. Akty prawne Dyrektora Generalnego WUG	57
9. Współpraca z zagranicą i integracja europejska	58
9.1. Wizyty delegacji zagranicznych w Wyższym Urzędzie Górnicyzm	58
9.2. Udział przedstawicieli WUG w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach	58
9.3. Udział przedstawicieli WUG w pracach grup roboczych Rady UE i komitetów Komisji Europejskiej	59
9.4. Inne działania	59
10. Działalność informacyjna i wydawnicza	61
10.1. BIP oraz serwis internetowy WUG	61
10.2. Dziennik Urzędowy Wyższego Urzędu Górniczego	61
10.3. Miesięcznik WUG i inne wydawnictwa	62
10.4. Szkolenia i konferencje	62
10.5. Działalność Rzecznika Prasowego Prezesa WUG	65
11. Zarządzanie, organizacja i kontrola wewnętrzna	66
11.1. Zatrudnienie w urzędach górniczych	66
11.2. Rozwój zawodowy	66
11.3. Realizacja budżetu urzędów górniczych	67
11.4. System zarządzania jakością	69
11.5. Sprawozdawczość wewnętrzna	70
11.6. Kontrola wewnętrzna	70
11.7. Audyt wewnętrzny i kontrola finansowa	71
Załącznik nr 1. Zagrożenia zawodowe i ich skutki	72
Załącznik nr 2. Wypadkowość w górnictwie w 2007 r.	73
Załącznik nr 3. Działalność komisji powołanych przez Prezesa WUG oraz Rady ds. Bezpieczeństwa w Górnictwie Węglowym	78
Załącznik nr 4. Akty wewnętrzne Prezesa WUG (zarządzenia i decyzje)	85

Przedmowa Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego

Sprawozdanie z działalności urzędów górniczych w 2007 r. stanowi szczegółowe podsumowanie rocznej pracy urzędów górniczych nad realizacją misji i strategii urzędów górniczych. Cele określone w misji urzędów górniczych wynikają bezpośrednio z dążenia do realizacji praw człowieka do ochrony życia i zdrowia oraz do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Wskazują one także drogę do wypełniania obowiązku prowadzenia przez władze publiczne polityki, która ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego zarówno współczesnemu, jak i przyszłym pokoleniom.

Przez ostatnie lata urzędy górnicze nie pozostały obojętne na zmiany zachodzące w sektorze wydobywczym, dostosowując do nich swoją strukturę i organizację wewnętrzną.

Podstawowymi narzędziami służącymi sprawowaniu funkcji nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych są wydawane przez organy nadzoru górniczego decyzje i postanowienia oraz przeprowadzane kontrole i inspekcje.

Zarówno działalność administracyjna, jak i działalność kontrolna urzędów górniczych są przedmiotem ciągłego doskonalenia.

W 2007 r. nastąpiły dalsze zmiany w podejściu do funkcji kontrolnych. Większy nacisk położono na kontrole problemowe, rekontrole i inspekcje prowadzone wymiennie przez pracowników różnych urzędów okręgowych.

W roku 2007 przeprowadzono również kolejną zmianę o charakterze strukturalnym. Z dniem 1 lipca 2007 r. decyzją Prezesa WUG ograniczono z 10 do 6 liczbę komisji specjalnych do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładów górniczych. Liczba członków komisji specjalnych zmniejszyła się o blisko połowę. Ograniczenie liczebności ciał opiniodawczo-doradczych Prezesa WUG wynikało z konieczności racjonalizacji kosztów oraz zasad funkcjonowania komisji.

Wszystkie cele strategiczne Wyższy Urząd Górniczy realizuje obierając wiele dróg. Podstawowym zakresem działalności jest nadzór górniczy, w którego funkcje wpisane są również działania podejmowane w obliczu wypadków i innych niebezpiecznych zdarzeń. Nie sposób zatem nie wspomnieć o wydarzeniu, które w znacznym stopniu zaciążyło na działalności WUG w 2007 roku – tragedii, do jakiej doszło 21 listopada 2006 r. w Kopalni Węgla Kamiennego „Halemba” w Rudzie Śląskiej. W maju 2007 r. zakończyła prace komisja powołana przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego do zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej Oddział Kopalnia Węgla Kamiennego „Halemba” w Rudzie Śląskiej. Należy zwrócić uwagę, że niezwykle sprawny, profesjonalny i skuteczny przebieg pracy komisji był w znacznej mierze zastugą pracowników Wyższego Urzędu Górniczego.

Niezmiernie istotne znaczenie dla kształtu przemysłu wydobywczego mają prace legislacyjne, w których Wyższy Urząd Górniczy bierze czynny udział. WUG inicjuje oraz opracowuje projekty rozwiązań prawnych w obszarze działań urzędów górniczych, w oparciu o rozpoznanie aktualnego stanu i rozwoju prawa. W 2007 roku Wyższy

Urząd Górniczy podjął się szybkiego rozwiązania systemowego wielu zadań. Trwały intensywne prace nad zmianą zapisów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

Warto w tym kontekście wspomnieć, że w 2007 roku Prezes WUG uzyskał upoważnienie od Ministra Środowiska do prowadzenia międzyresortowego postępowania uzgadniającego oraz społecznych konsultacji przygotowanych w WUG projektów rozporządzeń Rady Ministrów zmieniających rozporządzenia w sprawie dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych oraz w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej.

W ramach prac legislacyjnych Wyższy Urząd Górniczy współpracował z Ministerstwem Środowiska przy tworzeniu projektu ustawy o odpadach wydobywczych stanowiącej transpozycję do prawa polskiego przepisów pierwszej „górniczej” dyrektywy ochrony środowiska w sprawie gospodarowania odpadami z przemysłu wydobywczego. Przedstawiciele Wyższego Urzędu Górniczego uczestniczyli w pracach Komitetu Komisji Europejskiej ds. dostosowania do postępu naukowego i technicznego legislacji w zakresie odpadów, w związku z przyjęciem dyrektywy Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego.

Ponadto został opracowany projekt nowelizacji przepisów dotyczących bezpieczeństwa eksploatacji i kryteriów oceny stopnia zużycia obudów zmechanizowanych w podziemnych zakładach górniczych, zawartych w załączniku Nr 4 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bhp w podziemnych zakładach górniczych.

W WUG przygotowano także projekt Zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu. W związku z wejściem w życie tego aktu zostały wydane nowe regulaminy organizacyjne urzędów górniczych oraz zasady przeprowadzania kontroli oraz inspekcji w zakładach górniczych. Wydanie tych przepisów wewnątrz-

nych pozwoliło na uporządkowanie wielu problemów związanych z bieżącą pracą urzędów górniczych.

W 2007 roku sporo wysiłków poświęcono doskonaleniu kompetencji pracowników urzędów górniczych. Kierownictwo WUG przykłada dużą wagę do prawidłowości postępowania w zgodzie z procedurami administracyjnymi. Dlatego też prowadzono systematyczne szkolenia pracowników urzędów górniczych, w tym w zakresie wydawania decyzji i postanowień administracyjnych.

W 2004 roku Wyższy Urząd Górniczy otrzymał certyfikat systemu jakości w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2001, wydany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. W 2007 r. podejmowane były kolejne działania zmierzające do doskonalenia i wdrażania celów jakości w pracy urzędów górniczych.

W roku 2007 prowadzono działania ukierunkowane na podniesienie jakości szkoleń załóg górniczych. Ujednolicono system szkoleń wstępnych w górnictwie węgla kamiennego. Z inicjatywy WUG opracowane zostały ramowe programy szkoleń wstępnych w dziedzinie bhp.

Wśród działań mających na celu popularyzację wiedzy z dziedziny bhp w górnictwie wymienić należy organizację, wspólnie z Zarządem Głównym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa oraz Głównym Instytutem Górnictwa IX Konferencji „Problemy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w polskim górnictwie”, a także seminarium „Zdrowe i przyjazne miejsce pracy”.

W dniu 23 listopada 2007 r. Wyższy Urząd Górniczy obchodził jubileusz 85-lecia. Program obchodów zorganizowanych w gmachu Biblioteki Śląskiej obejmował m.in. sesję okolicznościową, wręczenie odznaczeń oraz konkurs fotograficzny miesięcznika WUG.

Poszerzeniu wiedzy i wymianie doświadczeń służyły także spotkania międzynarodowe. W WUG zorganizowano m.in. spotkanie grupy współpracy administracyjnej ATEX ADCO, przedstawiciele państw człon-

kowskich UE poświęcone współpracy organów wyspecjalizowanych nadzoru rynku dla Dyrektywy 94/9/WE „Urządzenia i systemy ochronne przeznaczone do użytku w atmosferach potencjalnie wybuchowych”. Przedstawiciele WUG brali także udział w pracach grup współpracy administracyjnej dla Dyrektyw 94/9/WE „ATEX” i 98/37/WE „MD” oraz grup roboczych ATEX Standing Committee wraz z przedstawicielami Ministerstwa Gospodarki.

Rok 2007 przyniósł znaczące zmiany w zakresie polityki kadrowej w administracji rządowej. WUG brał udział w pilotażu wartościowania stanowisk pracy z zastosowaniem metody analityczno-punktowej opracowanej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Rozpoczęto także wdrażanie zarządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej poprzez ustalenie standardów pracy dla poszczególnych stanowisk, sporządzanie opisów oraz prowadzenie procesu wartościowania stanowisk pracy w urzędach górniczych.

W 2007 r. prowadzono także liczne prace na rzecz unowocześnienia infrastruktury urzędu, w tym infrastruktury informatycznej. Przeprowadzono pilotaż w zakresie wykonania umowy na zakup i instalację oprogramowania komputerowego dla nadzoru rynku pod nazwą „Zintegrowany system informatyczny dla nadzoru rynku w WUG” w ramach programu Transition Facility 2004. Utworzono komputerowe bazy danych materiałów statystycznych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie. Został uruchomiony nowy serwis intranetowy Urzędu.

Istotną nowością w 2007 r. było opracowanie projektu budżetu WUG na 2008 r. w formie zadaniowej.

Gdy mówimy o realizacji misji urzędów górniczych, warto pamiętać, iż wiele naszych sukcesów osiągamy we współpracy z innymi instytucjami. Jedynie wielokierunkowe, planowe i skoordynowane działania organów nadzoru górniczego i innych urzędów państwowych, przedsiębiorców, załóg zakładów górniczych oraz instytucji naukowo-badawczych mogą przynieść wymierny efekt w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy załóg górniczych. W 2007 r. WUG współpra-

cował z Ministrem Środowiska w obszarze gospodarki złożem i ochrony terenów górniczych, a także zagrożeń naturalnych w górnictwie, z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji w dziedzinie bezpieczeństwa powszechnego, pożarowego i ratownictwa, z Ministrem Gospodarki w sprawie bhp w zakładach górniczych, z Głównym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w sprawach ochrony obiektów budowlanych, z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawach nadzoru rynku oraz z marszałkami województw i starostami w sprawach udzielania koncesji na wydobywanie kopalin pospolitych. W lipcu 2007 roku, na nowo zdefiniowano zasady współpracy z Państwową Inspekcją Pracy oraz Urzędem Dozoru Technicznego. Podpisane porozumienia akcentują wspólne zobowiązania do nadzoru nad pracami w zakresie zagospodarowania złóż kopalin ze szczególnym uwzględnieniem warunków bezpieczeństwa pracy załóg górniczych.

W perspektywie 2008 roku czeka nas wiele nowych, wymagających dużego zaangażowania, wyzwań. Niewątpliwie największym z nich jest przygotowanie wspólnie z Ministerstwem Środowiska nowej ustawy – Prawo geologiczne i górnicze wraz z aktami wykonawczymi. Jestem przekonany, że sprostamy nowym zadaniom. Zobowiązuje nas do tego zarówno 85-letnia historia Wyższego Urzędu Górniczego, jak i ogromny kredyt zaufania, jakim darzy nas społeczność górnicza w Polsce.

Wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji strategicznych celów Wyższego Urzędu Górniczego w roku 2007, składam serdeczne podziękowania i przekazuję wyrazy szacunku.

Piotr Buchwald
Prezes Wyższego Urzędu Górniczego

I. Podstawa prawna działalności i zadania urzędów górniczych

Wyższy Urząd Górniczy, okręgowe urzędy górnicze i Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych realizują zadania określone przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.) oraz innymi przepisami. Sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe i pospolite, w szczególności w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
- ratownictwa górniczego,
- gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
- ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,
- budowy i likwidacji zakładów górniczych, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest organem administracji rządowej nadzorowanym przez ministra właściwego do spraw środowiska.

Prezes WUG w szczególności:

- jest organem właściwym w sprawach indywidualnych, rozpatrywanych w drodze postępowania administracyjnego w zakresie wynikającym z przepisów ustawy,
- pełni funkcję organu wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, w stosunku do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością,
- pełni funkcję wyspecjalizowanego organu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu w zakresie wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych,
- powołuje specjalne komisje do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznawania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego,
- gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych oraz udostępnia tę dokumentację na zasadach i w sposób określony w odrębnych przepisach.

Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych mocą decyzji administracyjnych:

- wydają zezwolenia na oddanie do ruchu w zakładzie górniczym obiektów, maszyn i urządzeń określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy,
- wydają zezwolenia na przechowywanie i używanie sprzętu strzałowego w zakładach górniczych,
- wydają pozwolenia na nabywanie lub przechowywanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz na używanie środków strzałowych w zakładach górniczych,
- zatwierdzają plany ruchu zakładów górniczych,
- zaliczają złoża (pokłady), ich części lub wyrobiska do poszczególnych stopni (kategorii, klas) zagrożeń naturalnych.

Prezes WUG wydaje decyzje m.in. w sprawach:

- dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych,
- zezwoleń na odstąpienie od obowiązujących przepisów.

Ponadto organy nadzoru górniczego stwierdzają kwalifikacje osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz pracowników na stanowiska w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji.

II. Zakres podmiotowy nadzoru i kontroli

Według stanu na 31 grudnia 2007 r. nadzorem i kontrolą urzędów górniczych objętych było 221 zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe, w szczególności:

- 44 podziemne zakłady górnicze, w tym:
 - 31 kopalń węgla kamiennego,
 - 3 kopalnie węgla kamiennego w likwidacji,
 - 3 kopalnie rud miedzi,
 - 2 kopalnie rud cynku i ołowiu,
 - 1 kopalnia soli,
 - 2 zakłady górnicze wydobywające gliny ceramiczne,
 - 2 zakłady górnicze wydobywające gips i anhydryt;
- 105 odkrywkowych zakładów górniczych, w tym:
 - 11 kopalń węgla brunatnego,
 - 93 kopalnie surowców skalnych, ilastych, piasków formierskich i szklarskich,
 - 1 kopalnia siarki (w likwidacji);

- 60 otworowych zakładów górniczych, w szczególności:
 - 4 zakłady górnicze ropy i gazu, w tym 81 kopalń i 5 podziemnych magazynów gazu,
 - 4 kopalnie soli, w tym 2 w likwidacji,
 - 2 kopalnie siarki, w tym 2 w likwidacji,
 - 49 zakładów górniczych wydobywających wody lecznicze, termalne i solanki,
 - 2 zakłady górnicze eksploatujące metan z pokładów węgla;
- 1 podziemny magazyn gazu;
- 12 zakładów wykonujących roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, w tym Centralny Zakład Odwadniania Kopalń, w skład którego wchodzi 3 ruchy składające się z 15 rejonów.

Nadzorem i kontrolą obejmowano również:

- 355 zakładów wykonujących prace geologiczne,
- 4431 zakładów górniczych kopalni pospolitych.

Ponadto nadzorowano 1760 oddziałów podmiotów wykonujących w zakresie swej działalności zawodowej powierzone im czynności w ruchu zakładów górniczych, zatrudniających 34 664 pracowników.

We wszystkich nadzorowanych zakładach i podmiotach gospodarczych zatrudnionych było 206 849 pracowników, z czego 114 317 pracowników w czynnych kopalniach węgla kamiennego i 313 pracowników w likwidowanych kopalniach węgla kamiennego.

Zadania nadzoru górniczego w 2007 roku realizowane były przez 10 okręgowych urzędów górniczych i specjalistyczny Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urzędzeń Energomechanicznych oraz Wyższy Urząd Górniczy, w których zatrudnionych było 519 pracowników w tym 3 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, 16 osób zaliczanych do państwowego zasobu kadrowego, 438 do członków korpusu służby cywilnej oraz 62 osoby nieobjęte mnożnikowym systemem wynagrodzeń.

1. Wstęp

„Sprawozdanie z działalności urzędów górniczych w 2007 r.” jest dokumentem opisującym roczne dokonania urzędów górniczych w dwóch zasadniczych perspektywach. W pierwszej z nich działalność urzędów górniczych została ujęta w aspekcie realizacji priorytetowych celów urzędów górniczych wynikających ze strategii działania na lata 2006–2010. Tym zagadnieniom poświęcono cały, obszerny rozdział 2. sprawozdania. Druga z przyjętych perspektyw odzwierciedla roczną pracę urzędów górniczych w świetle

zadań określonych przepisami prawa (rozdziały 2–11). W tej części sprawozdania opisano m.in. działalność administracyjną urzędów górniczych (wydawanie decyzji i postanowień), działalność inspekcyjną, represyjną, legislacyjną, informacyjną i wydawniczą. Odrębne rozdziały poświęcono współpracy urzędów górniczych z organami administracji państwowej i innymi instytucjami, współpracy z zagranicą oraz organizacji i zarządzaniu w urzędach górniczych.

Całość sprawozdania uzupełniają załączniki zawierające informacje na temat wypadkowości w górnictwie w 2007 r., działalności komisji powołanych przez Prezesa WUG oraz aktów wewnętrznych Prezesa WUG.

2. Realizacja priorytetowych celów urzędów górniczych

Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie realizacji priorytetowych celów działalności ujętych w „Strategii działania urzędów górniczych na lata 2006–2010” oraz w „Programie działania urzędów górniczych na 2007 r.”

2.1. Doskonalenie przepisów Prawa geologicznego i górniczego

Analizując doświadczenia organów nadzoru górniczego w stosowaniu w praktyce przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz rozporządzeń do tej ustawy, a ponadto korzystając z wniosków opracowanych na forum Komisji do spraw analizy przepisów prawa związanego z ruchem zakładów górniczych, będącej organem opiniodawczo-doradczym Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, w 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym zdecydowano o podjęciu prac nad nowelizacją ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych. W szczególności:

- 1) przygotowano projekt nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej, uznając, że ze względu na przesłanki określone w art. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze, tj. potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska, jest uzasadnione, aby roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, wykonywane w Kopalni „Guido” w celu ochrony zabytków oraz wykonywane w toku budowy obwodnicy Krakowa, były objęte przepisami Prawa geologicznego i górniczego, wymienionymi we wprowadzeniu do wyliczenia w § 1 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 kwietnia 2002 r. w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górniczego prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej (Dz.U. Nr 62, poz. 561, z późn. zm.);
- 2) opracowano nowe brzmienie załącznika nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych (Dz.U. Nr 99 poz. 1003), który określa jednostki upoważnione do przeprowadzania badań i oceny wyrobów;
- 3) zakończono prace nad obszerną nowelizacją rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 101 poz. 1035, z późn. zm.), w celu:
 - a) dostosowania przepisów rozporządzenia do regulacji prawnych, których treść odnosi się do przepisów rozporządzenia (m.in. w zakresie organizacji szkolnictwa oraz wymagań kwalifikacyjnych określonych w innych aktach normatywnych),
 - b) wykorzystania doświadczenia z pięcioletniej praktyki stosowania rozporządzenia i oceny funkcjonowania w praktyce jego przepisów, dokonanej przez urzędy górnicze oraz powołaną przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego Komisję do spraw analizy stosowania przepisów prawa związanego z ruchem zakładów górniczych,
 - c) wprowadzenia nowych regulacji prawnych (m.in. w zakresie dodatkowego etapu pisemnego egzaminu dla osób ubiegających się o stwierdzenie kwalifikacji kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego);
- 4) zakończono także prace nad znaczną nowelizacją rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego (Dz.U. Nr 261 poz. 2186), która:
 - a) uporządkowuje terminologię i zapewnia spójność z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 12 czerwca 2002 r. w sprawie ratownictwa górniczego (Dz.U. Nr 94, poz. 838 z późn. zm.),
 - b) wykorzystuje doświadczenia z ponadczterdziuletniej praktyki stosowania rozporządzenia i oceny funkcjonowania w praktyce jego przepisów,
 - c) wprowadza modyfikację w zakresie struktury egzaminu (wprowadzenie etapu pisemnego);
- 5) przygotowano projekty rozporządzeń Ministra Środowiska:
 - a) w sprawie upoważnienia do uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwach członkow-

skich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych oraz w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania w sprawie uznania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych.

Opracowanie projektów, o których mowa w pkt 5, było związane ze zmianą organu sprawującego nadzór nad Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego, a ponadto z koniecznością transpozycji decyzji Rady 2006/245/WE z dnia 27 lutego 2006 r. w sprawie przyjęcia, w imieniu Wspólnoty Europejskiej i jej Państw Członkowskich, Protokołu do Umowy między Wspólnotą Europejską i Państwami Członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony w sprawie swobodnego przepływu osób (Dz.Urz. UE L 89 z 28.03.2006 r.).

W odniesieniu do projektu wymienionego w pkt 2 Prezes Wyższego Urzędu Górniczego prowadził postępowanie uzgadniające na podstawie upoważnienia udzielonego przez Ministra Środowiska w dniu 12 czerwca 2007 r. do opracowywania i uzgadniania, w tym uzgadniania wewnątrzresortowego i międzyresortowego (łącznie z prowadzeniem konferencji uzgodnieniowych), projektów aktów wykonawczych, wydanych na podstawie upoważnień określonych w ustawie z dnia 4 grudnia 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze, w zakresie obszaru działania Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego prowadził także postępowania w zakresie uzgodnienia projektów wymienionych w pkt 5 na podstawie upoważnienia udzielonego przez Ministra Środowiska w dniu 27 czerwca 2007 r. do opracowywania i uzgadniania projektów aktów wykonawczych (Ministra Środowiska, dotyczących uznawania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych), wydanych na podstawie upoważnień określonych w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz.U. Nr 87, poz. 954, z późn. zm.) oraz projektowanej ustawie o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w pań-

stwach członkowskich Unii Europejskiej (druk sejmowy nr 1685), w zakresie obszaru działania Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Ponadto w 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym zintensyfikowano prace nad projektem nowelizacji przepisów ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Korzystając z dotychczasowych doświadczeń organów nadzoru górniczego, uznano, że do najważniejszych zagadnień będących przedmiotem projektowanej nowelizacji powinny należeć:

- 1) wzmocnienie kompetencji organów nadzoru górniczego poprzez rozszerzenie katalogu środków władczych stosowanych w przypadku stwierdzenia różnego rodzaju nieprawidłowości (w tym w zakresie nielegalnej eksploatacji oraz kwalifikacji);
- 2) rozszerzenie katalogu zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych oraz modyfikacja sposobu ich klasyfikacji;
- 3) uszczegółowienie rozwiązań dotyczących rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego;
- 4) określenie wymagań, które powinny spełniać firmy wykonujące czynności w ruchu zakładu górniczego oraz
- 5) wprowadzenie rozwiązań dotyczących trybu przeprowadzania przez organy nadzoru górniczego inspekcji i badań kontrolnych oraz badań powypadkowych.

Do końca roku 2007 opracowano projekt odpowiednich zmian ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, jednakże ze względu na podjęte wcześniej w Ministerstwie Środowiska prace nad stworzeniem projektu nowego prawa geologicznego i górniczego, prace nad przedmiotową nowelizacją zostały wstrzymane. Minister Środowiska powołał zespół roboczy celem przygotowania uwag końcowych do projektu ustawy, w skład którego wszedł także przedstawiciel Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Szczegółowe omówienie prac legislacyjnych związanych m.in. z doskonaleniem przepisów Prawa geologicznego i górniczego zamieszczono w rozdziale 9. sprawozdania.

2.2. Współpraca w tworzeniu i wdrażaniu prawa wspólnotowego

W 2007 r. kontynuowano współpracę z Ministerstwem Środowiska w zakresie prac nad transpozycją dyrektywy 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego m.in. poprzez udział w przygotowaniu projektu ustawy o odpadach wy-

dobywczym, uczestnictwo w roboczych spotkaniach z przedstawicielami ministerstwa, a także w spotkaniu z przedsiębiorcami, w uzgodnieniach wewnątrzresortowych i w posiedzeniu Komisji Prawniczej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Uczestniczono także w pracach nad tworzeniem wspólnotowych aktów wykonawczych do dyrektywy 2006/21/WE, współpracując z Komisją Europejską w ramach komitetu doradczego ds. dostosowania do postępu naukowego i technicznego legislacji w zakresie odpadów (TAC).

Kontynuowano współpracę z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego w zakresie wdrażania do prawa polskiego przepisów prawa wspólnotowego z obszaru uznawania kwalifikacji zawodowych.

2.3. Współpraca z Polskim Komitetem Normalizacyjnym

Działalność normalizacyjna prowadzona w WUG w oparciu o art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o normalizacji (Dz.U. nr 169, poz.1386, z późn. zm.) obejmowała w 2007 r. współpracę z Polskim Komitetem Normalizacyjnym, na zasadach określonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobów współdziałania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego z organami administracji rządowej (Dz.U. nr 239, poz. 2040).

W tym zakresie:

- Wyższy Urząd Górniczy brał czynny udział w procesie opiniowania projektów Polskich Norm w ramach ankiety adresowanej i powszechnej, w tym projektów norm związanych z ochroną życia, zdrowia, środowiska, mienia oraz bezpieczeństwa pracy i użytkowania,
- przedstawiciele WUG brali czynny udział w pracach wybranych Komitetów Technicznych,
- współpracowano z wybranymi zespołami normalizacyjnymi Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Prowadzone w 2007 r. przez WUG prace normalizacyjne obejmowały następujące działania:

- zaopiniowano 21 projektów norm w ramach ankiety adresowanej,
- przeanalizowano 12 wykazów norm podanych ankiecie powszechnej, pod kątem norm tematycznie związanych z górnictwem, a następnie dokonano wyboru projektów i szczegółowej analizy treści wybra-

nych projektów pod kątem wymagań mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo i higienę pracy w zakładach górniczych,

- przeanalizowano polskie normy z zakresu działania wszystkich komitetów technicznych opracowujących normy z zakresu górnictwa, podlegające w 2007 r. przeglądowi pod kątem ich aktualności,
- przeanalizowano dotychczasowy udział przedstawicieli WUG w pracach wybranych komitetów technicznych oraz realizowaną tematykę, a następnie zaproponowano dokonanie zmian oraz zgłoszono do właściwych tematycznie zespołów normalizacyjnych PKN nowych przedstawicieli do prac w wybranych KT,
- prowadzono analizę tematyki realizowanej w wybranych komitetach technicznych europejskich organizacji normalizacyjnych, pod kątem ich związku z bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach górniczych – CEN/TC 196, CEN/TC 305 i CEN/TC 114.,
- prowadzono sekretariat Komitetu Technicznego KT nr 164 ds. Bezpieczeństwa w Górnictwie,
- w ramach prac Komitetu Technicznego nr 164 w 2007 r. prowadzono prace nad wdrożeniem do zbioru Polskich Norm normy europejskiej dotyczącej obudowy zmechanizowanej i prace w zakresie analizy zbioru norm i typowania norm do wycofania ze zbioru z uwagi na dezaktualizację zawartych w nich wymagań.

2.4. Wspomaganie wdrażania systemów zarządzania bezpieczeństwem pracy w górnictwie

Systemy zarządzania bezpieczeństwem są wdrażane z inicjatywy przedsiębiorców. Częścią dokumentacji tych systemów, a zarazem istotnym elementem zarządzania bezpieczeństwem pracy w górnictwie, jest dokument bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zakładów górniczych. Poprzez kontrolę funkcjonowania dokumentu bezpieczeństwa urzędy górnicze przyczyniają się w znaczący sposób do doskonalenia systemów zarządzania bezpieczeństwem. W trakcie inspekcji prowadzonych w zakładach górniczych w 2007 r. uwzględniano problemy bieżącej aktualizacji dokumentu bezpieczeństwa oraz zapoznawania pracowników z wprowadzonymi zmianami. Szczególną uwagę zwracano na sposób informowania pracowników o ryzyku zawodowym występującym na ich stanowiskach pra-

cy. Kontrolowano prawidłowość przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego oraz wiedzę pracowników w tym zakresie.

Obecnie 33 zakłady górnicze wydobywające węgiel kamienny i 3 zakłady górnicze wydobywające rudy miedzi posiadają certyfikaty systemów zarządzania bezpieczeństwem pracy. Certyfikaty te, wydane przez Jednostkę Certyfikującą Głównego Instytutu Górniczego w Katowicach, potwierdzają wdrożenie systemów spełniających wymagania Polskiej Normy PN-N-18001:2004 „Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania”.

W grupie kapitałowej Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy zostały wdrożone głównie przez TÜV Management Service GMBH i DET Norske Veritas Poland.

W grupie kapitałowej Lafarge wdrożony został autorski system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, wspólny dla wszystkich przedsiębiorstw wchodzących w skład grupy na całym świecie, w oparciu o wytyczne Międzynarodowej Organizacji Pracy ILO-OSH 2001 z 2001 r.

W oparciu o wymagania PN-N-18001:2004 są wdrażane lub zostały wdrożone systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w KWB „Bełchatów”, ZG Rigips Polska Stawiany sp. z o.o. w Szarbkowie, Nordkalk sp. z o.o. – Kopalnia Wapienia Miedzianka.

2.5. Doskonalenie systemu kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jako organ wyspecjalizowany prowadzi kontrole spełnienia przez wyroby zasadniczych wymagań na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego dla wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych. Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego jako wyspecjalizowanego organu nadzoru prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze.

Kluczowym elementem systemu nadzoru rynku jest sprawny przepływ informacji na temat wyrobów wprowadzanych do obrotu. W 2007 r. w ramach doskonalenia przepływu informacji w

Tab. 2.5.1. Liczba przeprowadzonych kontroli i skontrolowanych wyrobów

Rok	2004	2005	2006	2007
Kontrole	103	184	183	150
Wyroby	150	370	351	150

urzędach górniczych opracowano i wdrożono system komputerowy dla nadzoru rynku – Uni-Vers SNAR, w skład którego wchodzi:

- program obsługujący centralną bazę danych o wyrobach na poziomie Wyższego Urzędu Górniczego,
- programy, których zadaniem jest obsługa lokalnych baz danych w okręgowych urzędach górniczych i Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych,
- program umożliwiający łączność drogą internetową centralnej bazy danych o wyrobach znajdującej się w Wyższym Urzędzie Górniczym z lokalnymi bazami danych znajdującymi się w OUG i UGBKUE.

Obecnie przepływ informacji w ramach funkcjonującego w urzędach górniczych systemu kontroli wyrobów odbywa się za pomocą ww. systemu Uni-Vers SNAR, a także, w przypadku wyrobów, co do których istnieje przypuszczenie, że nie spełniają zasadniczych lub innych wymagań, w formie dokumentów papierowych. Sporządzone w wersji elektronicznej dokumenty przesyłane są z komputerów zainstalowanych w UGBKUE oraz w każdym z OUG do Zespołu ds. Kontroli Wyrobów Departamentu Energomechanicznego WUG. W Zespole ds. Kontroli Wyrobów protokoły z czynności wstępnych kontroli wyrobów wraz z dokumentami towarzyszącymi są analizowane, a następnie w razie konieczności podejmowane są dalsze działania.

Liczbę przeprowadzonych w okresie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2007 r. kontroli spełnienia zasadniczych wymagań przez wyroby stosowane w zakładach górniczych oraz liczbę skontrolowanych wyrobów przedstawiono w tabeli 2.5.1

W zakresie wyrobów, co do których wniesiono zastrzeżenia dotyczące niespełnienia zasadniczych wymagań zawartych w dyrektywach, wszczęto siedem postępowań administracyjnych. W wyniku podjętych działań administracyjnych nieprawidłowości dotyczące tych wyrobów zostały usunięte przez producentów.

2.6. Opracowanie nowych i weryfikacja metod monitorowania oraz zwalczania zagrożeń występujących w górnictwie

Dzięki współpracy z jednostkami badawczo-rozwojowymi prowadzącymi działalność w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie Wyższy Urząd Górniczy w sposób znaczący wpływa na opracowanie nowych i weryfikację dotychczas stosowanych metod monitorowania zagrożeń występujących w zakładach górniczych. Konieczność podejmowania prac nad metodami monitorowania i zwalczania zagrożeń wynika z jednej strony z ewolucji stanu wiedzy na temat profilaktyki zagrożeń, z drugiej strony jest konsekwencją zmieniających się warunków prowadzenia eksploatacji kopalni.

W ostatnim czasie znaczących modyfikacji dokonano między innymi w metodzie kompleksowej i wchodzących w jej skład metodach szczegółowych oceny stanu zagrożenia tąpnięciami, która została znowelizowana przez Główny Instytut Górnictwa z inicjatywy Prezesa WUG. W 2007 r. zmodyfikowana metoda była wdrażana we wszystkich zakładach górniczych eksploatujących pokłady węgla zagrożone tąpnięciami.

2.7. Zapewnienie bezpiecznych systemów odwadniania w likwidowanych zakładach górniczych

W ramach prowadzonego nadzoru i kontroli w zlikwidowanych zakładach górniczych urzędy górnicze egzekwowały od przedsiębiorców stosowanie systemów odwadniania zabezpieczających sąsiednie zakłady górnicze przed zagrożeniem wodnym. Skutki hydrogeologiczne likwidacji zakładów były w wielu przypadkach przedmiotem analizy powołanej przez Prezesa WUG Komisji ds. Zagrożeń Wodnych.

W toku sprawowania nadzoru górniczego nad likwidowanymi zakładami górnictwem kontrolowano prowadzenie monitoringu stanu zasypiania i emisji gazów w zlikwidowanych szybach podziemnych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny – w nawiązaniu do warunków hydrogeologicznych w zrobach kopalń zlikwidowanych. Ponadto przeprowadzono kontrole stanu technicznego obudów wyrobisk korytarzowych i komorowych stanowiących elementy systemów odwadniania.

Opracowano informację na temat sposobów ujmowania stanu zagrożenia wodnego w planach ruchu czynnych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny.

W związku ze stopniowym wyczerpywaniem się złóż węgla kamiennego wydobywanie tej kopaliny prowadzone było na coraz większych głębokościach. Tym samym, w związku ze zmniejszoną wodonośnością i przepuszczalnością górotworu karbońskiego, dopływy do czynnych zakładów górniczych ulegały zmniejszeniu. Zmniejszenie tych dopływów związane jest także z ograniczaniem zasięgu prowadzonych robót przygotowawczych w nieodwodnionych partiach złóż, a także z procesem spiętrzania się wód w zlikwidowanych zakładach górniczych lub w ich częściach. Kontynuowany jest proces spiętrzania i tworzenia zbiorników wód podziemnych o znacznych pojemnościach w byłych kopalniach: Czeczott, Dębieńsko, Grodziec, Janina II, Kleofas i Nowa Ruda. Po spiętrzeniu wód do określonych w dokumentacjach hydrogeologicznych głębokości kontynuowane będzie odwadnianie zatopionych wyrobisk w kopalniach Grodziec i Kleofas. Obecnie w 8 rejonach Centralnego Zakładu Odwadniania Kopalń Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. zatopione wyrobiska odwadniane są jedynie przy użyciu pomp głębinowych. W siedmiu rejonach w minionym roku zabudowano nowe agregaty pompowe, a w pompowni w rejonie Porąbka – Klimontów planuje się zbudować jeszcze jeden agregat.

2.8. Powszechne stosowanie w zakładach górniczych nowoczesnego sprzętu ochrony indywidualnej górników

Zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów górniczych wszyscy pracownicy przebywający na dole w podziemnych zakładach górniczych muszą być wyposażeni w uciezkowy sprzęt ochrony układu oddechowego. Z inicjatywy urzędów górniczych zakłady górnicze opracowały harmonogramy wymiany uciezkowego sprzętu oczyszczającego (pochłaniaczy) na uciezkowy sprzęt izolujący. Dzięki systematycznej realizacji harmonogramów we wszystkich kopalniach w rejonach, w których występują najwyższe stopnie zagrożenia metanowego i tąpnięciami, pracownicy wyposażeni są w aparaty uciezkowe izolujące.

Obecnie w kopalniach stosuje się pochłaniacze: POG-8 i POG-8M – polskiej produkcji oraz aparaty izolujące uciezkowe typu: AU, SR-60 i SR-30 – polskiej produkcji, SZSS - 1PV – produk-

cji ukraińskiej i OXY-K 50 – produkcji niemieckiej. Aparaty typu AU są sukcesywnie wycofywane z kopalń z uwagi na ich zużycie techniczne. Ww. sprzęt (poza AU) posiada odpowiednie certyfikaty. We wszystkich podziemnych zakładach górniczych trwa sukcesywna wymiana sprzętu uciezkowego. Od 2003 r. liczba stosowanych pochłaniaczy spadła z ponad 106 000 sztuk do 19 923 sztuk. Jednocześnie liczbę aparatów uciezkowych izolujących zwiększono odpowiednio z 31 000 sztuk do 90 289 sztuk, przy czym pochłaniacze, zgodnie z instrukcją użytkownika producenta, wymienia się co trzy lata, a aparaty izolujące co pięć lat od daty wprowadzenia ich do użytkowania.

Aparaty robocze W-70 są dalej podstawowym sprzętem stosowanym do ochrony układu oddechowego ratowników biorących udział w akcjach, w atmosferze niezdanej do oddychania. Pozostają one na wyposażeniu wszystkich kopalnianych drużyn ratowniczych i wszystkich jednostek ratownictwa górniczego. W 2007 r. na wyposażeniu sal aparaturowych kopalnianych stacji ratownictwa górniczego i jednostek ratownictwa było ponad 1200 sztuk aparatów. Aparaty W-70 będą użytkowane aż do ich fizycznego zużycia. Producent tych aparatów, firma „FASER”, w Tarnowskich Górach zapewnia części zamienne. Aparaty BG 4 EP produkcji niemieckiej z nowoczesnym systemem elektronicznego zabezpieczenia są na wyposażeniu Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, Jednostki Ratownictwa Górniczo-Hutniczego w Lubinie i LW „Bogdanka”. Aparaty robocze W 2000 firmy „FASER” są na wyposażeniu kopalnianej stacji ratownictwa górniczego w KWK „Hałemba-Wirek” w Rudzie Śląskiej.

2.9. Zapewnienie należytego poziomu szkoleń pracowników zakładów górniczych

Dla zapewnienia należytego poziomu oraz wysokiej jakości szkoleń pracowników zakładów górniczych, w ramach sprawowanego nadzoru, przedstawiciele urzędów górniczych przeprowadzali inspekcje i kontrole w zakładach górniczych oraz jednostkach organizacyjnych prowadzących szkolenia pracowników zakładów górniczych. W 2007 roku nadzorem objętych było 236 przedsiębiorców oraz 128 jednostek organizacyjnych prowadzących szkolenia pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych. W 2007 roku przeprowadzono kontrole u 151 przedsiębiorców oraz w 73 ośrodkach zatrudniających szkoleniem pracowników zatrudnionych w ruchu zakładów górniczych.

Kontroli poddano m.in. następujące zagadnienia:

- opracowanie szczegółowych programów szkoleń w dziedzinie bhp, zgodnie z wymaganiami ramowych programów zawartych w obowiązujących przepisach prawnych w zakresie tematyki szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych i wymiaru godzin, w czasie których realizowane są szkolenia,
- realizacja szkoleń zgodnie z opracowanymi szczegółowymi programami kursów,
- opracowywanie i zatwierdzanie programów szkoleń na stanowiska w ruchu zakładów górniczych wymagające szczególnych kwalifikacji, zgodnie z postanowieniem art. 74 ust. 8 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze,
- właściwe prowadzenie dokumentacji szkoleniowej dla poszczególnych typów szkoleń, tj. dzienników zajęć, protokołów z przebiegu egzaminów sprawdzających, rejestru wydawanych zaświadczeń, wzorów zaświadczeń o ukończeniu szkolenia oraz archiwizowania i zabezpieczenia dokumentacji szkoleniowej,
- posiadanie kadry dydaktycznej o kwalifikacjach odpowiednich do tematyki realizowanych szkoleń,
- zawartość merytoryczna materiałów pomocniczych dla uczestników szkoleń,
- baza lokalowa, jaką dysponują przedsiębiorcy oraz jednostki szkoleniowe (sale wykładowe, pomieszczenia pomocnicze, archiwalne, zaplecze socjalne i sanitarne),
- wyposażenie jednostek szkoleniowych oraz posiadanie przez przedsiębiorców pomocy dydaktycznych oraz sprzętu niezbędnego do realizacji tematyki objętej szkoleniem,
- nadzór gwarantujący odpowiednią jakość prowadzonego szkolenia.

Kontrole w zakresie szkoleń pracowników zakładów górniczych w ośrodkach szkoleniowych oraz u przedsiębiorców wykazały między innymi:

- nieprawidłowości w dokumentacjach szkoleniowych,
- brak jednoznacznego odniesienia się w materiałach szkoleniowych do warunków pracy, zagrożeń oraz przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujących w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite,
- niezgodność szkoleń z dokumentem bezpieczeństwa,
- brak spójności pomiędzy tematyką szkoleń określoną w programie a treścią faktycznie przeprowadzonych szkoleń,
- dopuszczanie do pracy w ruchu zakładów górniczych osób nieposiadających:

- aktualnych zaświadczeń o odbyciu szkoleń w dziedzinie bhp,
 - właściwie udokumentowanego instruktażu stanowiskowego,
 - odpowiednich upoważnień do obsługi maszyn i urządzeń,
 - zaświadczeń o odbyciu szkoleń specjalistycznych zarówno dla osób kierownictwa i dozoru ruchu, jak również dla pracowników zatrudnianych na stanowiskach robotniczych,
- zlecenie prowadzenia szkoleń jednostkom organizacyjnym niespełniającym postanowień art. 74 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r.
 - Prawo geologiczne i górnicze w zakresie posiadania decyzji właściwego organu nadzoru górniczego, stwierdzającej spełnienie warunków do przeprowadzania szkoleń pracowników,
 - brak odpowiedniej kadry do prowadzenia szkoleń.

Wykazane nieprawidłowości dotyczyły również przeprowadzenia kursów w zakresie doskonalenia zawodowego – podwyższania kwalifikacji zawodowych pracowników.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wystosowano pisma do osób nadzorujących działalność szkoleniową oraz wydano stosowne decyzje, zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

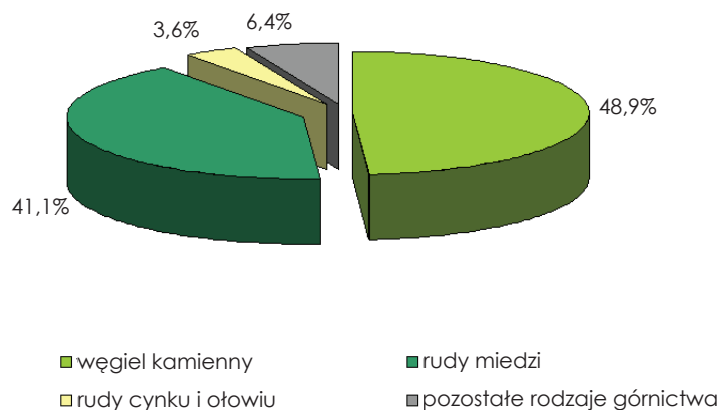
Dla ujednolicenia systemu szkoleń wstępnych w górnictwie węgla kamiennego, z inicjatywy WUG, opracowane zostały ramowe programy szkoleń wstępnych w dziedzinie bhp. Opracowania dokonał zespół, w skład któ-

rego wchodził przedstawiciele przedsiębiorców, tj.: Kompanii Węglowej S.A., Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., Katowickiego Holdingu Węglowego S.A., Południowego Koncernu Węglowego S.A. i KWK „Budryk” S.A.

2.10. Ograniczenie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko

W 2007 roku w opracowano „Raport w sprawie gospodarki odpadami górnictwami za rok 2006”, w którym zestawiono i poddano analizie dane dotyczące ilości wytwarzanych odpadów i sposobów ich wykorzystania we wszystkich rodzajach górnictwa. Nadzorowane zakłady górnicze wytworzyły 71,6 mln ton odpadów górniczych. Procentowy udział odpadów przypadających na poszczególne rodzaje górnictwa przedstawiono na rysunku 2.10.1.

Największa ilość odpadów, w liczbie 35,0 mln ton (48,9%), powstaje w kopalniach węgla kamiennego. Kolejne miejsce pod względem ilościowym zajmują odpady pochodzące z górnictwa rud miedzi, które wytworzyło ich 29,4 mln ton (41,1%). Górnictwo rud cynku i ołowiu wytworzyło w 2006 r. odpady w ilości 2,6 mln ton, co stanowiło 3,6% całości przychodu odpadów górniczych. Ilość odpadów z tej gałęzi górnictwa z roku na rok stopniowo się zmniejsza, co jest wynikiem ograniczania wydobywania i częściowej likwidacji zakładów górniczych. Około 70% odpadów jest poddane odzyskowi, a pozostałe 30% jest składo-

Rys. 2.10.1. Udział procentowy odpadów wytwarzanych przez główne rodzaje górnictwa

wane w stawach osadowych lub magazynowane. Pozostałe niewymienione gałęzie górnictwa wytworzyły łącznie 4,6 mln ton (6,4%).

Przyjęta przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej Dyrektywa 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE weszła w życie z dniem 1 maja 2006 r. Dyrektywa zakłada, że zagadnienia określone w jej artykule 20 wymagają sporządzenia szczegółowych wytycznych. W związku z tym przy Komisji Europejskiej rozpoczął działalność TAC (Technical Adaptation Committee), tj. Komitet ds. dostosowania do postępu naukowego i technicznego legislacji w zakresie odpadów, którego zadaniem jest opracowanie w ciągu 2 lat zagadnień dotyczących postępowania z odpadami wydobywczymi. Przedstawiciele Wyższego Urzędu Górniczego uczestniczyli jako eksperci strony polskiej w posiedzeniach Komitetu oraz Grupy Sterującej, której zadaniem było pilotowanie prac dotyczących zasad klasyfikacji obiektów unieszkodliwiania odpadów kategorii A. W roku 2007 analizowano szereg opracowań i dokumentów roboczych, przesyłano do Komisji Europejskiej stosowne ankiety, uwagi i komentarze mające na celu uwzględnienie w opracowywanych wytycznych specyfiki górnictwa, a w szczególności górnictwa polskiego.

Dyrektywa 2006/21/WE nałożyła na państwa członkowskie obowiązek transpozycji jej postanowień przed dniem 1 maja 2008 roku. W tym celu w Ministerstwie Środowiska został powołany zespół ds. transpozycji wspomnianej dyrektywy. W pracach tego zespołu uczestniczyli przedstawiciele WUG. Efektem prac jest projekt ustawy o odpadach wydobywczych, który po uzgodnieniach resortowych przyjęty został przez Radę Ministrów.

Zadaniem o znaczeniu priorytetowym dla ograniczenia szkodliwych oddziaływań na środowisko w roku 2007 stało się wprowadzenie do stosowania empirycznej skali oceny oddziaływania wstrząsów górniczych, będących wynikiem podziemnej eksploatacji górniczej, na powierzchnię, w szczególności na obiekty budowlane rejonu LGOM. Dotychczasowe próby zastosowania do tego celu różnych skal makrosejsmicznych, najczęściej skali MSK-64 oraz skal używanych w budownictwie do oceny wpływu wstrząsów na obiekty budowlane prowadziły, ze względu na nieadekwatność tych skal do opisu skutków wstrząsów górniczych, do wyraźnie zawyżonych ocen. Potrzeba kompleksowego prowadzenia badań nad oddziaływaniem na powierzchnię wstrząsów wywołanych przez eksploatację złoża rud miedzi wynikała z uchwały Komisji do spraw Ochrony Powierzchni oraz

ustaleń Wyższego Urzędu Górniczego. Podjęcie badań było spowodowane wzrostem aktywności sejsmicznej, któremu towarzyszyło pojawianie się silnych zjawisk sejsmicznych o energiach rzędu 10^9 J. Intensywne prace prowadzone były w ramach projektu celowego pt.: „System oceny oddziaływań sejsmicznych na powierzchnię wywołanych przez eksploatację złoża rud miedzi w zakładach górniczych LGOM”, wykonanego przez zespół pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. Józefa Dubińskiego z Głównego Instytutu Górnictwa. Końcowym wynikiem prac była „Instrukcja prowadzenia powierzchniowych pomiarów sejsmometrycznych, interpretacji wyników oraz oceny i prognozowania drgań sejsmicznych wywołanych wstrząsami górniczymi na powierzchni w LGOM w oparciu o skalę GSI-2004”, którą Komisja do spraw Ochrony Powierzchni zaopiniowała pozytywnie. Instrukcja została wdrożona do stosowania w zakładach górniczych KGHM Polska Miedź S.A.

Etapem działań mających na celu ograniczenie uciążliwości dla środowiska było opracowanie i wdrożenie „Instrukcji prowadzenia powierzchniowych pomiarów sejsmometrycznych, interpretacji wyników oraz oceny i prognozowania drgań sejsmicznych na powierzchni, wywołanych wstrząsami górniczymi, dla rejonu rybnickiego kopalni Kompanii Węglowej S.A., w oparciu o skalę GSI-GZW-ROW” (zmodyfikowana skala GSI-2004). Została ona zaopiniowana przez Komisję na posiedzeniu w dniu 22 listopada 2006 r. Instrukcja ta stosowana jest obecnie w kopalniach wspomnianego rejonu. Po jej weryfikacji przedsiębiorca zamierza przedłożyć ją ponownie do zaopiniowania, co powinno nastąpić w roku 2008. Następnym etapem będzie wdrożenie instrukcji w pozostałych kopalniach Kompanii Węglowej.

Strukturę skali GSI, w obu jej wariantach, tzn. dla LGOM oraz GZW-ROW, podzielono z uwagi na charakter oceny na:

- skalę podstawową opartą na amplitudzie prędkości drgań poziomych gruntu oraz czasie trwania, która może być stosowana do przybliżonej oceny skutków drgań w przypadku wstrząsów zaistniałych oraz dla wstrząsów prognozowanych (prognoza sejsmiczna),
- skalę opartą na parametrach: amplitudy przyspieszenia drgań poziomych gruntu w paśmie częstotliwości do 10 Hz oraz ich czasu trwania – stosowana do przybliżonej oceny skutków drgań w przypadku informacji historycznych.

Ponadto skale podzielono na cztery stopnie skutków drgań (0–III) w zależności od: uszkodzeń budynków, intensywności oddziaływania drgań w liniowych obiektach infrastruktury podziem-

Fot. 2.10.1. Wyrobisko zrehabilitowanej Odkrywki „Pątnów” Kopalni Węgla Brunatnego „Konin”, zagospodarowane w kierunku wodnym, w trakcie napełniania

nej, odczuwalności drgań przez ludzi i ich uciążliwości. Istotne jest, iż skałe te są pierwszymi tego rodzaju skalami na świecie. Ich zaletą jest empiryczny charakter, gdyż uzyskano je w oparciu o analizę wstrząsów i jej korelację z zaistniałymi w ich wyniku skutkami na powierzchni i w obiektach budowlanych. Uwzględniając one specyfikę drgań, wynikającą z warunków górniczo-geologicznych i typologię obiektów: budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej i stanowią nieocenione narzędzie w procesie planowania eksploatacji górniczej w aspekcie jej potencjalnego oddziaływania na środowisko.

Uprawnienia władcze urzędów górniczych służące ograniczaniu oddziaływań górnictwa na środowisko są realizowane na każdym etapie prowadzenia działalności górniczej. W ramach projektowania działalności górniczej urzędy górnicze wpływają na redukcję niepożądanych efektów działalności górniczej poprzez opiniowanie projektów zagospodarowania złóż oraz projektów decyzji koncesyjnych. Na etapie prowadzenia działalności górniczej urzędy górnicze sprawują nadzór nad:

- eksploatacją zgodnie z zamierzeniami w zakresie ochrony środowiska, określonymi w planie ruchu zakładu górniczego,
- wykonywaniem prac górniczych w granicach obszaru i terenu górniczego,
- ograniczaniem emisji szkodliwych substancji do środowiska (m.in. odpadów, ścieków, gazów) oraz emisji hałasu,
- ochroną złóż kopalni w aspekcie prowadzenia eksploatacji w sposób gospodarczo uzasadniony i zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Ponadto ograniczanie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko realizowano poprzez egzekwowanie od przedsiębiorców obowiązków dotyczących:

- uzyskania pozwoleń i decyzji wynikających z ustawy – Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawy o odpadach i ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- projektowania i prowadzenia rekultywacji gruntów na wszystkich etapach działalności górniczej, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Istotnym narzędziem kształtowania środowiska na terenach górniczych jest rekultywacja powierzchni przekształconej działalnością górniczą. Powierzchnia gruntów, na których zakończono działalność górniczą i które wymagały rekultywacji, wynosiła 8 750,8 ha, co stanowi 22,9% ogólnej powierzchni użytkowanej przez górnictwo. W rozbiu na podstawowe rodzaje surowców mineralnych powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji przedstawia się następująco:

- górnictwo surowców energetycznych – 3,9 tys. ha,
- górnictwo rud metali nieżelaznych – 0,4 tys. ha,
- górnictwo surowców chemicznych i skalnych – 4,4 tys. ha.

Efektem rekultywacji terenów po działalności górniczej prowadzonej w 2006 roku jest zakończenie prac na gruntach o powierzchni 736,1 ha, co stanowi 8,4% powierzchni całkowitej, na której zakończono działalność górniczą i która wymaga rekultywacji. Największe powierzchnie gruntów zrehabilitowało górnictwo węgla brunatnego (424,3 ha) oraz

górnictwo surowców skalnych (177,4 ha). Ponadto w roku 2006 górnictwo ogółem przekazało innym użytkownikom do docelowego zagospodarowania 701,3 ha terenów zrehabilitowanych, w tym 544,0 ha górnictwo węgla brunatnego oraz 99,3 ha – górnictwo siarki. Na fotografii (fot. 2.10.1) przedstawiono wyrobisko zrehabilitowanej Odkrywki „Pątnów” Kopalni Węgla Brunatnego „Konin”, zagospodarowane w kierunku wodnym, w trakcie napętniania.

2.11. Zabezpieczenie potrzeb planowania przestrzennego na terenach pogórnicznych

Zaprzestanie wydobywania kopaliny oraz likwidacja zakładu górniczego nie oznaczają końca negatywnych oddziaływań górnictwa na infrastrukturę powierzchni ziemi. Zachodzące w górotworze procesy zainicjowane eksploatacją górniczą powodują szereg niekorzystnych zmian w istniejących obiektach budowlanych, a także wymuszają konieczność stosowania ograniczeń w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym terenów pogórnicznych. Nośnikiem informacji o potencjalnych zagrożeniach z tego tytułu jest dokumentacja mierniczo-geologiczna zlikwidowanych zakładów górniczych. Dokumentacja ta jest w myśl obowiązujących przepisów gromadzona i archiwizowana w Wyższym Urzędzie Górniczym oraz udostępniana zainteresowanym stronom do różnych potrzeb, w tym przede wszystkim w celu racjonalnego planowania gospodarki przestrzeni.

Szczegółowe informacje na temat działalności Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej w Wyższym Urzędzie Górniczym zostały przedstawione w rozdziale 3.8. sprawozdania.

2.12. Ujawnianie przypadków eksploatacji bez wymaganych pozwoleń i dokumentacji

W roku 2007 przy okazji prowadzenia inspekcji w zakładach górniczych urzędy górnicze zarejestrowały 117 przypadków nielegalnej eksploatacji złóż kopalin. Z ogólnej liczby ponad 80% to nielegalny pobór kruszywa naturalnego i piasku. Pozostałe surowce eksploatowane bez uzyskania stosownych decyzji koncesyjnych to: surowce ilaste, wapienie, piaskowce, torf i kreda jeziorna. Najwięcej przypadków udokumentowano na terenie województw: pomorskiego, wielkopolskiego i świętokrzyskiego. Uzyskiwane

z poszczególnych okręgowych urzędów górniczych informacje na temat nielegalnej eksploatacji były przedmiotem bieżących analiz i opracowań zarówno na potrzeby wewnętrzne – dla Prezesa WUG („Informacja o wydobywaniu kopalin pospolitych i nielegalnej eksploatacji”) jak i zewnętrzne – dla Ministra Środowiska (raporty: „Informacja o zakresie i skutkach nielegalnej eksploatacji kopalin” oraz „Informacja Prezesa WUG dotycząca nielegalnej eksploatacji kopalin pospolitych”). W oparciu o własne dane, Sekcja Administracji Geologicznej Państwowego Instytutu Geologicznego uzupełniła ww. raporty o informacje dotyczące nielegalnej eksploatacji pochodzące od geologów powiatowych. Wymienione materiały stanowią podstawę oceny i analizy funkcjonowania w praktyce przepisów Prawa geologicznego i górniczego w zakresie zwalczania nielegalnej eksploatacji. W 2007 roku przeprowadzono w WUG szkolenie pracowników okręgowych urzędów górniczych na temat „Nielegalna eksploatacja złóż kopalin pospolitych w 2006 i 2007 roku”, na którym omówiono sposób postępowania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w tym zakresie.

Przeprowadzane w zakładach górniczych kontrole wykazały określone nieprawidłowości oraz braki w dokumentacji wymaganej przepisami Prawa geologicznego i górniczego. Tytułem przykładu można przywołać ustalenia z kilku kontroli.

Kontrola w ZG „Chetsty” (OUG w Kielcach) wykazała prowadzenie eksploatacji w północno-zachodniej części wyrobiska górniczego (ok. 30 m²) poza zakresem przewidzianym w planie ruchu.

Kontrola prowadzenia ewidencji zmian zasobów i strat w zasobach w ZG „Żarnów” (OUG w Kielcach) wykazała, że w ramach parcel przeznaczonych do eksploatacji nie oznaczano parcel złoża zakwalifikowanych do przewidywanych strat w zasobach przemysłowych i nieprzemysłowych.

Kontrola przeprowadzona w KWK „Jankowice” wykazała że niektóre otwory wiertnicze nie były zabezpieczone przed wdarciem się wody lub gazów do chodnika nadścianowego Z-1 w pokładzie 417/1-2. Posiadane przez kopalnię zaliczenie do poszczególnych stopni zagrożenia wodnego nie uwzględniało aktualnej sytuacji hydrogeologicznej i górniczej zakładu górniczego w rejonie zbiornika wodnego zlokalizowanego w pokładzie 413/1-2 w związku z zakresem robót górniczych ujętych w części szczegółowej planu ruchu.

Kontrola w Kopalni Granitu „Górka” (OUG we Wrocławiu) wykazała, że w operacji ewidencyjnym nie przedstawiono sposobu oblicze-

nia wielkości strat eksploatacyjnych w zasobach. Kontrola przeprowadzona w ZG „Rudna”, ZG „Polkowice-Sieroszowice”, ZG „Lubin”, należących do KGHM Polska Miedź, wykazała, że zakresy eksploatacji i strat w zasobach, w niektórych oddziałach wydobywczych, są większe niż przedstawione w planie ruchu na lata 2005–2007.

Kontrola przeprowadzona w ZG „Zapniów” (OUG w Warszawie) wykazała, że w parcelach przeznaczonych do eksploatacji nie oznaczano parcel złoża zakwalifikowanych do przewidywanych strat w zasobach przemysłowych i nieprzemysłowych, związanych z pozostawieniem niewybranych części złoża i opisanych w części tekstowej planu ruchu. Kontrola mapy wyrobisk górniczych wykazała brak odwzorowania chodników związanych z eksploatacją za-bierkową.

Ponadto w ramach działalności instancyjnej urzędów górniczych w 2007 r. rozpoznano doniesienie w sprawie nielegalnej eksploatacji kruszywa w zakładach górniczych Kozia Wola. Rozpoznano odwołanie Wójta Gminy Zebrzydowice od decyzji Dyrektora OUG w Rybniku, zatwierdzającej plan ruchu zakładu Karbonia PL, prowadzącego roboty geologiczne. Rozpatrzono zażalenie na postanowienie Dyrektora OUG w Poznaniu w sprawie uzgodnienia koncesji na wydobywanie kruszywa ze złoża „Grupa VII” oraz w sprawie rekultywacji wyrobiska po eksploatacji kruszywa ze złoża „Rokitki”. Udzielono konsultacji KWK „Wesoła” w sprawie prawidłowości prowadzenia ewidencji zasobów. Udzielono wyjaśnienia w zakresie prawidłowego zakresu eksploatacji i usytuowania skarp eksploatacyjnych i w nadkładzie złoża w stosunku do granic obszaru górniczego, w związku z wnioskiem Państwowego Instytutu Geologicznego.

2.13. Podniesienie rangi służb bhp w zakładach górniczych

Niezależnie od prowadzonych inspekcji, mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości związanych z funkcjonowaniem służb bhp w zakładach górniczych, urzędy górnicze angażowały się w szereg dodatkowych działań mających na celu poprawę skuteczności pracy tych służb.

Na wniosek Prezesa WUG na posiedzeniu Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie w dniu 28 czerwca 2007 r. poruszono m.in. problematykę efektywności działania służb bhp w zakładach górniczych. Komisja w podjętej uchwale uznała za konieczne dokonanie weryfikacji organizacji pracy służb bhp w zakładach górniczych

na rzecz ich odformalizowania i zintensyfikowania działań zapobiegawczych i profilaktycznych oraz wyeliminowanie czysto formalnych i nieskutecznych rozwiązań w systemach zarządzania bezpieczeństwem pracy. Z treścią uchwały Komisji zapoznano przedsiębiorców.

W 2007 r. pracownicy inspekcyjno-techniczni urzędów górniczych brali czynny udział w organizowanych przez działy bhp i szkolenia nadzorowanych zakładów górniczych okresowych naradach bhp kierownictwa i dozoru ruchu, gdzie m.in.: omawiano aktualny stan bezpieczeństwa w górnictwie oraz dokonywano analizy działalności kierownictwa i służb bhp, w oparciu o statystyki ilości i rodzajów zatrzymanych robót.

Ponadto w celu omówienia stanu bezpieczeństwa w nadzorowanych zakładach górniczych urzędy górnicze organizowały narady z udziałem przedstawicieli przedsiębiorców, kierownikami poszczególnych działów zakładów górniczych. W trakcie tych narad przedstawiany był aktualny stan bezpieczeństwa w górnictwie w porównaniu do lat poprzednich, a ponadto szczegółowo omawiano przyczyny i okoliczności zaistniałych wypadków śmiertelnych, ciężkich, zbiorowych i niebezpiecznych zdarzeń.

2.14. Inspirowanie badań naukowych w dziedzinie bhp

Ze względu na zmieniające się warunki prowadzenia eksploatacji kopaliny oraz potrzebę stałej poprawy warunków pracy w przemyśle wydobywczym Wyższy Urząd Górniczy występuje do jednostek naukowo-badawczych o podjęcie działań zmierzających do opracowania skuteczniejszych metod profilaktyki zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych.

Inspirowanie przez Wyższy Urząd Górniczy badań naukowych wynika często z wniosków ujętych w sprawozdaniach z prac komisji powołanych przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego po zdarzeniach i wypadkach zaistniałych w zakładach górniczych. Znaczna część wniosków tych komisji dotyczyła w ostatnich latach zagadnień przewietrzania, klimatyzacji, pożarów i zagrożenia metanowego. Jednostki naukowo-badawcze wypracowały w tym zakresie szereg nowatorskich rozwiązań.

Do najważniejszych tematów, w ramach których z inicjatywy WUG prowadzono w 2007 r. prace badawcze należy zaliczyć problematykę:

- bezpiecznego prowadzenia robót górniczych poniżej poziomu udostępnienia,
- stosowania gazów inertnych w celu zwalczania zagrożenia pożarowego,

- badania zjawiska wyrzutów gazów i skał,
- oznaczania metanonośności,
- wprowadzenia do Prawa geologicznego i górniczego pojęcia zagrożenia skojarzonego oraz stosownych przepisów regulujących prace w warunkach występowania tego typu zagrożeń,
- formowania masy tlenotwórczej do izolującego sprzętu ochrony układu oddechowego.

W zakresie pomiaru składu atmosfery kopalnianej z jednoczesną rejestracją czasu Centrum Elektryfikacji i Automatyzacji Górnictwa EMAG w Katowicach zrealizowało, sfinansowany przez Komitet Badań Naukowych, projekt celowy na temat: „Wielofunkcyjny indywidualny przyrząd do kontroli parametrów atmosfery kopalnianej”. Opracowano, przeprowadzono certyfikację i wdrożono do produkcji wielofunkcyjny indywidualny przyrząd WIP-1, umożliwiający rejestrację czasu i miejsca dokonanego pomiaru. W przyrządzie wprowadzono ponadto głosową rejestrację miejsca dokonanego pomiaru. Dokonano również szczegółowej analizy stosowanych rozwiązań kopalnianych systemów dyspozytorskich w zakresie zbierania, wizualizacji i archiwizacji danych. W oferowanych przez EMAG systemach dyspozytorskich, w tym kontroli zagrożeń naturalnych SMP-NT i procesu technologicznego UTS oraz systemie nadrzędnym SD 2000, wprowadzono synchronizację czasu rzeczywistego w ramach wydzielonej komputerowej sieci dyspozytorskiej. Wymagania dotyczące wprowadzenia mechanizmów zabezpieczających systemy metanometrii automatycznej przed nieuprawnioną podmianą metanomierzy na zdefiniowanych jednoznacznie liniach pomiarowych spełniono, wprowadzając identyfikatory we wszystkich metanomierniach serii MM-2X. Wraz z każdym wynikiem pomiaru z metanomierza wysyłany jest jednoznaczny identyfikator (nr fabryczny metanomierza), co całkowicie eliminuje możliwość jego podmiany na linii dozоровej. Wszystkie nowe metanomiernie typu MM-2P, MM-2PW i MM-2PWA są standardowo wyposażone w służące temu celowi oprogramowanie. W eksploatowanych wcześniej metanomierniach MM-2, MM-2A i MM-2P niezbędna jest wymiana oprogramowania.

W Centrum Mechanizacji Górnictwa „KOMAG” we współpracy z Jastrzębską Spółką Węglową i Zabrzeżskimi Zakładami Mechanicznymi S.A. realizowany jest projekt wdrożenia w kombajnach ścianowych skuteczniejszych systemów zraszających, zabezpieczających przed zapłonem metanu przy urabianiu skał skłonnych do iskrzenia. Analizy wykonane w Głównym Instytucie Górnictwa, jak również obserwacje prowadzone w kopalniach, wskazują na pilną potrzebę zmiany metod oceny stanu za-

grożenia pożarowego, w tym metody wczesnego wykrywania ognisk samozagrzewania się węgla w zrobach ścian prowadzonych w rejonach o bardzo dużej intensywności przewietrzania. Kontynuowane są prace nad zasadami stosowania metod i środków profilaktyki adekwatnych do ocen stanu zagrożenia pożarami endogenicznymi, uzyskanych w oparciu o prognozę zagrożenia pożarowego.

W KD „Barbara” opracowano kryteria warunkujące bezpieczeństwo prowadzenia eksploatacji w pokładach metanowych i zagrożonych pożarami endogenicznymi w warunkach koncentracji wydobywania.

Wnioski z prac Komisji powołanej przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego dla zbadania przyczyn i okoliczności wyrzutu gazów i skał w dniu 22 listopada 2005 r. w KWK „Zofiówka” w Jastrzębiu Zdroju, dotyczące opracowania nowej metody oznaczania metanonośności, określenia wpływu warunków górniczogeologicznych na możliwość wystąpienia zjawiska wyrzutu i opracowania przyrządu do pomiaru ciśnienia metanu w otworach badawczych są realizowane przez Główny Instytut Górnictwa wspólnie z Instytutem Mechaniki Górotworu Polskiej Akademii Nauk oraz Akademią Górniczohutniczej przy zaangażowaniu merytorycznym i finansowym Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.

W ramach działalności statutowej Główny Instytut Górnictwa realizuje pracę naukowo-badawczą „Walidacja metody bezpośredniej oznaczania metanonośności w kopalniach eksploatujących pokłady zagrożone wyrzutami metanu i skał”.

Ponadto Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. zleciła opracowanie i wdrożenie systemów zdalnego sterowania kombajnami chodnikowymi i ochrony stanowiska pracy kombajnisty przed skutkami ewentualnego wyrzutu gazów i skał w KWK „Zofiówka” w Jastrzębiu Zdroju.

Również z inspiracji WUG w Centrum EMAG oraz w Zakładzie Elektroniki Górniczej w Tychach opracowano niezależnie od siebie prototypy czujników metanu z łączem radiowym. Aby zastosować te urządzenia do wielopunktowego pomiaru atmosfery w przodkach kombajnowych, konieczna jest nowelizacja przepisu mówiącego o zastosowaniu metanomierzy kombajnowych. Opracowany w 2007 r. projekt nowelizacji rozporządzenia zawiera odpowiednią zmianę tego przepisu.

Ponadto Wyższy Urząd Górniczy wystąpił do Sekcji Górnictwa Odkrywkowego Komitetu Górnictwa PAN z propozycją przeanalizowania spraw problemowych związanych z: opracowaniem kryteriów oceny zagrożenia osuwiskowego

i jego sklasyfikowania, analizą metod wyznaczania stref zagrożeń wokół miejsc wykonywania robót strzałowych oraz oceną efektywności stosowania w praktyce przepisów bezpieczeństwa w obecnym układzie strukturalnym.

2.15. Rozwój służby publicznej i racjonalizacja zatrudnienia

W 2007 r. w celu racjonalizacji systemu płac w administracji rządowej rozpoczęto wdrażanie procesu wartościowania stanowisk pracy. Przedstawiciele Wyższego Urzędu Górniczego uczestniczyli w pilotażu wartościowania stanowisk pracy w urzędach górniczych z zastosowaniem metody analityczno-punktowej opracowanej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Udział w tym procesie umożliwił zdobycie odpowiedniej wiedzy oraz pozwolił na zasygnalizowanie potrzeby uwzględnienia specyfiki działania urzędów górniczych podczas tworzenia uniwersalnej metody wartościowania dla całej administracji rządowej.

Wnioski z pilotażu przeprowadzonego w 6 wytypowanych urzędach, tj. dwóch ministerstwach, dwóch centralnych urzędach administracji rządowej oraz dwóch urzędach wojewódzkich, przyczyniły się do opracowania ostatecznej wersji wartościowania stanowisk pracy wprowadzonej w życie zarządzeniem Nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej.

Wdrażanie ww. zarządzenia wymagało ustalenia standardów pracy na poszczególne stanowiska pracy, analizy pracy, sporządzenia opisów oraz przeprowadzenia procesu wartościowania stanowisk pracy w urzędach górniczych.

Szersze informacje dotyczące rozwoju zawodowego pracowników urzędów górniczych zostały przedstawione w rozdziale 11.2. sprawozdania. W rozdziale 11.1. zawarto podstawowe dane dotyczące naborów do pracy w urzędach górniczych w 2007 r.

2.16. Kompleksowa komputeryzacja urzędów górniczych

Do najważniejszych działań podjętych w 2007 r. w ramach wieloletniego programu kompleksowej komputeryzacji urzędów górniczych należało:

- 1) Przeprowadzanie postępowania, uruchomienie i nadzór nad inwestycją „System zintegrowanej sieci teleinformatycznej wraz z zasilaniem energetycznym dla Wyższego Urzędu Górniczego”.
- 2) Przygotowanie i przeprowadzenie postępowania zakupów sprzętu komputerowego dla WUG i OUG (50 zestawów PC i 20 notebooków).
- 3) Rozbudowa sieci Ethernet w OUG.
- 4) Przygotowanie infrastruktury oraz uruchomienie serwera intranetowego dla WUG.
- 5) Utworzenie dostępu internetowego z OUG do funkcjonującego w WUG serwera systemu nadzoru rynku.

3. Działalność administracyjna urzędów górniczych

3.1. Zatwierdzanie planów ruchu

Zgodnie z art. 64 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze plan ruchu zakładu górniczego podlega zatwierdzeniu w drodze decyzji przez właściwy organ nadzoru górniczego.

W 2007 roku dyrektorzy OUG wydali 2768 decyzji dotyczących planów ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe i pospolite, w tym 632 decyzji w sprawie zatwierdzenia planów ruchu oraz 2136 decyzji w sprawie zatwierdzenia dodatków do planu ruchu.

Zestawienie liczby zatwierdzonych planów ruchu oraz dodatków do planu ruchu przedstawiono w tabeli 3.1.1.

W postępowaniu odwoławczym dotyczącym zatwierdzania planów ruchu i dodatków do planu ruchu zostało rozpoznanych 7 spraw i wydano:

- 4 decyzje (3 uchylające zaskarżone decyzje w całości i przekazujące sprawę organom pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia; 1 umarzająca postępowanie odwoławcze),
- 3 postanowienia w przedmiocie zawieszenia postępowania.

3.2. Zagrożenia w zakładach górniczych

W górnictwie występuje szereg zagrożeń naturalnych i technicznych. Najpoważniejsze zagrożenia naturalne podlegają zaliczaniu do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas.

Szczegółowe zasady zaliczania zagrożeń określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. (Dz. U. Nr 94 poz. 841 z późn. zm.) w sprawie zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych.

Do zagrożeń naturalnych, jakie występują w polskich kopalniach węgla kamiennego, zalicza się: zagrożenie gazowe, zagrożenie tąpnięciami, zagrożenie pożarowe, zagrożenie wodne, zagrożenie wybuchem pyłu węglowego, zagrożenie klimatyczne oraz pyłami szkodliwymi dla zdrowia, a także zagrożenie radiacyjne. Poza tym występują zagrożenia mające swe źródło w technice i technologii górniczej, takie jak: zagrożenie hałasem i wibracjami, porażeniem prądem elektrycznym, kontaktem z pracującymi maszynami i urządzeniami górniczymi oraz stosowaniem materiałów wybuchowych itp.

W zakładach górniczych wydobywających rudy miedzi występują w różnym nasileniu zagrożenia tąpnięciami, zagrożenia wodne, zagrożenia wentylacyjno-klimatyczne, zagrożenia zawalowe i opadem skał, zagrożenia związane ze stosowaniem środków strzałowych, a także zagrożenia pożarowe.

Tab. 3.1.1. Liczba planów ruchu i dodatków do planu ruchu zatwierdzonych w 2007 r.

Lp.	Okręgowy Urząd Górniczy	Liczba planów ruchu	Liczba dodatków do planów ruchu	RAZEM
1.	OUG w Katowicach	21	143	164
2.	OUG w Gliwicach	49	269	318
3.	OUG w Kielcach	46	273	319
4.	OUG w Krakowie	61	249	310
5.	OUG w Krośnie	36	204	240
6.	OUG w Lublinie	38	66	104
7.	OUG w Poznaniu	161	222	383
8.	OUG w Rybniku	21	224	245
9.	OUG w Warszawie	84	106	190
10.	OUG we Wrocławiu	115	380	495
	RAZEM	632	2136	2768

3.2.1. Zaliczanie złóż kopalin lub ich części oraz wyrobisk do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń

Zbiornicze zestawienie decyzji wydanych przez dyrektorów okręgowych urzędów górniczych w zakresie zaliczeń do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń przedstawia tabela 3.2.1.1.

3.2.2. Udzielanie zezwoleń na zajęcie nieruchomości

Zgodnie z art. 90 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze w razie zagrożenia bezpieczeństwa, życia lub zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa zakładu górniczego i jego ruchu oraz urządzeń użyteczności publicznej w związku z ruchem zakładu górniczego, właściwy organ nadzoru górniczego może wydać decyzję zezwalającą na zajęcie nieruchomości na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia i jego skutków.

W 2007 roku udzielono jednego zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości. Umożliwiło ono Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. w Kłodawie dokonanie naprawy kabla, stanowiącego element zasilania rezerwowego systemu przewietrzania kopalni.

3.3. Stosowanie wyrobów w zakładach górniczych

Od 1 maja 2004 r., to jest od wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, Wyższy Urząd Górniczy realizuje całość zadań związanych z funkcjonowaniem systemu kontroli wprowadzonych do obrotu wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych.

Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego jako wyspecjalizowanego organu nadzoru prowadzona była na podstawie:

- ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. Nr 204 poz.2087 z 2004 r.).
- ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity z 2005 r. Dz.U. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.), do którego zasadnicze zmiany w powyższym zakresie wprowadziła ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie i uchyleniu niektórych ustaw w związku z uzyskaniem przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej (Dz.U. Nr 96, poz. 959), zwana ustawą horyzontalną.

Zgodnie z powyższymi aktami prawnymi w zakładach górniczych można stosować wyroby spełniające wymagania zasadnicze lub dopuszczone przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Tab. 3.2.1.1. Liczba decyzji zaliczających złoża kopalin lub ich części oraz wyrobiska do poszczególnych kategorii, stopni oraz klas zagrożeń

Okręgowy Urząd Górniczy	Zakres przedmiotowy decyzji					
	Stopnie zagrożenia wodnego	Kategorie zagrożenia metanowego	Stopnie zagrożenia tąpnięciami	Klasy zagrożenia wybuchem pyłu węglowego	Stopnie zagrożenia wyrzutem gazu i skał	RAZEM
w Katowicach	7	1	3	15	–	26
w Gliwicach	15	4	4	10	–	33
w Kielcach	–	–	–	–	–	–
w Krakowie	–	–	–	–	–	–
w Krośnie	–	–	–	–	–	–
w Lublinie	1	–	–	1	–	2
w Poznaniu	2	2	–	–	1	5
w Rybniku	2	6	5	3	3	19
w Warszawie	–	–	–	–	–	–
we Wrocławiu	1	–	3	–	–	4
RAZEM	28	13	15	29	4	89

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jako organ wyspecjalizowany prowadził kontrole spełniania, przez wyrobby przeznaczone do stosowania w zakładach górniczych, zasadniczych wymagań na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego.

3.3.1. Dopuszczanie wyrobów do stosowania w zakładach górniczych

W 2007 roku Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydał:

- 246 decyzji o dopuszczeniu wyrobów,
- 3 decyzje zmieniające warunki stosowania wydane we wcześniejszych decyzjach o dopuszczeniu wyrobów,
- 1 decyzję umarzającą postępowanie w sprawie dopuszczenia wyrobu do stosowania w zakładach górniczych wobec wycofania wniosku przez wnioskodawcę,
- 25 postanowień zobowiązujących producentów do przeprowadzenia w ruchu zakładu górniczego prób wyrobów, celem potwierdzenia prawidłowości przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych.

Ponadto, w związku ze stwierdzeniem braków w złożonych przez wnioskodawców dokumentacjach dopuszczeniowych, wystosowano:

- 15 wezwań do wnioskodawców skorygowanie i uzupełnienie dokumentacji stanowiącej załącznik do wniosku o dopuszczenie, w terminie siedmiu dni od daty doręczenia pisma, z pouczeniem, iż niespełnienie wymienionych wymagań spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia,
- 1 zawiadomienie o pozostawieniu wniosku o dopuszczenie bez rozpoznania ze względu na nieusunięcie braków w dokumentacji stanowiącej załącznik do wniosku.

Wystosowano także 273 pisma wyjaśniające – zgodnie ze stanowiskiem Zespołu ds. analizy stosowania przepisów – w zakresie obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego zakładów górniczych, jak również w sprawach dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych.

Ponadto wystosowano 5 pism wyjaśniających procedurę dopuszczenia wyrobów w zakresie obudowy podporowej, materiałów chemicznych oraz wyrobów z tworzyw sztucznych.

Przeanalizowano również 44 opinie techniczne opracowane przez jednostki upoważnione do przeprowadzania badań i oceny wyrobów oraz

4 załączniki do orzeczeń KD „Barbara” dotyczące oceny zakresu zmian wprowadzanych w maszynach i urządzeniach dopuszczonych do stosowania w zakładach górniczych, pod kątem wymogu ponownego ich dopuszczenia.

Specjaliści Wyższego Urzędu Górniczego prowadzą ponadto rejestr dopuszczonego do stosowania w zakładach górniczych sprzętu strzałowego w formie papierowej i elektronicznej.

3.3.2. Udzielanie zezwoleń na odstępstwa

W 2007 roku Prezes Wyższego Urzędu Górniczego na podstawie art. 78 ust. 4 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze wydał 112 decyzji o udzieleniu oraz 5 o odmowie udzielenia zezwolenia na odstępstwo od wymagań obowiązujących przepisów.

Wydane decyzje w szczególności dotyczyły:

- obudowy i kierowania stropem,
- zagrożenia sejsmicznego i tąpnięciami,
- przewietrzania, klimatyzacji, pożarów, zagrożenia metanowego,
- stosowania środków strzałowych oraz likwidacji zakładów górniczych,
- przewietrzania w zakładach prowadzących określone roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej (CZOK),
- prowadzenia prac spawalniczych w podziemnych wyrobiskach,
- przeprowadzania oceny stopnia zużycia sekcji obudów zmechanizowanych,
- braku wyposażenia części lamp osobistych pracowników w górnicze osobiste nadajniki lokacyjne, przystosowane do nadawania sygnału przez co najmniej 7 dni,
- wyposażenia podziemnych wyrobisk w rurociągi przeciwpożarowe.

Ponadto w zakresie bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego w górnictwie odkrywkowym wydano jedną decyzję odmawiającą udzielenia odstępstwa od obowiązujących przepisów dotyczących wykonywania robót strzałowych.

3.3.3. Udzielanie zezwoleń na oddanie do ruchu obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego

W rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze Minister Gospodarki określił zasady wydawania przez organy nadzoru górniczego zezwoleń na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego oraz obiektów budowla-

nych usytuowanych w wyrobiskach górniczych. Zgodnie z treścią ww. rozporządzeń na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego oraz obiektów budowlanych usytuowanych w wyrobiskach górniczych wymagane jest uzyskanie zezwolenia wydanego przez właściwy organ nadzoru górniczego.

W 2007 r. na podstawie badań kontrolnych – badań odbiorczych urządzeń nowych lub zmodernizowanych, w poszczególnych grupach specjalistycznych, Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych wydał 142 zezwolenia na oddanie do ruchu urządzeń energomechanicznych.

Ponadto dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych wydali 279 decyzji na oddanie do ruchu innych podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego.

3.3.4. Wydawanie pozwoleń na nabywanie i przechowywanie materiałów wybuchowych

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz.U. Nr 117, poz. 1007 z późn. zm.) nabywanie, przechowywanie lub używanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego wymaga pozwolenia. Dyrektor okręgowego urzędu górniczego wydaje pozwolenie na nabywanie lub przechowywanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego przedsiębiorcom wykonującym działalność gospodarczą w zakresie:

- poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
- wydobywania kopalin ze złóż,
- bezzbiornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych.

W zakładach górniczych mogą być stosowane materiały wybuchowe posiadające nadany numer identyfikacyjny i wpisane do rejestru materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

W 2007 roku dyrektorzy OUG wydali 29 nowych decyzji oraz dokonali 30 zmian decyzji pozwalających na nabywanie i przechowywanie materiałów wybuchowych.

Działając na podstawie art. 4a ustawy z dnia 21 czerwca 2002 roku o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego Pre-

zes WUG nadał materiałom wybuchowym numery identyfikacyjne poprzez wydanie 50 świadectw.

Ponadto z upoważnienia Prezesa w Wyższym Urzędzie Górniczym prowadzony jest rejestr materiałów wybuchowych, w ramach którego sporządzono:

- 66 kart rejestrowych w formie książkowej,
- 66 kart rejestrowych w formie dokumentu elektronicznego (rejestr informatyczny udostępniony jest na stronach BIP Wyższego Urzędu Górniczego),
- 43 pisma informujące wnioskodawców o wpisie materiału wybuchowego do rejestru, wykreśleniu z rejestru bądź też wyłączeniu z rejestru.

3.4. Wydawanie pozwoleń budowlanych

Wykonując zadania administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa, organy nadzoru górniczego w 2007 roku wydały na podstawie ustawy – Prawo budowlane łącznie 387 decyzji budowlanych, w tym 233 pozwoleń na budowę, 95 pozwoleń na rozbiórkę oraz 58 decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektów budowlanych zakładu górniczego. Ponadto rozpatrzono 393 zgłoszenia robót budowlanych dokonane w trybie art. 30 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane. W 19 przypadkach wstrzymano roboty budowlane prowadzone z naruszeniem przepisów prawa. W trakcie prowadzenia robót budowlanych szczególną uwagę zwracano na ustawowy obowiązek posiadania przez inwestora planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Łączna liczba obiektów budowlanych zakładu górniczego będących pod nadzorem w zakresie utrzymania (według stanu na 31 grudnia 2007 r.) wynosiła 9697, w tym 3032 budynki i 6665 budowli. W odniesieniu do tych obiektów w 2007 roku nie odnotowano żadnego zdarzenia o charakterze katastrofy budowlanej, awarii czy pożaru. Na przestrzeni całego roku w podległych nadzorowi górniczemu zakładach zaistniał tylko jeden wypadek (zakwalifikowany jako lekki) przy wykonywaniu robót budowlanych (montaż wyposażenia obiektu budowlanego zakładu górniczego). Ponadto okręgowe urzędy górnicze wydały w 2007 roku 82 świadectwa potwierdzające posiadanie kwalifikacji osób dozoru ruchu w specjalności budowlanej.

3.5. Gospodarka złożem, zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska

3.5.1. Uzgadnianie granic obszaru i terenu górniczego

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest organem współdziałającym w procesie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, bezziornikowego magazynowania substancji oraz składowania odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych. W trybie art. 25 ust 2 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze Prezes WUG uzgadnia granice obszaru i terenu górniczego. W trybie art. 25 ust. 4 uzgadniane są granice przestrzeni bezzziornikowego magazynowania substancji lub składowania odpadów oraz granice objęte przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności. W roku 2007 Prezes Wyższego Urzędu Górniczego rozpatrzył 796 wniosków o uzgodnienie granic obszarów górniczych i terenów górniczych. W wyniku postępowania pozytywnie uzgodniono 28 granic obszarów i terenów górniczych dla kopalin podstawowych oraz 650 granic obszarów i terenów górniczych dla kopalin pospolitych (w tym 444 ze starostą). Łącznie pozytywnie uzgodniono 678 wniosków. Negatywnie rozpatrzono 2 wnioski dla kopalin podstawowych oraz 83 wnioski dla kopalin pospolitych (w tym 60 wniosków starostów).

Od września 1994 roku, tj. od wejścia w życie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, uzgodniono granice obszarów i terenów górniczych dla: 662 złóż kopalin podstawowych, 7094 złóż kopalin pospolitych (w tym 2555 ze starostami). W odniesieniu do uzgodnień granic obszarów i terenów górniczych dla kopalin pospolitych w dalszym ciągu obserwuje się rosnącą ilość koncesji udzielanych przez starostów, co ilustruje rysunek 3.5.1.1.

W 2007 roku nie uzgadniano granic przestrzeni bezzziornikowego magazynowania substancji, granic składowania odpadów w górotworze (w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych) oraz granic przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami takiej działalności.

3.5.2. Uzgadnianie koncesji

Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych uzgadniają koncesje udzielane na działalność, o której mowa w art. 16 ust. 2a ustawy – Prawo

geologiczne i górnicze (na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych, jeżeli jednocześnie spełnione są odpowiednie wymagania).

W 2007 roku rozpatrzono ogółem 1367 wniosków organów koncesyjnych, w tym 574 dotyczących poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin oraz 793 dotyczących ich wydobywania (494 wnioski dotyczyły wygaszenia lub zmiany udzielonej koncesji). W 2007 roku uzgodniono 1312 wniosków, a 55 zwrócono do poprawy lub uzupełnienia.

3.5.3. Opiniowanie projektów zagospodarowania złoża

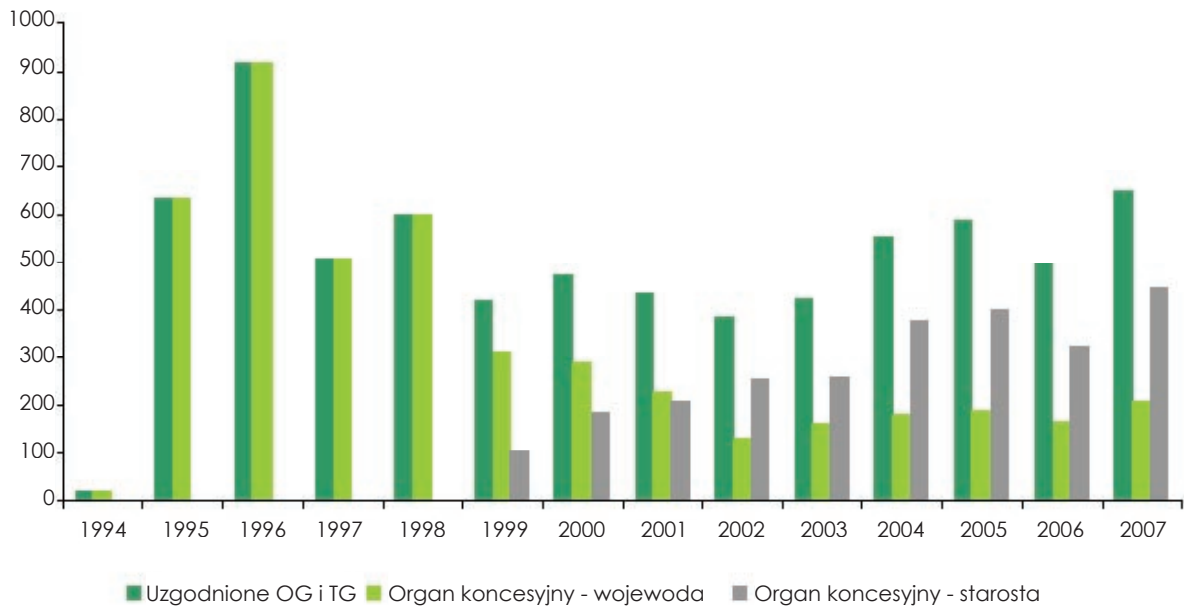
Przepisy art. 20 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze ustalają dodatkowe wymagania, jakie powinien zawierać wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin. Jednym z nich jest posiadanie przez ubiegającego się o koncesję projektu zagospodarowania złoża zaopiniowanego przez właściwy organ nadzoru górniczego.

Podstawę racjonalnej gospodarki zasobami złoża kopaliny na etapie projektowania górniczego stanowią projekty zagospodarowania złoża. W projektach tych kwalifikuje się zasoby bilansowe kopaliny pod względem możliwości przemysłowego wykorzystania, określając tzw. zasoby przemysłowe. Na ich podstawie przedsiębiorcy sporządzają plany ruchu zakładów górniczych.

W 2007 roku okręgowe urzędy górnicze, na wniosek przedsiębiorców, zaopiniowały 203 projekty zagospodarowania złoża, w 167 przypadkach wydając opinie pozytywne, a w 36 przypadkach zgłaszając zastrzeżenia oraz uwagi. Na wnioski organów koncesyjnych organy nadzoru górniczego zaopiniowały 176 dodatków do tych projektów, w tym 135 pozytywnie, a 41 z zastrzeżeniami.

3.5.4. Uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W 2007 roku organy nadzoru górniczego dokonały uzgodnień 406 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uzgodnień tych dokonywano w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80 poz. 717, z późn. zm.). Uzgadniając projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności zwracano uwagę, aby przedkładane

Rys. 3.5.1.1. Uzgadnianie granic obszarów i terenów górniczych dla kopalin pospolitych w latach 1994–2007

rozwiązania planistyczne umożliwiały wykonanie przez przedsiębiorcę górniczego uprawnień wynikających z koncesji na wydobywanie kopaliny oraz zapewniały zachowanie warunków ochrony zdrowia, bezpieczeństwa ludzi i mienia na terenach objętych wpływami eksploatacji górniczej.

W 2007 roku organy nadzoru górniczego dokonały uzgodnień 21 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów górniczych. Uzgodnień tych dokonano w sposób przewidziany w art. 53 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, mając na uwadze konieczność integracji działań przedsiębiorcy górniczego z interesami gmin górniczych i społeczności lokalnych. Obowiązek sporządzania planów dla terenu górniczego w dalszym ciągu realizowany jest w niewielkim stopniu (w 2007 r. gminy uchwały ich jedynie 13). Brak takiego planu uniemożliwia właściwym organom wydanie decyzji o warunkach zabudowy dla obiektów budowlanych, które nie są inwestycją celu publicznego.

Ponadto w przedmiotowym postępowaniu odwoławczym zostały rozpoznane 2 sprawy i wydano 2 postanowienia.

3.5.5. Opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Na podstawie art. 23, w związku z art. 11 pkt. 8 lit. f ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.) dyrektor okręgowego urzędu górniczego wyraża opinię dotyczącą

rozwiązań przyjętych w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w zakresie zagospodarowania terenów górniczych.

W 2007 roku organy nadzoru górniczego w 232 przypadkach wydały opinie dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy dla terenów objętych działalnością górniczą. Na mocy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium sporządza się obowiązkowo dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, przy czym nie jest ono aktem prawa miejscowego. W studium uwzględniane były w szczególności: zagrożenia dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia. Uwzględniano również występowanie: obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, udokumentowanych złóż kopaliny, zasobów wód podziemnych i terenów górniczych. Określono w nich między innymi: obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas skalnych, obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny oraz obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji.

3.5.6. Uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania na terenach górniczych

Na podstawie art. 53 ust. 4 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego dyrektor okręgowego urzędu górniczego

uzgadnia w formie postanowienia lokalizację inwestycji celu publicznego i określa warunki geologiczno-górnictwa występujące na terenie przeznaczonym do zabudowy pozostałych obiektów zlokalizowanych na terenach górniczych.

W 2007 roku wydano 4929 postanowień uzgadniających decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Organy nadzoru górniczego wydały również 3652 informacji o warunkach geologiczno-górnictwa. Celem tych uzgodnień jest zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego dla obiektów wznoszonych na terenach gmin górniczych, głównie poprzez zastosowanie odpowiednich, konstrukcyjnych zabezpieczeń budowlanych.

Zadania związane z ochroną obiektów budowlanych realizowano także w trakcie inspekcji w zakładach górniczych. Kontrolowano prawidłowość ustalania czynników geologiczno-górnictwa w wydanych przez urzędy górnicze postanowieniach dla projektowanych obiektów budowlanych niewchodzących w skład zakładu górniczego, a usytuowanych na terenach górniczych. Sprawdzano również stosowanie przez zakłady górnicze metod eksploatacji minimalizujących powstawanie szkód w obiektach i urządzeniach na powierzchni oraz przestrzeganie rygorów eksploatacji i koordynacji robót górniczych, ustalonych w uchwałach Komisji ds. Ochrony Powierzchni oraz w planach ruchu.

3.5.7. Opiniowanie projektów zadań proekologicznych

Na podstawie delegacji art. 411 ust. 2 Prawa ochrony środowiska Prezes Wyższego Urzędu Górniczego opiniuje wnioski przedsiębiorców o dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zadań o charakterze proekologicznym z zakresu górnictwa.

W 2007 roku wydano opinie w odniesieniu do 3 wniosków o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć projektowanych przez następujące podmioty:

- Kopalnię Soli „Wieliczka” S.A., wniosek pt.: „Ochrona powierzchni i zasobów wód powierzchniowych oraz podziemnych przed negatywnymi skutkami doływu wód poprzez otwory podsadzkowe TP-20 i TP-24 wraz ze wzmocnieniem górotworu na poziomie II n. w bezpośrednim sąsiedztwie otworu TP-20 oraz przeniesieniem jego funkcji na otwór TP-28 wykonany w rejonie szybu Kościuszko”,

- Kompanię Węglową S.A. Oddział KWK „Ziemowit”, wniosek pt. „Budowa systemu przesyłowego dla odradowionych wód z poz. 650 m na odcinku KWK „Ziemowit”,
- Kompanię Węglową S.A. Oddział KWK „Piaś”, wniosek pt.: »Rekultywacja terenu po byłym osadniku wód dołowych „Bojszowy”«.

3.5.8. Opiniowanie kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górniczą

Obowiązek opiniowania przez organy nadzoru górniczego decyzji w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów wynika z:

- art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, który stanowi, że organ ochrony środowiska wydaje decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów po zasięgnięciu opinii właściwego terenowo dyrektora okręgowego urzędu górniczego – w odniesieniu do działalności górniczej,
- art. 374 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska w związku z art. 362 ust. 1 pkt 2 i ust. 6 ww. ustawy, który stanowi, że decyzje dotyczące ruchu zakładu górniczego wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego okręgowego albo specjalistycznego urzędu górniczego.

W związku z objęciem przez organy nadzoru górniczego nadzoru nad wydobywaniem kopalin pospolitych dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych uczestniczą w szerokim zakresie w postępowaniach dotyczących rekultywacji gruntów. W roku 2007 wydano ogółem 313 postanowień w sprawach rekultywacji gruntów, w tym 158 opinii w sprawach o uznaniu rekultywacji za zakończoną.

Ponadto w postępowaniu odwoławczym została rozpoznana 1 sprawa i wydano 1 postanowienie.

3.6. Stwierdzanie kwalifikacji

3.6.1. Stwierdzanie kwalifikacji kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, działając na podstawie art. 68 ust. 4 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, stwierdza kwalifikacje do pełnienia funkcji kierownika ruchu podziem-

nego zakładu górniczego. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzi Komisja egzaminacyjna dla stwierdzenia kwalifikacji kierownika ruchu podziemnych zakładów górniczych. Postępowanie kwalifikacyjne opiera się na rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 84, poz. 755 z późn. zm.). Szczegółowa procedura w powyższym zakresie została włączona do Księgi Jakości Systemu Zarządzania Jakością WUG – proces: WUG-KP-002-GK.

W roku 2007 do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wpłynęły 33 wnioski o stwierdzenie kwalifikacji kierownika ruchu podziemnych zakładów górniczych. Łącznie z postępowaniami rozpoczętymi w 2006 r. przeprowadzono 16 egzaminów, w wyniku których:

- 30 osób uzyskało kwalifikacje do pełnienia funkcji kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego wydobywającego węgiel kamienny,
- 3 osoby uzyskały kwalifikacje do pełnienia funkcji kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego wydobywającego kopaliny inne niż węgiel kamienny,
- 2 osoby uzyskały kwalifikacje do pełnienia funkcji kierownika ruchu zakładu wykonującego roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej w Kopalni Soli „Wieliczka” oraz przy budowie szybkiej kolei miejskiej (metra) w Warszawie.

Ponadto w czterech przypadkach Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydał decyzje odmawiające dopuszczenia do egzaminu z powodu niespełnienia wymogu posiadania kwalifikacji określonych w ww. rozporządzeniu. W dwóch przypadkach Prezes Wyższego Urzędu Górniczego umorzył postępowanie na skutek wycofania wniosku o stwierdzenie kwalifikacji kierownika ruchu podziemnego zakładu górniczego.

3.6.2. Stwierdzanie kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 84 poz. 755, z późn. zm.) stwierdza kwalifikacje mierniczego górni-

czego i geologa górniczego. Od 1958 roku do końca 2007 roku kwalifikacje uzyskało 828 mierniczych górniczych i 833 geologów górniczych. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego powołał Komisję egzaminacyjną dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego. W skład Komisji weszli przewodniczący, dwóch zastępców przewodniczącego, sekretarz oraz członkowie – specjaliści z zakresu geodezji górniczej (19 członków), geologii górniczej (18 członków) i prawa (5 członków).

W roku 2007 do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wpłynęły 24 wnioski o stwierdzenie kwalifikacji mierniczego górniczego oraz 16 o stwierdzenie kwalifikacji geologa górniczego. Przeprowadzono:

- 12 egzaminów dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego (do egzaminu przystąpiły 24 osoby, kwalifikacje uzyskały 22 osoby),
- 11 egzaminów dla stwierdzenia kwalifikacji geologa górniczego (do egzaminu przystąpiło 20 osób, kwalifikacje uzyskało 16 osób).

Liczbę uzyskanych kwalifikacji według rodzaju zakładów górniczych przedstawiono w tabeli 3.6.2.1.

Tabela 3.6.2.1. Liczba kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego uzyskanych w 2007 r.

Zakres kwalifikacji	mierniczy górniczy	geolog górniczy
w podziemnych zakładach górniczych	18	8
w odkrywkowych zakładach górniczych	3	2
w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi	1	6
RAZEM	22	16

3.6.3. Stwierdzanie kwalifikacji w zakresie ratownictwa górniczego

Na podstawie art. 75a ust. 3 ustawy – Prawo geologiczne górnicze Prezes Wyższego Urzędu Górniczego stwierdza kwalifikacje osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego. Postępowanie kwa-

lifikacyjne prowadzi Komisja egzaminacyjna w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 grudnia 2005 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górniczego, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górniczego (Dz.U. Nr 261, poz. 2186).

W roku 2007 do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wpłynęło 13 wniosków o stwierdzenie kwalifikacji kierownika jednostki ratownictwa górniczego (3 wnioski o stwierdzenie kwalifikacji kierownika okręgowej stacji ratownictwa górniczego i 2 wnioski o stwierdzenie kwalifikacji kierownika zawodowych zastępów ratowniczych oraz 1 wniosek o stwierdzenie kwalifikacji kierownika zawodowego pogotowia specjalistycznego). Wszystkie wnioski dotyczyły ratownictwa dla podziemnych zakładów górniczych. Przeprowadzono 11 egzaminów. Stwierdzenia kwalifikacji nie uzyskała tylko jedna osoba (kierownik zawodowego pogotowia specjalistycznego). Ponadto w jednym przypadku Prezes WUG odmówił dopuszczenia do egzaminu z uwagi na brak wymaganego okresu praktyki w służbach ratowniczych.

3.6.4. Stwierdzanie kwalifikacji osób kierownictwa i dozoru ruchu oraz osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji

Na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 84 poz. 755, z późn. zm.) dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych stwierdzają kwalifikacje osób kierownictwa i dozoru ruchu w zakładach górniczych oraz osób zatrudnionych na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji.

Dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych w 2007 r. stwierdzili kwalifikacje do wykonywania czynności w ruchu zakładów górniczych 4 124 osobom, w tym w:

- kierownictwie ruchu zakładów górniczych – 346 osobom,
- dozorze wyższym – 637 osobom,
- dozorze średnim – 1 235 osobom,
- dozorze niższym – 1 898 osobom,

- dozorze ruchu (w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite w warunkach określonych w art. 16 ust. 2a ustawy – Prawo geologiczne i górnicze) – 8 osobom.

Oprócz stanowisk kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego niektóre inne stanowiska wymagają szczególnych kwalifikacji.

W 2007 r. uprawnienia do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego na stanowiskach wymagających szczególnych kwalifikacji uzyskało 6 139 osób.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2007 r. w postępowaniu odwoławczym Prezes WUG rozpatrzył 12 odwołań od decyzji dyrektorów okręgowych urzędów górniczych, odmawiających dopuszczenia do egzaminu dla stwierdzenia kwalifikacji osób kierownictwa lub dozoru ruchu oraz szczególnych kwalifikacji. Z tego Prezes Wyższego Urzędu Górniczego:

- w 8 przypadkach utrzymał w mocy zaskarżone decyzje organu I instancji,
- w 3 przypadkach wydał decyzje uchylające decyzje organu I instancji i dopuszczające do egzaminu,
- w 1 przypadku umorzył postępowanie odwoławcze w związku z cofnięciem odwołania.

3.6.5. Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej

W związku z przepisami ustawy z dnia 26 kwietnia 2001 r. w sprawie upoważnienia do uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych, Prezes Wyższego Urzędu Górniczego uznaje nabyte w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacje do wykonywania górniczych zawodów regulowanych.

W sprawach związanych z uznawaniem nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych w 2007 roku wydano jedną decyzję w sprawie uznania kwalifikacji, trzy wnioski pozostawiono bez rozpoznania (brak opłaty skarbowej, brak złożenia wymaganego przepisami prawa wniosku na specjalnym formularzu wraz z kompletem

dokumentów). Ponadto udzielono wielu porad oraz informacji na temat zasad uznawania górniczych zawodów regulowanych.

3.7. Stwierdzanie przygotowania jednostek szkoleniowych

Zgodnie z wymogiem art. 74 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze w 2007 roku dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych wydali 124 decyzje przedsiębiorcom i jednostkom organizacyjnym trudniącym się szkoleniem, stwierdzające posiadanie przez nich odpowiedniej kadry oraz niezbędnych środków umożliwiających właściwe przeszkolenie pracowników. Wydając decyzje wynikające z art. 74 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych kierowali się obowiązującymi wymogami dotyczącymi zasad i warunków podnoszenia kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego osób dorosłych. Wydanie decyzji poprzedzało rozeznanie przeprowadzone u wnioskodawców w zakresie:

- posiadania przez nich aktualnego odpisu z właściwego rejestru albo zaświadczenia o wpisie do ewidencji szkół i placówek niepublicznych (lub zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej),
- wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ośrodka zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- posiadania pomocy dydaktycznych i sprzętu niezbędnego do realizacji programu szkolenia,
- dysponowania pomieszczeniem dydaktycznym, zapleczem sanitarnym i socjalnym,
- możliwości przeprowadzenia szkoleń praktycznych objętych tematyką kursów na terenie zakładów górniczych, jednostek naukowo-badawczych lub we własnym zakresie,
- możliwości zabezpieczania dokumentacji szkoleniowej,
- dysponowania wykładowcami i instruktorami o kwalifikacjach odpowiednich do realizowanych programów szkolenia,
- odpowiedniego nadzoru gwarantującego prawidłowość prowadzonego szkolenia,
- zapewniania materiałów pomocniczych dla słuchaczy.

3.8. Nadawanie uprawnień rzeczoznawcy

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydaje decyzje w sprawie uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego. Zgodnie z

art. 78 ust. 1 pkt. 1 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze w określonych rozporządzeniem przypadkach przedsiębiorca obowiązany jest dokonać sprawdzenia rozwiązań technicznych w drodze badań przeprowadzonych przez rzeczoznawców.

W 2007 roku Prezes WUG wydał jednostkom naukowo-badawczym lub osobom fizycznym:

- w zakresie obudów:
 - 2 decyzje nadające uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego w dziedzinie projektowania obudowy kotwowej,
 - 1 decyzję nadającą jednostkom naukowo-badawczym uprawnienia rzeczoznawcy ds. ruchu zakładu górniczego w zakresie opiniowania doboru obudowy szybów i wlotów do szybów oraz doboru obudowy wyrobisk,
 - 5 decyzji dotyczących nadania uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego w zakresie opiniowania doboru obudowy szybów i wlotów do szybów oraz doboru obudowy wyrobisk,
- w zakresie robót strzałowych 2 uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego w dziedzinie robót strzałowych w odkrywkowych zakładach górniczych;
- w zakresie zwalczania zagrożenia tąpnięciami:
 - 3 decyzje nadające uprawnienia jednostkom naukowo-badawczym,
 - 3 decyzje nadające uprawnienia osobom fizycznym;
- w zakresie przewietrzania, klimatyzacji, pożarów, zagrożenia metanowego, wyrzutami gazów i skał – 3 decyzje nadające 3 jednostkom naukowo-badawczym uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego w zakresie zagrożenia metanowego.

W zakresie zagadnień energomechanicznych Prezes WUG wydał 8 upoważnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego dla jednostek naukowych.

Ponadto w 1 jednostce przeprowadzono kontrolę w zakresie prowadzonej działalności rzeczoznawczej.

3.9. Przejmowanie dokumentacji mierniczo-geologicznej

Zgodnie z art. 107 ust. 8 pkt 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego gromadzi i

archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych w archiwum dokumentacji mierniczo-geologicznej w Wyższym Urzędzie Górniczym oraz udostępnia ją na zasadach i w sposób określony w odrębnych przepisach.

Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej w Wyższym Urzędzie Górniczym udostępnia dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych na podstawie art. 19 ust. 2 pkt. 22 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 lutego 2003 r. w sprawie stawek opłat za udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie oraz sposobu uiszczania opłat (Dz.U. Nr 50, poz. 435).

Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej w 2007 r. przejęło dokumentację mierniczo-geologiczną oraz ich części i inne dokumenty z 53 zakładów górniczych (oznaczonych części zlikwidowanych zakładów). Na koniec 2007 roku w bazie posiadanych dokumentów było zarejestrowanych 12 288 pozycji będących zbiorami dokumentów (kompletami map). W roku 2007 przybyło 900 pozycji.

Na bieżąco udzielano urzędom miejskim, gminnym i inwestorom pisemnych informacji o warunkach górniczo-geologicznych działek budowlanych, zlokalizowanych na byłych terenach górniczych. W roku 2007 sporządzono 598 informacji, pobierając opłaty na łączną sumę 10 596,30 zł.

O przejęciu dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanego zakładu górniczego oraz o możliwości udzielania w oparciu o nią informacji powiadamiano odpowiedni oddział archiwów państwowych oraz właściwe urzędy miast i gmin. Na pisemne wnioski osób fizycznych i prawnych archiwum udzielało informacji dotyczących terenów pogórnich.

3.10. Rozpatrywanie skarg i wniosków

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego przyjmuje i załatwia sprawy skarg i wniosków zgodnie z art. 221–225 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

W 2007 roku do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego wpłynęły 93 skargi i wnioski. Do 31 grudnia 2007 roku załatwiono 93 sprawy, w tym 74 skargi i 19 wniosków. Z ogólnej liczby wniesionych spraw 30 przekazano do załatwienia według właściwości rzeczowej i miejscowej. Jed-

na skarga i jeden wniosek, z uwagi na termin ich wpływu w końcu grudnia 2007 r., zostały załatwione w styczniu 2008 r.

Liczba skarg i wniosków wniesionych do Wyższego Urzędu Górniczego wzrosła z 58 spraw w roku 2006 do 95 w roku 2007. Część skarg i wniosków nawiązywała do zaistniałej w dniu 21 listopada 2006 r. katastrofy w Kopalni Węgla Kamiennego „Halemba” w Rudzie Śląskiej.

Zagadnienia będące przedmiotem wniesionych spraw można sklasyfikować w następujących grupach przyczynowych:

- naruszanie obowiązujących przepisów w trakcie prowadzenia robót górniczych (w szczególności w odniesieniu do zagrożeń naturalnych i technicznych),
- lekceważenie przez przedsiębiorców górniczych powinności w zakresie ochrony środowiska, a w szczególności w zakresie odpowiedzialności za szkody powstałe w wyniku działalności górniczej,
- prowadzenie działalności górniczej nieuregulowanej ustawą – Prawo geologiczne i górnicze (nielegalna eksploatacja kopalni pospolitych),
- brak reakcji osób kierownictwa i dozoru ruchu na nieprawidłowości występujące w ruchu zakładu górniczego,
- wykonywanie obowiązków pracowniczych w zakładzie górniczym w stanie wskazującym na spożycie alkoholu,
- konflikt pomiędzy pracodawcą a pracownikami (w okręgowych urzędach górniczych i zakładach górniczych),
- zagadnienia dotyczące prawidłowości zatrudniania pracowników zakładów górniczych oraz problemów związanych z alokacją załóg górniczych, w ramach procesu restrukturyzacji górnictwa,
- nieznanomość przez wnoszących sprawy uregulowań prawnych w zakresie prowadzenia działalności górniczej przez przedsiębiorców,
- przesłanki wskazujące na chęć załatwienia spraw osobistych i sąsiedzkich, poprzez wykorzystanie do tego celu urzędów górniczych.

Z ogólnej liczby 93 skarg i wniosków, wniesionych do Wyższego Urzędu Górniczego, 23 stanowiły sprawy wniesione w formie anonimów drogą listowną, elektroniczną lub telefoniczną. Decyzję o celowości rozpoznania tych spraw podejmował Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Wszystkie skargi i wnioski, skierowane w 2007 roku do Wyższego Urzędu Górniczego, zostały rozpatrzone i załatwione w terminach wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego.

Z ogólnej liczby 63 skarg i wniosków, rozpatrzonych w 2007 roku przez Wyższy Urząd Górniczy, 12 spraw uznano za zasadne, w tym 11 skarg i 1 wniosek. W 34 przypadkach wniesione skargi i wnioski (30 skarg i 4 wnioski) po rozpatrzeniu uznano za niezasadne.

Do okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE w roku 2007 wpłynęły 182 skargi i wnioski, z których rozpoznano i załatwiono 181. W jednym przypadku skarga wniesiona do UGBKUE nie została załatwiona w roku sprawozdawczym z uwagi na toczące się postępowanie sądowe w przedmiocie skargi. Ze 182 wniesionych skarg i wniosków urzędy górnicze rozpatrzyły we wła-

snym zakresie 158, a 23 przekazały do załatwienia przez inne organy zgodnie z ich właściwością miejscową i rzeczową. Ponadto w 2007 roku w Wyższym Urzędzie Górniczym, w ramach załatwiania skarg i wniosków, przyjęto 8 osób. Do okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE w roku 2007 nie zgłosili się osobiście interesanci w sprawach skarg i wniosków.

Odnotowano wzrost liczby wniesionych do urzędów górniczych skarg i wniosków: ze 195 spraw w roku 2006 do 275 w roku 2007. W 2007 r., podobnie jak rok wcześniej, około 40% rozpatrzonych skarg i wniosków uznano za uzasadnione.

4. Działalność inspekcyjna i kontrolna urzędów górniczych

4.1. Podstawa prawna i zakres działalności inspekcyjnej i kontrolnej urzędów górniczych

Zgodnie z art. 109 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych. Podstawową formą prowadzenia nadzoru i kontroli są inspekcje w zakładach górniczych, kontrole problemowe oraz badania kontrolne.

Ponadto Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jako organ wyspecjalizowany prowadzi kontrolę spełniania przez wyroby zasadniczych wymagań na podstawie aktów prawnych wprowadzających postanowienia dyrektyw nowego podejścia do prawa polskiego dla wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych. Działalność Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, jako wyspecjalizowanego organu nadzoru, prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2004 r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.).

Działalność inspekcyjna i kontrolna w nadzorowanych zakładach górniczych opierała się na:

- strategii działania urzędów górniczych na lata 2006–2010 oraz przyjętych w ramach tej strategii celach i zadaniach na rok 2007,
- planach pracy i decyzjach doraźnych oraz profilaktycznych, dostosowanych do wyników bieżących kontroli,
- wnioskach wynikających z analizy przyczyn zaistniałych wypadków i innych niebezpiecznych zdarzeń.

W 2007 r. podjęto szereg działań w celu poprawy skuteczności kontroli i inspekcji oraz wyeliminowania nadmiernego obciążenia organizacyjnego zakładów górniczych. W szczególności:

- zwiększono zakres kontroli problemowych,
- inspekcje grupowe i kontrole problemowe prowadzono w grupach 3–5-osobowych, złożonych z pracowników inspekcyjno-technicznych o różnych specjalnościach,

- ustalano czas trwania inspekcji i kontroli w wymiarze 3–4 dni, z zachowaniem przyjętej w planach pracy częstotliwości inspekcji i kontroli wyznaczonych rejonów zakładu górniczego,
- inspekcje i kontrole poszczególnych zakładów górniczych przeprowadzono nie częściej niż co dwa tygodnie,
- ograniczono do minimum inspekcje jednoosobowe,
- zapewniono ścisłą koordynację czynności inspekcyjnych i kontrolnych w zakładach górniczych z czynnościami kontrolnymi Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urzędów Energomechanicznych, tak aby kontrolowanie tego samego obiektu nie następowało w krótkich odstępach czasu, jak również w tym samym czasie nie były prowadzone inne inspekcje lub kontrole w tym samym zakładzie górniczym.

Kontrole problemowe, przewidziane w planach pracy okręgowych urzędów górniczych, przeprowadzone były z uwzględnieniem zasad kontroli ruchu zakładów górniczych, w świetle przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, tj. po odpowiednio wcześniejszym powiadomieniu kontrolowanego i uzgodnieniu z nim terminu kontroli oraz w oparciu o program kontroli i upoważnienia wydane dla danej kontroli przez dyrektora OUG lub jego zastępcę.

W 2007 r. inspekcje były ukierunkowane między innymi na:

- doskonalenie i wdrażanie działań profilaktycznych, zmierzających do obniżenia wypadkowości i ograniczenia negatywnego oddziaływania zagrożeń naturalnych na bezpieczeństwo zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwo powszechne lub środowisko,
- ograniczenie zagrożeń technicznych, związanych z ruchem maszyn i urządzeń energomechanicznych,
- zagadnienia ochrony zdrowia, warunków pracy i szkoleń,
- zapewnienie przestrzegania przepisów ustawy – Prawo budowlane w odniesieniu do obiektów budowlanych zakładów górniczych,
- kontrolę przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska,
- kontrolę i nadzór nad gospodarką złożem, miernictwem górniczym i ochroną powierzchni,
- inspirowanie działań, mających na celu minimalizowanie niekorzystnego wpływu działalności górniczej na środowisko, w tym obiekty budowlane.

Kierunki działalności inspekcyjnej znajdowały rozwinięcie w szczegółowych zadaniach, określonych w planach pracy okręgowych urzędów górniczych na 2007 rok w odniesieniu do każdego nadzorowanego zakładu górniczego (grupy zakładów o podobnej specyfice), do zakładów wykonujących prace geologiczne, firm usługowych wykonujących roboty w ruchu zakładów górniczych i ośrodków szkoleniowych.

Kontrole problemowe prowadzone przez okręgowe urzędy górnicze w 2007 r. były ukierunkowane m.in. na zagadnienia:

- zwalczania zagrożeń naturalnych w podziemnych, odkrywkowych i otworowych zakładach górniczych,
- ratownictwa górniczego,
- robót strzałowych i gospodarki środkami strzałowymi,
- organizacji prac przy transporcie kolejami podziemnymi (przewozem lokomotywowym),
- organizacji prac przy urządzeniach elektroenergetycznych,
- przestrzegania zasad pracy górniczych wyciągów szybowych przy prowadzeniu jazdy ludzi,
- gospodarki odpadami,

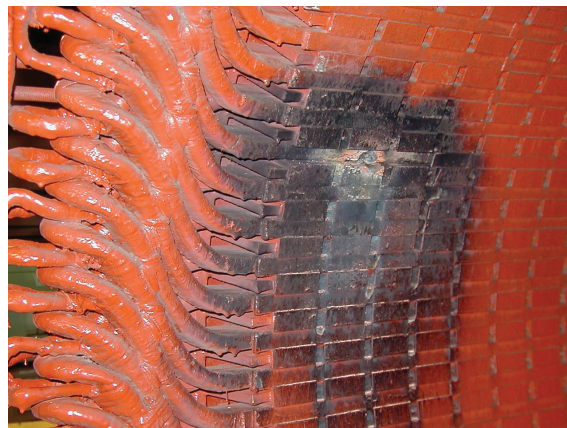
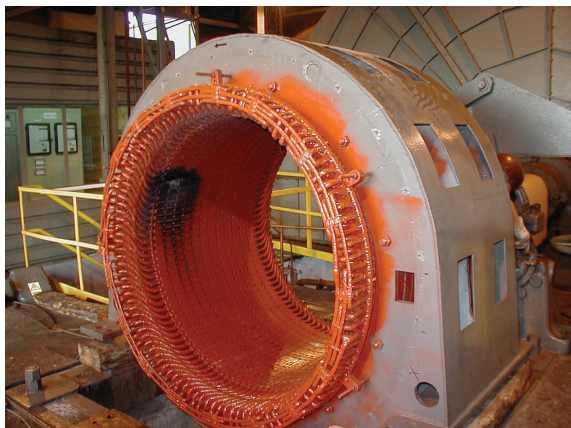
- dokumentacji mierniczo-geologicznej,
- gospodarki złożem,
- stanu technicznego obiektów budowlanych,
- zatrudniania podmiotów w ruchu zakładu górniczego,
- poziomu i jakości szkoleń pracowników zakładów górniczych (zob. rozdział 2.9.).

Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych w 2007 r. przeprowadzał badania kontrolne ukierunkowane na wykrywanie źródeł zagrożeń technicznych w ruchu zakładów górniczych, w szczególności:

- badania kontrolne roczne i okresowe – w odniesieniu do urządzeń energomechanicznych,
- badania kontrolne odbiorcze – w odniesieniu do urządzeń energomechanicznych przed wydaniem zezwolenia na oddanie ich do ruchu,
- badania kontrolne doraźne – w odniesieniu do urządzeń energomechanicznych, sprawdzające realizację wydanych decyzji (zarządzeń pokontrolnych) oraz mające na celu sprawdzenie organizacji i prowadzenia prac przez podmioty w ruchu zakładu górniczego.

Fot. 4.1.1. Prace prowadzone w rejonie szybu Leon IV w KWK „Rydułtowy-Anna”

Fot. 4.1.2. Uszkodzone uzwojenie stojana silnika 6 kV napędzającego wentylator główny W-1 w KS „Kłodawa”

4.2. Działalność inspekcyjna i kontrolna w ujęciu statystycznym

W 2007 r. pracownicy inspekcyjno-techniczni urzędów górniczych przeprowadzili w zakładach górniczych 9949 inspekcji i kontroli problemowych oraz 652 badań kontrolnych wykonanych przez Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych.

Dane liczbowe dotyczące działalności inspekcyjnej okręgowych urzędów górniczych w 2007 roku ujęto w tabelach 4.1.–4.4.

Działalność inspekcyjną prowadzono również w związku z badaniami powypadkowymi. W 2007 r. przeprowadzono 86 badań przyczyn i okoliczności wypadków oraz niebezpiecznych zdarzeń i zagrożeń zaistniałych w ruchu zakładów górniczych, w tym:

- 20 badań wypadków śmiertelnych,
- 23 badania wypadków ciężkich,
- 16 badań innych wypadków,
- 15 badań niebezpiecznych zdarzeń,
- 3 badania zaistniałych zagrożeń,
- 9 badań zgonów naturalnych.

W ramach sprawowanego nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych roku pracownicy urzędów górniczych wykonali w 2007 r.

Fot. 4.1.3. Efekty tąpnięcia w rejonie eksploatowanej ściany I w pokładzie 501 w polu wschodnim na poz. 720 m w KWK „Staszic”

Tab. 4.2.1. Działalność inspekcyjna okręgowych urzędów górniczych – kopalnie węgla kamiennego

OUG	Miesiące												Rok 2007
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Gliwice	106	114	147	115	124	100	57	59	69	85	61	52	1089
Katowice	100	96	85	109	96	69	70	60	66	91	74	64	980
Lublin	10	7	11	8	7	6	8	10	6	5	18	8	104
Rybnik	118	100	97	74	71	72	55	63	46	29	49	56	830
Kraków	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Razem KWK	334	317	340	306	298	247	190	192	188	210	202	180	3004

Tab. 4.2.2. Działalność inspekcyjna okręgowych urzędów górniczych – kopaliny podstawowe

OUG	Miesiące												Rok 2007
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Gliwice	113	119	157	121	128	111	64	70	81	92	70	59	1185
Katowice	107	115	100	119	116	85	81	75	79	107	89	74	1147
Kraków	27	50	40	31	43	44	41	37	35	50	51	40	489
Kielce	27	42	36	31	33	36	29	30	37	51	30	29	411
Krosno	34	39	40	35	36	35	21	36	29	40	38	31	414
Lublin	14	10	18	14	11	12	14	11	11	11	22	17	165
Rybnik	118	100	97	74	71	72	55	63	46	29	49	56	830
Poznań	33	25	41	33	32	38	28	22	28	32	26	18	356
Warszawa	7	11	9	12	8	10	34	21	47	34	21	18	232
Wrocław	74	111	91	89	89	85	86	87	92	110	113	83	1110
RAZEM górnictwo	554	622	629	559	567	528	453	452	485	556	509	425	6339

Tab. 4.2.3. Inspekcje w górnictwie kopalin pospolitych

OUG	Miesiące												Rok 2007
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Gliwice	16	17	12	10	13	20	10	16	13	14	14	3	158
Katowice	1	7	7	6	6	8	5	4	6	6	5	2	63
Kraków	7	21	27	21	36	23	24	28	14	33	20	11	265
Kielce	28	23	32	41	29	40	35	43	37	32	40	24	404
Krosno	27	17	31	19	19	24	22	20	26	28	20	14	267
Lublin	34	35	32	33	46	40	46	43	33	40	28	14	424
Rybnik	1	3	7	2	6	8	10	8	9	6	5	4	69
Poznań	36	41	42	64	58	61	49	40	56	55	44	24	570
Warszawa	14	32	40	28	54	49	58	97	50	58	59	27	566
Wrocław	23	49	82	82	92	107	90	76	100	80	86	41	824
RAZEM	187	245	312	306	359	351	333	380	324	352	321	140	3610

Tabela 4.2.4. Liczba badań kontrolnych wykonanych przez Urząd Górniczy do Badań Kontrolnych Urzędzeń Energomechanicznych (UGBKUE)

miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok 2007
KWK	52	52	55	53	39	34	30	31	23	34	41	45	489
górnictwo	56	72	67	66	55	50	45	46	35	54	49	57	652

Tab. 4.2.5. Liczba przeprowadzonych kontroli i skontrolowanych wyrobów

Rok	2004	2005	2006	2007
Kontrole	103	184	183	150
Wyroby	150	370	351	150

26 349 roboczodniówki inspekcyjne w zakładach górniczych, w tym 12 422 w kopalniach węgla kamiennego oraz 6364 w zakładach górniczych kopalni pospolitych.

Ponadto działalność kontrolną prowadzono w ramach systemu nadzoru rynku. Liczbę przeprowadzonych w okresie od 1 maja 2004 r. do 31 grudnia 2007 r. kontroli spełniania zasadniczych wymagań przez wyroby stosowane w zakładach górniczych oraz liczbę skontrolowanych wyrobów przedstawiono w tabeli 4.2.5.

W zakresie wyrobów, co do których wniesiono zastrzeżenia dotyczące niespełnienia zasadniczych wymagań zawartych w dyrektywach, wszczęto siedem postępowań administracyjnych. W wyniku podjętych działań administracyjnych nieprawidłowości dotyczące tych wyrobów zostały usunięte przez producentów.

4.3. Zatrzymane roboty oraz stwierdzone nieprawidłowości

W wyniku przeprowadzonych inspekcji i kontroli, ze względu na podwyższony stan ryzyka zagrożeniami naturalnymi i stwierdzone nieprawidłowości w ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe wstrzymano w 2080 przypadkach ruch urządzeń i prowadzenie robót górniczych stanowiących zagrożenie dla pracowników, a w zakładach górniczych wydobywających kopaliny pospolite wstrzymano 196 robót. Ponadto w związku z zaistniałymi nieprawidłowościami dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych nałożyli na pracowników zakładów górniczych określone przepisami prawa sankcje (zob. rozdział 5.).

W kopalniach węgla kamiennego nadzorowanych przez OUG w Gliwicach, Katowicach i Rybniku w 1818 przypadkach wstrzymano roboty oraz ruch maszyn i urządzeń, w tym:

- 113 robót eksploatacyjnych,
- 139 robót przygotowawczych,
- 3 roboty strzałowe,
- 172 maszyny i urządzenia,
- 950 urządzeń transportowych,
- 66 kombajnów,
- 185 urządzeń elektrycznych,

- 190 innych robót, maszyn i urządzeń.

Szczegółnej analizie poddano w 2007 r. zatrzymane roboty związane z ciągami transportowymi w kopalniach węgla kamiennego. Analiza wykazała m.in. następujące przyczyny zatrzymanych robót:

- 1) Przyczyny zatrzymań ruchu urządzeń przewozu (kolei podziemnej):
 - niezgodność zabudowy z dokumentacją – regulaminem kolei podziemnej,
 - niesprawne lokomotywy i jednostki transportowe,
 - zanieczyszczenie i zawodnienie torów,
 - zły stan nawierzchni torowej,
 - niesprawne rozjazdy,
 - brak odstępów ruchowych w wyrobiskach do prowadzenia transportu,
 - zły stan obudowy chodnikowej w wyrobiskach kolei podziemnej,
 - brak lub niesprawność sygnalizacji ostrzegawczej i porozumiewawczej.
- 2) Przyczyny zatrzymań ruchu urządzeń transportowych:
 - niezgodność zabudowy z DTR,
 - niezgodność zabudowy z dokumentacją układu transportu,
 - prowadzenie transportu niezgodnie z regulaminem,
 - brak lub niesprawność sygnalizacji ostrzegawczej i porozumiewawczej,
 - brak oświetlenia stacji nadawczo-odbiorczych,
 - niewypoziomowane stacje nadawczo-odbiorcze,
 - nadmierne zużycie szyn zakrętowych,
 - uszkodzone szyny jezdne,
 - niesprawne rozjazdy,
 - niesprawne wózki hamulcowe,
 - zły stan techniczny lin bezpieczeństwa,
 - zły stan techniczny połączeń linowych,
 - zawężone gabaryty wyrobisk,
 - brak zabezpieczenia napędu przed przemieszczeniem się,
 - brak osłon części ruchomych,
 - brak odboju na końcach kolejek.
- 3) Przyczyny zatrzymań ruchu przenośników taśmowych:
 - niezgodność zabudowy z DTR,
 - zły stan techniczny tras przenośników,
 - brak możliwości zatrzymania przenośników z każdego miejsca (brak linek),
 - niesprawne blokady,
 - brak gabarytów wokół napędów i tras przenośników,
 - zanieczyszczone urobkiem napędy, stacje zwrotne i napinające oraz tras przenośników,
 - brak osłon części wirujących,
 - niesprawne zraszanie,

- brak lub nieprawidłowo zabudowane czujniki napięcia urobku,
 - brak lub nieprawidłowo zabudowane czujniki temperatury,
 - brak sygnalizacji akustycznej,
 - nieprawidłowo zabezpieczone przed przemieszczeniem napędy i stacje zwrotne przenośników,
 - niesprawne urządzenia gaśnicze typu SAGA,
 - niesprawne urządzenia hamujące (hamulce),
 - obsługa przenośników przez pracowników nie posiadających wymaganych upoważnień.
- 4) Przyczyny zatrzymań ruchu przenośników zgrzebłowych:
- niezgodność zabudowy z DTR,
 - zanieczyszczenie tras przenośników,
 - brak możliwości zatrzymania przenośników z każdego miejsca (brak linek),
 - niesprawne blokady,
 - brak gabarytów wokół napędów i trasy przenośników,
 - brak osłon części wirujących,
 - brak zastawek na trasach przenośników,
 - brak sygnalizacji akustycznej,
 - nieprawidłowo zabezpieczone przed przemieszczeniem napędy i stacje zwrotne przenośników.

5. Działalność represyjna

Jednym z narzędzi służących poprawie bezpieczeństwa pracy w zakładach górniczych, ochronie środowiska i zabezpieczeniu interesu społecznego w związku z prowadzoną działalnością geologiczną i górnictwem są środki represyjne stosowane przez organy nadzoru górniczego (dyrektorów okręgowych urzędów górniczych i Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych) na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze i innych ustaw.

Do środków tych zalicza się:

- 1) wydawanie – na podstawie art. 113 ust. 1 pkt 3 Prawa geologicznego i górniczego – decyzji zakazujących, na czas nieprzekraczający dwóch lat, wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego osobom, o których mowa w art. 68 ust. 1 oraz art. 70 ust. 1, albo wykonywania określonych czynności osobom, o których mowa w art. 75a ust. 1 cyt. ustawy, w razie stwierdzenia naruszenia przez te osoby dyscypliny i porządku pracy, a zwłaszcza obowiązków określonych w ustawie i wydanych na jej podstawie przepisach;
- 2) sporządzanie – na podstawie art. 57 § 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. Nr 106, poz. 1148, z późn. zm.) – wniosków o ukaranie osób obwinionych o naruszenie przepisów Prawa geologicznego i górniczego i kierowanie ich do sądów rejonowych – wydziałów grodzkich;
- 3) stosowanie – na podstawie art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2007 r. Nr 109, poz. 756, z późn. zm.) – środków oddziaływania wychowawczego;
- 4) nakładanie grzywnien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w Prawie geologicznym i górnictwem oraz ustawie z dnia 7 lutego 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118, z późn. zm.), wymienione w

rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 października 2002 r. w sprawie nadania pracownikom zatrudnionym na stanowiskach inspekcyjno-technicznych w okręgowych urzędach górniczych oraz specjalistycznych urzędach górniczych uprawnień do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego (Dz.U. Nr 174, poz. 1421).

5.1. Kierowanie do sądów wniosków o ukaranie

W 2007 r. dyrektorzy urzędów górniczych skierowali do sądów rejonowych – wydziałów grodzkich 336 wniosków o ukaranie sprawców naruszających przepisy, tj. o 31 wniosków więcej niż w analogicznym okresie 2006 r.

Liczba spraw rozpoznanych przez sądy rejonowe w 2007 r. wyniosła 316, wobec 212 spraw rozpoznanych w 2006 r.

Suma orzeczonych kar grzywny w 2007 r. wyniosła natomiast 160 151 zł, a średnia wysokość kary grzywny 507 zł. W 2006 r. suma orzeczonych kar grzywny wyniosła 127 218 zł, a średnia kara grzywny 600 zł.

W 2007 r. więcej wniosków o ukaranie, w stosunku do analogicznego okresu 2006 r., skierowali dyrektorzy:

- OUG w Gliwicach – 60 wniosków (48 w 2006 r.),
- OUG w Krośnie – 1 wniosek (0 w 2006 r.),
- OUG w Poznaniu – 14 wniosków (6 w 2006 r.),
- OUG w Rybniku – 102 wnioski (89 w 2006 r.),
- OUG we Wrocławiu – 62 wnioski (44 w 2006 r.),
- UGBKUE – 2 wnioski (1 w 2006 r.).

Dyrektor OUG w Krakowie w 2007 r. skierował 3 wnioski o ukaranie, tj. taką samą liczbę jak w 2007 r.

Tab. 5.1.1. Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych – grodzkich wraz z kwotą orzeczonych grzywnien w latach 2006–2007

Okres	Liczba wniosków skierowanych do sądów	Liczba wniosków rozpoznanych przez sądy	Suma orzeczonych grzywnien w zł	Średnia kary grzywny w zł	Uniewinnienia
2007 r.	336	316	160 151	507	9
2006 r.	305	212	127 218	600	2
Różnica	+31	+104	+32 933	-93	+7

Tab. 5.1.2. Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych – wydziałów grodzkich przez dyrektorów urzędów górniczych

Dyrektor OUG (UGBKUE) w:	Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych	Liczba wniosków skierowanych w związku z zaistniałymi wypadkami i zagrożeniami	Liczba wniosków skierowanych w związku z przeprowadzonymi inspekcjami
Gliwicach	60	39	21
Katowicach	83	30	53
Kielcach	5	–	5
Krakowie	3	–	3
Krośnie	1	–	1
Lublinie	2	–	2
Poznaniu	14	3	11
Rybniku	102	7	95
Warszawie	2	2	–
Wrocławiu	62	19	43
UGBKUE	2	2	–
Ogółem	336	102	234

Tab. 5.1.3. Wykaz spraw i liczba osób ukaranych przez sądy rejonowe – wydziały grodzkie w okresie 2007 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2006 r.

OUG	Liczba wniosków skier. do sądów rejonowych	Liczba wniosków rozp. przez sądy rejonowe	Orzeczona grzywna (w zł)	Uniewinnienia (przedawnienia)	Liczba osób ukaranych*				
					kier.	d.w.	d.śr.	d.n.	fiz.
Gliwice									
2007 r.	60	43	24 578	3	5	11	11	1	2
2006 r.	48	42	35 786	–	12	9	11	–	10
Katowice									
2007 r.	83	66	29 225	–	9	11	31	2	13
2006 r.	92	53	23 590	–	7	7	28	3	8
Kielce									
2007 r.	5	9	7 150	–	8	–	–	–	1
2006 r.	11	10	7 000	–	5	–	–	–	5
Kraków									
2007 r.	3	6	7 950	–	2	1	–	–	3
2006 r.	3	1	1 200	–	–	–	–	–	1
Krosno									
2007 r.	1	1	520	–	1	–	–	–	–
2006 r.	–	2	300	–	1	–	–	–	1
Lublin									
2007 r.	2	2	2 000	–	–	–	–	–	2
2006 r.	4	8	6 400	–	–	1	–	–	7
Poznań									
2007 r.	14	6	4 300	1	2	–	–	–	3
2006 r.	6	7	9 000	1	–	–	–	–	6
Rybnik									
2007 r.	102	100	30 438	–	7	27	54	1	11
2006 r.	89	52	20 460	–	5	10	33	2	2
Warszawa									
2007 r.	2	7	7 500	2	1	–	–	–	4
2006 r.	7	5	6 800	–	–	–	–	–	5
Wrocław									
2007 r.	62	75	46 190	3	18	3	14	4	33
2006 r.	44	31	16 180	1	5	3	4	–	18
UGBKUE									
2007 r.	2	1	300	–	–	–	–	–	1
2006 r.	1	1	500	–	–	–	–	–	1
Razem									
2007 r.	336	316	160 151	9	53	53	110	8	83
2006 r.	305	212	127 216	2	35	30	76	5	64

* użyte skróty oznaczają: kier. – kierownictwo, d.w. – dozór wyższy, d.śr. – dozór średni, d.n. – dozór niższy, fiz. – pracownicy fizyczni

Mniej wniosków w 2007 r., w porównaniu do poziomu z 2006 r., skierowali dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych w:

- Katowicach – 83 wnioski (92 w 2006 r.),
- Kielcach – 5 wniosków (11 w 2006 r.),
- Lublinie – 2 wnioski (4 w 2006 r.),
- Warszawie – 2 wnioski (7 w 2006 r.).

W 102 przypadkach wnioski do sądów rejonowych skierowane zostały w związku z badaniem przyczyn i okoliczności wypadków i zagrożeń w zakładach górniczych, a w 234 przypadkach w wyniku przeprowadzonych inspekcji w zakładach górniczych.

Dane dotyczące liczby wniosków skierowanych do sądów rejonowych oraz orzeczonych grzywien przedstawiają tabele 5.1.1.–5.1.3.

5.2. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności

W 2007 r. decyzjami zakazującymi wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 Prawa geologicznego i górniczego ukaranych zostało 8 osób kierownictwa ruchu zakładów górniczych, 7 osób dozoru wyższego, 16 osób dozoru średniego i 2 osoby dozoru niższego. W sumie wydano 32 decyzje, tj. o 14 więcej niż w 2006 r.

Powyższe decyzje wydali dyrektorzy: OUG w Gliwicach (11 decyzji), Katowicach (6 decyzji), Krakowie (1 decyzję), Krośnie (1 decy-

Tab. 5.2.1. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 Pgg

Okres	Liczba wydanych decyzji	Struktura osób ukaranych			
		kier.	d.w.	d.śr.	d.n.
2007 r.	32	8	7	16	2
2006 r.	18	-	3	11	4
Różnica	+14	+8	+4	+5	-2

Tab. 5.2.2. Decyzje zakazujące wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 Pgg w poszczególnych OUG

OUG (UGBKUE)	Liczba decyzji wydanych w trybie art.113 ust.1 pkt 3 Pgg	Liczba decyzji wydanych w trybie art.113 ust.1 pkt 3 Pgg w związku z wypadkami i zagrożeniami	Liczba decyzji wydanych w trybie art.113 ust.1 pkt 3 Pgg w związku z przeprowadzonymi inspekcjami
Gliwice	11	10	1
Katowice	6	3	3
Kielce	-	-	-
Kraków	1	1	-
Krosno	1	-	1
Lublin	-	-	-
Poznań	-	-	-
Rybnik	3	1	2
Warszawa	1	1	-
Wrocław	6	4	2
UGBKUE	3	3	-
Ogółem	32	23	9

Tab. 5.2.3. Liczba decyzji zakazujących wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego w trybie art. 113 ust. 1 pkt 3 Pgg oraz liczba środków oddziaływania wychowawczego, na podstawie art. 41 Kodeksu wykroczeń w latach 2006–2007

OUG	Liczba wydanych decyzji	Liczba osób ukaranych				Liczba zastosowanych środków
		kier.	d.w.	d. śr.	d.n.	
Gliwicach	11	4	4	3	1	242
2007 r.	2	–	–	1	1	169
2006 r.						
Katowicach	6	1	–	5	–	125
2007 r.	8	–	2	6	–	119
2006 r.						
Kielcach	–	–	–	–	–	–
2007 r.	–	–	–	–	–	9
2006 r.						
Krakowie	1	1	–	–	–	15
2007 r.	1	–	–	1	–	19
2006 r.						
Krośnie	1	–	–	–	1	59
2007 r.	–	–	–	–	–	64
2006 r.						
Lublinie	–	–	–	–	–	100
2007 r.	–	–	–	–	–	36
2006 r.						
Poznaniu	–	–	–	–	–	7
2007 r.	–	–	–	–	–	6
2006 r.						
Rybniku	3	–	1	2	–	238
2007 r.	–	–	–	–	–	246
2006 r.						
Warszawie	1	1	–	–	–	3
2007 r.	–	–	–	–	–	7
2006 r.						
Wrocław	6	1	2	3	–	26
2007 r.	5	–	–	2	3	52
2006 r.						
UGBKUE	3	–	–	3	–	11
2007 r.	2	–	1	1	–	10
2006 r.						
Razem	32	8	7	16	2	826
2007 r.	18	–	3	11	4	737
2006 r.						

zję), Rybniku (3 decyzje), Warszawie (1 decyzję), Wrocławiu (6 decyzji), UGBKUE (3 decyzje). Decyzje te wydano w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości podczas badania przyczyn i okoliczności zaistniałych w zakładach górniczych wypadków i zagrożeń oraz podczas przeprowadzonych inspekcji. Dane liczbowe dotyczące decyzji zakazujących wykonywania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego zawarto w tabelach 5.2.1.–5.2.3.

5.3. Stosowanie środków oddziaływania wychowawczego

W 2007 r. dyrektorzy urzędów górniczych w stosunku do sprawców naruszających obowiązki pracownicze zastosowali w 826 przypadkach środki oddziaływania wychowawczego przewidziane w art. 41 Kodeksu wykroczeń (w 2006 r. zastosowano 737 takich środków).

Tabela 5.3.1. Liczba środków oddziaływania wychowawczego z wyszczególnieniem środków zastosowanych w związku z wypadkami i inspekcjami

OUG (UGBKUE)	Liczba zastosowanych środków ogółem	Liczba zastosowanych środków w związku z wypadkami i zagrożeniami	Liczba zastosowanych środków w związku z inspekcjami
Gliwice	242	51	191
Katowice	125	9	116
Kielce	–	–	–
Kraków	15	–	15
Krosno	59	–	59
Lublin	100	–	100
Poznań	7	2	5
Rybnik	238	19	219
Warszawa	3	3	–
Wrocław	26	2	24
UGBKUE	11	8	3
Ogółem	826	94	732

Środki oddziaływania wychowawczego były stosowane przez dyrektorów:

- OUG w Gliwicach – w 242 przypadkach (169 w 2006 r.),
- OUG w Katowicach – w 125 przypadkach (119 w 2006 r.),
- OUG w Kielcach – nie stosował ww. środka (9 w 2006 r.),
- OUG w Krakowie – w 15 przypadkach (w 19 w 2006 r.),
- OUG w Krośnie – w 59 przypadkach (w 64 w 2006 r.),
- OUG w Lublinie – w 100 przypadkach (w 36 w 2006 r.),
- OUG w Poznaniu – w 7 przypadkach (w 6 w 2006 r.),
- OUG w Rybniku – w 238 przypadkach (w 246 w 2006 r.),
- OUG w Warszawie – w 3 przypadkach (w 7 w 2006 r.),
- OUG we Wrocławiu – w 26 przypadkach (w 52 w 2006 r.),
- UGBKUE – w 11 przypadkach (w 10 w 2006 r.).

W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas badania przyczyn i okoliczności zaistniałych wypadków i zagrożeń dyrektorzy zastosowali środki oddziaływania wychowawczego w 94 przypadkach, a w 732 przypadkach w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas inspekcji.

Liczbę środków oddziaływania wychowawczego z wyszczególnieniem środków zastosowanych w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas inspekcji oraz zaistniałymi wypadkami przedstawiono w tabeli 5.3.1.

5.4. Mandaty karne

W 2007 r. pracownicy zatrudnieni w urzędach górniczych na stanowiskach inspekcji technicznych ukarali w drodze mandatu karnego 2445 osób na kwotę 382 884 zł. W analogicznym okresie 2006 r. ukarano 2717 osoby na kwotę 398 724 zł.

Ukarano 210 osób kierownictwa (240 w 2006 r.), 268 osób wyższego dozoru ruchu (293 w 2006 r.), 1 142 osób średniego dozoru ruchu (1 189 w 2006 r.), 108 osób niższego dozoru ruchu (66 w 2006 r.) oraz 717 innych osób (926 w 2006 r.).

Liczbę osób ukaranych mandatem karnym z podziałem na osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz łączną kwotę grzywien nałożonych mandatem karnym w 2007 r. (w porównaniu z 2006 r.) przedstawia tabela 5.4.1

Tab. 5.4.1. Liczba osób ukaranych mandatem karnym z podziałem na osoby kierownictwa i dozoru ruchu oraz łączna kwota grzywien nałożonych w latach 2006–2007

OUG	Liczba osób ukaranych mandatem karnym	Łączna kwota nałożonych grzywien	Ukarano osób				
			kier.	d.w.	d.śr.	d.n.	Inne osoby
Gliwice							
2007 r.	514	81 750	12	94	339	6	63
2006 r.	593	94 750	13	93	379	7	101
Katowice							
2007 r.	711	101 336	21	53	423	53	161
2006 r.	720	80 210	24	93	403	24	176
Kielce							
2007 r.	82	18 749	14	3	7	4	54
2006 r.	96	19 350	24	5	9	2	56
Kraków							
2007 r.	119	19 582	24	10	29	8	48
2006 r.	142	24 950	27	14	26	11	64
Krosno							
2007 r.	45	4 851	11	7	5	6	16
2006 r.	40	6 550	11	2	1	5	21
Lublin							
2007 r.	120	27 431	22	6	9	3	80
2006 r.	93	23 740	7	–	15	–	71
Poznań							
2007 r.	147	32 015	29	3	6	11	98
2006 r.	192	28 990	45	6	11	5	125
Rybnik							
2007 r.	401	51 250	36	66	211	11	77
2006 r.	372	45 190	25	54	203	5	85
Warszawa							
2007 r.	18	7 897	7	–	1	–	10
2006 r.	77	20 894	9	–	–	–	68
Wrocław							
2007 r.	258	35 369	34	13	99	6	106
2006 r.	364	48 800	53	20	132	6	153
UGBKUE							
2007 r.	30	2 654	-	13	13	–	4
2006 r.	28	5 300	2	6	10	1	9
Razem							
2007 r.	2 445	382 884	210	268	1 142	108	717
2006 r.	2 717	398 724	240	293	1 189	66	929

6. Reprezentowanie Skarbu Państwa w sprawach roszczeń z tytułu szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego

Zgodnie z art. 96 ustawy – Prawo geologiczne i górnicze w razie braku przedsiębiorcy odpowiedzialnego za szkodę związaną z działalnością górniczą albo jego następcy prawnego roszczenia o naprawę szkody przysługują przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez właściwy miejscowo organ nadzoru górniczego.

W 2007 roku do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych będących reprezentantami Skarbu Państwa w sprawach o roszczenia z art. 96 albo art. 152 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze wpłynęło 27 wniosków o naprawienie szkody (o zawarcie ugody) spowodowanej ruchem zakładu górniczego, w tym 2 pozwy skierowane do sądów powszechnych.

Łącznie, w 2007 roku, okręgowe urzędy uczestniczyły w rozpatrywaniu 34 spraw, w tym 7 spraw z 2006 r.

W przypadku 24 wniosków skierowanych do dyrektorów okręgowych urzędów górniczych, wyjaśniając kwestie odpowiedzialności Skarbu Państwa, odmówiono zawarcia ugody, wobec bezpodstawności wniosku, istnienia następcy prawnego zlikwidowanego zakładu górniczego albo braku związku przyczynowego pomiędzy historycznym kopalnictwem a powstałą szkodą. Rozpatrywanie jednego wniosku w końcu 2007 r. było w toku.

W przypadku pozwów skierowanych do sądów powszechnych:

- 1) w 4 sprawach sąd oddalił apelację Skarbu Państwa, z czego dwa wyroki zostały wykonane, jeden jest w trakcie realizacji, a w jednej sprawie dyrektor okręgowego urzędu górniczego wystąpił o doręczenie wyroku wraz z uzasadnieniem;
- 2) w dwóch sprawach sąd drugiej instancji oddalił apelację w sprawach z powództwa przeciwko Skarbowi Państwa;
- 3) jedna sprawa z powództwa o naprawienie szkody była na koniec 2007 r. w toku;
- 4) w jednej sprawie sąd umorzył postępowanie przeciwko Skarbowi Państwa wobec cofnięcia pozwu przez powoda;
- 5) w jednej sprawie z powództwa o naprawienie szkody sąd oddalił pozew.

7. Współpraca z urzędami administracji państwowej

W 2007 r. Wyższy Urząd Górniczy prowadził stałą współpracę z ministerstwami, centralnymi urzędami administracji rządowej oraz innymi urzędami administracji państwowej.

Z dniem 24 lutego 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 21, poz. 125). Ustawa wprowadziła między innymi zmiany w art. 107 i 108 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.), których treść dotyczy organów nadzoru górniczego. W myśl nowych przepisów nadzór nad Prezesem WUG sprawuje minister właściwy do spraw środowiska. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą – Prawo geologiczne i górnicze ministrowi właściwemu do spraw środowiska powierzono również kompetencje w zakresie wnioskowania do Prezesa Rady Ministrów o powołanie Prezesa WUG, powoływania (na wniosek Prezesa WUG) i odwoływania Wiceprezesów WUG, nadawania statutu WUG oraz wydawania rozporządzeń dotyczących: tworzenia i znoszenia okręgowych i specjalistycznych urzędów górniczych (łącznie z ustaleniem ich siedziby i właściwości miejscowej), a także planów ruchu zakładów górniczych oraz zagrożeń naturalnych w zakładach górniczych. W ramach sprawowanego przez Ministra Środowiska nadzoru nad Prezesem WUG Urząd prowadził stałą współpracę z resortem środowiska, m.in. poprzez udział w pracach nad projektami aktów prawnych tworzonych w resorcie środowiska (szczegółowe informacje na ten temat zawarto w rozdziale 9. sprawozdania).

Ponadto w ramach prowadzonych uzgodnień międzyresortowych WUG współpracował z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministrem Gospodarki, Głównym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Prezesem Głównego Urzędu Miar.

W ramach systemu nadzoru rynku Prezes WUG prowadził stałą współpracę z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Urzędy górnicze współpracowały z Głównym Inspektorem Pracy na mocy porozumienia w sprawie szczegółowych zasad współdziałania organów Państwowej Inspekcji Pracy z urzędami górniczymi. Porozumienie między PIP a WUG zostało podpisane w dniu 12 lipca 2007 r. we Wrocławiu i zastąpiło dokument obowiązujący od grudnia 1999 r. Zmiana treści porozumienia była związana m.in. z wejściem w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 roku o Państwowej

Inspekcji Pracy. Ponadto od czasu podpisania ostatniego porozumienia nastąpiły ważne z punktu widzenia współpracy obu instytucji zmiany prawne w związku z implementacją regulacji unijnych do prawa polskiego. Istotnym nowelizacjom uległa ustawa – Prawo geologiczne i górnicze. Nowy dokument stworzył podstawy do podejmowania przez PIP i WUG wspólnych działań o charakterze prewencyjnym, promocyjnym i szkoleniowym. Planowany zakres współpracy objął kwestie podnoszenia kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Pracy oraz urzędów górniczych, wspólnego ustalania okoliczności i przyczyn wypadków w zakładach górniczych, a także promowania systemowego zarządzania bezpieczeństwem pracy.

W 2007 r. w ramach współpracy z Państwową Inspekcją Pracy urzędy górnicze wspólnie z organami PIP przeprowadziły kontrole w wybranych zakładach górniczych. Ich celem było sprawdzenie stosowanej w kopalniach profilaktyki zagrożeń wypadkowych oraz zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia (przede wszystkim w odniesieniu do stanowisk pracy pod ziemią), a także przestrzeganie prawa pracy i przepisów bhp przez pracodawców. W 2007 roku, w wyniku wspólnych kontroli przeprowadzonych przez urzędy górnicze i PIP, wydano 27 decyzji poinspekcyjnych, z czego 24 dotyczyły wstrzymania ruchu zakładu górniczego w zakresie robót i eksploatacji urządzeń.

Prezes WUG prowadził również stałą współpracę z Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego. Współpracy tej nadano określone ramy formalne na mocy zawartego w dniu 12 lipca br. porozumienia pomiędzy Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego a Prezesem WUG. Podstawą prawną Porozumienia w sprawie zasad współdziałania Urzędu Dozoru Technicznego i urzędów górniczych jest ustawa – Prawo geologiczne i górnicze oraz ustawa o dozorcze technicznym. Szczególnie istotnymi elementami zawartymi w treści porozumienia są: wymiana doświadczeń w zakresie bezpieczeństwa urządzeń technicznych, prowadzenie analiz w zakresie oceny bezpieczeństwa funkcjonowania urządzeń technicznych w zakładach górniczych, jak również wymiana informacji przy opiniowaniu projektów i ocenie obowiązujących aktów prawnych oraz norm w dziedzinach zainteresowania urzędów górniczych oraz Urzędu Dozoru Technicznego.

Urzędy górnicze współpracowały w 2007 r. z organami samorządu terytorialnego w ramach tzw. zespołów porozumiewawczych, których celem działania jest kształtowanie niekonfliktowych warunków prowadzenia eksploatacji górniczej pod terenami gmin górniczych oraz właściwa koordynacja prac projektowych, profilaktycznych i naprawczych. Działalność prowadziły:

- 1) Komisja koordynująca dla eksploatacji górniczej w Polu Markłowice pod terenami gmin Markłowice, Mszana Dolna i Świerklany. W pracach Komisji uczestniczyli przedstawiciele KWK „Marcel”, KWK „Jankowice”, przedstawiciele gmin, użytkownicy infrastruktury technicznej powierzchni i obiektów budowlanych. Na posiedzeniu poruszane były zagadnienia związane z deformacjami nieciągłymi, budynkami wychylonymi powyżej 15 mm/m, zalewiskami i podtopieniami na powierzchni i usuwaniem szkód.
- 2) Zespół porozumiewawczy dla koordynacji eksploatacji pod terenami miast: Pszów, Radlin, Rybnik, Rydułtowy i Wodzisław Śląski oraz gminy Gaszowice przez Kompanię Węglową S.A. Oddziały KWK: „Rydułtowy-Anna” i „Marcel”. Pierwsze posiedzenie Zespołu odbyło się w dniu 28 września 2007 r. w siedzibie Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku. W pracach Zespołu uczestniczą przedstawiciele: WUG, OUG w Rybniku, Kompanii Węglowej S.A., KWK „Marcel”, KWK „Rydułtowy-Anna” oraz samorządów gminnych.
- 3) Zespół konsultacyjny ds. eksploatacji górniczej i ochrony powierzchni przy ZG „Centrum”. W pracach zespołu uczestniczą: przedstawiciele WUG, OUG, KWK „Centrum”, przedstawiciele miasta, ważniejsi użytkownicy infrastruktury technicznej powierzchni i obiektów budowlanych. Omawiane są zagadnienia związane z ochroną obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej przed skutkami eksploatacji górniczej oraz profilaktyka górnicza i budowlana służąca minimalizacji wpływów górniczych.
- 4) Zespół Porozumiewawczy ds. eksploatacji górniczej pod terenami miasta Piekary Śląskie. W pracach Zespołu uczestniczą: przedstawiciele OUG w Gliwicach, ZG „Piekary”, przedstawiciele miasta, ważniejsi użytkownicy infrastruktury technicznej powierzchni i obiektów budowlanych. Omawiano zagadnienia związane z ochroną obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej głównie pod dzielnicą Piekary – Brzeziny, przed skutkami eksploatacji górniczej i wstrząsów górniczych oraz profilaktykę górniczą i budowlaną dla minimalizacji wpływów górniczych.
- 5) Zespół porozumiewawczy ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami gminy Mikołów. W pracach Zespołu uczestniczą: przedstawiciele KWK „Bolesław Śmiały”, KWK „Budryk” S.A., KWK „Halemba”, KWK „Bielszowice”, KWK „Sośnica-Makoszowy”, przedstawiciele gminy Mikołów, ważniejsi użytkownicy infrastruktury technicznej na powierzchni. Poruszane są zagadnienia związane z naprawą szkód, naprawą kanalizacji i dróg komunikacyjnych.
- 6) Zespół porozumiewawczy ds. oceny eksploatacji górniczej pod terenami miasta Ruda Śląska. W pracach uczestniczą: przedstawiciele WUG i OUG w Gliwicach, Kompanii Węglowej S.A., KWK „Halemba-Wirek”, KWK „Pokój”, KWK „Bielszowice” oraz przedstawiciele Prezydenta Miasta Ruda Śląska. Omawiane są zamierzenia eksploatacyjne kopalń, prognozy wpływów na powierzchnię terenu, a także realizacja podjętych uchwał.
- 7) Zespół porozumiewawczy ds. koordynacji ochrony powierzchni miasta Lubin w związku z działalnością górniczą. W pracach Zespołu uczestniczą: dyrektor OUG we Wrocławiu, przedstawiciele KGHM Polska Miedź S.A., O/ZG „Lubin”, przedstawiciele władz miasta Lubin, ważniejsi użytkownicy infrastruktury technicznej powierzchni i obiektów budowlanych. Poruszane były zagadnienia związane z wpływami górniczymi na powierzchni, a szczególnie wstrząsami górniczymi, rejestracją wstrząsów górniczych, profilaktyką górniczą i budowlaną.
- 8) Zespół porozumiewawczy ds. koordynacji ochrony powierzchni miasta Polkowice w związku z działalnością górniczą. Obradom przewodniczy dyrektor OUG we Wrocławiu. Uczestniczą: przedstawiciele KGHM Polska Miedź S.A., O/ZG „Rudna”, przedstawiciele władz samorządowych miasta Polkowice, ważniejsi użytkownicy infrastruktury technicznej powierzchni i obiektów budowlanych. Poruszane są zagadnienia związane z eksploatacją górniczą w filarze ochronnym, wpływami górniczymi na powierzchni, a szczególnie wstrząsami górniczymi, rejestracją wstrząsów górniczych, profilaktyką górniczą i budowlaną.
- 9) Zespół porozumiewawczy ds. eksploatacji górniczej w filarach ochronnych ZG „Trzebionka” S.A. Uczestniczą: dyrektor OUG w Krakowie, przedstawiciele ZG „Trzebionka”, przedstawiciele władz samorządowych miast Trzebinia i Chrzanów, wsi Luszowice, ważniejsi użytkownicy infrastruktury technicznej powierzchni i obiektów budowlanych. Poruszane są zagadnienia związane z deformacjami na powierzchni, a szczególnie w rejonie szlaków PKP, zbiornika wód poflotacyjnych oraz na terenie wsi Luszowice.

8. Działalność legislacyjna

8.1. Prawo powszechnie obowiązujące

8.1.1. Opracowywanie projektów aktów normatywnych

W 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym opracowano i przekazano właściwym ministrom następujące projekty aktów wykonawczych:

- 1) projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie objęcia przepisami Prawa geologicznego i górnictwa prowadzenia określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej (rozporządzenie z dnia 11 grudnia 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 243, poz. 1781); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 2) projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierzniczego górnictwa i geologa górnictwa oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górnictwa, które wymagają szczególnych kwalifikacji; podstawą prawną rozporządzenia jest art. 68 ust. 2 i art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 3) projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górnictwa, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górnictwa; podstawą prawną jest art. 75a ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 4) projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych; podstawą prawną rozporządzenia jest art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 5) projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych (rozporządzenie z dnia 20 grudnia 2007 r.; Dz.U. Nr 249, poz. 1853); podstawą

prawną rozporządzenia jest art. 111 ust. 8 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;

- 6) projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie upoważnienia do uznawania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych (rozporządzenie z dnia 8 listopada 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 216, poz. 1612); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 4a ust. 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, ze zm.);
- 7) projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania w sprawie uznania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych (rozporządzenie z dnia 15 listopada 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 221, poz. 1647); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 15 ustawy z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz.U. Nr 87, poz. 954, ze zm.).

Ponadto w 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym opracowano i przekazano Ministrowi Środowiska projekt zarządzenia Ministra Środowiska w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (zarządzenie z dnia 6 września 2007 r., opublikowane w M.P. Nr 62, poz. 710); podstawą prawną jest art. 107 ust. 10 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo.

W 2007 r. zostało zakończone postępowanie legislacyjne w sprawie następujących projektów aktów wykonawczych, opracowanych w Wyższym Urzędzie Górniczym i przekazanych do właściwych ministrów w 2006 r.:

- 1) projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierzniczego górnictwa i geologa górnictwa oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górnictwa, które wymagają szczególnych kwalifikacji (rozporządzenie z dnia 24 października 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 204, poz. 1474); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 68 ust. 2 i art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 2) projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa oraz specjalistów wykonujących czynności w zakresie ratownictwa górnictwa, zatrudnionych w podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności w zakresie ratownictwa górnictwa (rozporządzenie z dnia 24 października 2007 r., opublikowane

w Dz.U. Nr 204, poz. 1475); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 75a ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;

- 3) projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w odkrywkowych zakładach górniczych wydobywających kopaliny podstawowe (rozporządzenie z dnia 24 maja 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 106, poz. 725); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 4) projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (rozporządzenie z dnia 24 maja 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 106, poz. 726); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 78 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo;
- 5) projektu rozporządzenia Ministra Gospodarki zmieniającego rozporządzenie w sprawie ratownictwa górnictwa (rozporządzenie z dnia 24 października 2007 r., opublikowane w Dz.U. Nr 204, poz. 1476); podstawą prawną rozporządzenia jest art. 78 ust. 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnictwo.

8.1.2. Opiniowanie projektów aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych

Wyższy Urząd Górniczy uczestniczył w procesie tworzenia, z inicjatywy innych urzędów, aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych w ramach międzyresortowego postępowania uzgadniającego i opiniodawczego, w tym poprzez udział w konferencjach uzgodnieniowych oraz pracach parlamentarnych.

Udział Wyższego Urzędu Górniczego w 2007 r. w postępowaniu legislacyjnym dotyczącym projektów aktów normatywnych odbywał się „dwutorowo”, tj. poprzez:

- 1) przedstawianie stanowiska Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego bezpośrednio organowi występującemu z inicjatywą prawodawczą (stanowiska te podpisywał Prezes Wyższego Urzędu Górniczego);
- 2) przedstawianie stanowiska Wyższego Urzędu Górniczego dyrektorowi Departamentu Prawnego w Ministerstwie Spraw

Wewnętrznych i Administracji [do dnia 24 lutego 2007 r., a od dnia 24 lutego 2007 r. – dyrektorowi Departamentu Prawnego w Ministerstwie Środowiska – zmiana organu sprawującego nadzór nad Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego została dokonana na podstawie art. 9 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 2007 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 21, poz. 125)], w sprawie projektów, które nie zostały przesłane przez projektodawców bezpośrednio do Wyższego Urzędu Górniczego, a jedynie otrzymane za pośrednictwem wspomnianego departamentu (stanowiska te podpisywał dyrektor Departamentu Prawnego i Integracji Europejskiej w Wyższym Urzędzie Górniczym [od dnia 5 października 2007 r. – Departamentu Prawnego; zmiana nazwy departamentu została dokonana w związku z § 2 ust. 1 pkt 1 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, nadanego ww. zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r.]); stanowiska Wyższego Urzędu Górniczego były następnie uwzględniane przy opracowywaniu uwag odpowiednio Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji lub Ministra Środowiska do poszczególnych projektów aktów normatywnych oraz innych dokumentów rządowych.

Postępowanie uzgadniające i opiniodawcze, w którym uczestniczył Wyższy Urząd Górniczy, objęto w 2007 r. 121 dokumentów, tj.:

- 1) 18 projektów ustaw;
- 2) 24 projekty rozporządzeń Rady Ministrów;
- 3) 2 projekty uchwał Rady Ministrów oraz dokumentów dotyczących projektów uchwał;
- 4) 8 projektów rozporządzeń Prezesa Rady Ministrów;
- 5) 46 projektów rozporządzeń ministrów;
- 6) 6 projektów zarządzeń oraz innych aktów prawnych ministra;
- 7) 1 projekt obwieszczeń Ministra Środowiska;
- 8) 6 projektów stanowisk Rządu do projektów ustaw, uchwał oraz innych dokumentów;
- 9) 4 projekty umów międzynarodowych, międzyrządowych i międzyresortowych oraz dokumentów dotyczących tych umów;
- 10) 6 projektów innych dokumentów rządowych;
- 11) 3 projekty aktów normatywnych prawa wewnętrznego innych państw, otrzymanych w ramach procedury notyfikacji norm i aktów prawnych.

Stanowisko zawierające uwagi Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego albo Wyższego Urzędu Górniczego zostało opracowane w szczególności do następujących projektów aktów:

- 1) ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnictwo (Polska Służba Geologiczna);

- 2) ustawy o odpadach pochodzących z przemysłu wydobywczego;
- 3) ustawy o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw;
- 4) ustawy – Prawo budowlane;
- 5) rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie uprawnień szczególnych przysługujących niektórym kategoriom członków korpusu służby cywilnej.

8.2. Akty wewnętrzne Prezesa WUG

8.2.1. Zarządzenia

W roku 2007 Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydał 20 zarządzeń, których podstawą prawną były:

- 1) art. 104² § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.);
- 2) art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 2 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.);
- 3) art. 107 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.) oraz art. 2o ust. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, z późn. zm.);
- 4) art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
- 5) art. 107 ust. 9 i art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
- 6) art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
- 7) art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.);
- 8) art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.).

8.2.2. Decyzje

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wydał w 2007 r. 43 decyzje. Podstawę prawną do wydania tych aktów stanowiły w szczególności:

- 1) art. 36 ust. 1, 2, 4 i 5, art. 361 ust. 1 oraz art. 52 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.);
- 2) art. 68 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 84, poz. 755 oraz z 2004 r. Nr 101, poz. 1035);
- 3) art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji;
- 4) art. 21 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, z późn. zm.);
- 5) art. 103 ust. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych;
- 6) § 5 ust. 2, § 8 ust. 1 i § 21 ust. 1 i 2 zarządzenia Nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk w służbie cywilnej (M.P. Nr 48, poz. 566);
- 7) § 2 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (M.P. Nr 13, poz. 224);
- 8) § 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu;
- 9) § 3 ust. 3 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (M.P. Nr 62, poz. 710);
- 10) §12a regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 8 lipca 2002 r.

- w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 1, poz. 2, z późn. zm.);
- 11) § 2 ust. 5 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 8 lipca 2002 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, oraz art. 26 i 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.);
- 12) § 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 12 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 12, poz. 46);
- 13) § 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 12 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego;
- 14) § 9 ust. 2 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 12 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego;
- 15) § 3 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 19 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 9);
- 16) § 1b ust. 1 i 3 decyzji Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 2 stycznia 2004 r. w sprawie powołania Komisji do spraw Szkoleń w Górnictwie (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 7, poz. 44);
- 17) § 8 ust. 4 zarządzenia nr 18 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie Komisji do spraw Ochrony Powierzchni (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 8);
- 18) § 3 ust. 1 zarządzenia nr 20 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w urzędach górniczych (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 10);
- 19) § 3 zarządzenia nr 8 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 21);
- 20) § 9 ust. 5 zarządzenia nr 8 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 21);
- 21) § 3 zarządzenia nr 9 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 22);

22) § 9 ust. 5 zarządzenia nr 9 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 22);

23) § 3 zarządzenia nr 10 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 23);

24) § 9 ust. 5 zarządzenia nr 10 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 23).

Szczegółowy wykaz aktów wewnętrznych Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego zawiera załącznik nr 4 do sprawozdania.

8.3. Akty prawne dotyczące rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego

Obowiązek ogłoszenia rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego w Dzienniku Urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego jest określony w art. 78a ust. 8 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze. Projekty upoważnień dla jednostek naukowych (wydawanych na podstawie art. 78a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze) oraz projekty świadectw nadających osobom fizycznym uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego (art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze) są przygotowywane i przedkładane do podpisu Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego przez departamenty „merytoryczne” WUG. Rejestr rzeczoznawców, zgodnie z regulaminem organizacyjnym Wyższego Urzędu Górniczego, jest prowadzony przez Departament Energomechaniczny WUG.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w dniu 7 lutego 2007 r. wydał obwieszczenie w sprawie rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 2, poz. 4), a następnie 4 komunikaty w sprawie uzupełnienia danych zawartych w rejestrze rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 5, poz. 19, Nr 8, poz. 32, oraz Nr 11, poz. 43 i 44). Opracowanie komunikatów było związane z koniecznością zapewnienia aktualności danych ogłaszanych w Dzienniku Urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego, bez wydawania każdorazowo – w przypadku zmiany danych zawartych w tym rejestrze – nowego obwieszczenia.

8.4. Akty prawne Dyrektora Generalnego WUG

Akty wewnętrzne Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego, wydane w 2007 r., miały związek z realizacją jego zadań, określonych ustawą z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych, ustawą z dnia 24 sierpnia 2006 r. o państwowym zasobie kadrowym i wysokich stanowiskach państwowych (Dz.U. Nr 170, poz. 1217, z późn. zm.), ustawą z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.), ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości oraz zarządzeniem Nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk w służbie cywilnej.

Realizując powyższe zadania, Dyrektor Generalny Wyższego Urzędu Górniczego, korzystając z przyznanych mu w ww. ustawach kompetencji, wydał następujące akty:

- 1) zarządzenie nr 1 z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie ustalenia Regulaminu pracy działającego przy Wyższym Urzędzie Górniczym Zakładu Obsługi Gospodarczej oraz Zasad gospodarki środkami ochrony indywidualnej oraz odzieżą i obuwiem roboczym w tym Zakładzie (Dz.Urz. WUG Nr 6, poz. 20);
- 2) zarządzenie nr 2 z dnia 14 września 2007 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu pracy Wyższego Urzędu Górniczego oraz Zasad gospodarki środkami ochrony indywidualnej oraz odzieżą i obuwiem roboczym w Wyższym Urzędzie Górniczym (Dz.Urz. WUG Nr 13, poz. 49);
- 3) zarządzenie nr 3 z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie funkcjonowania w Wyższym Urzędzie Górniczym systemu zarządzania jakością (Dz.Urz. WUG Nr 22, poz. 79);
- 4) decyzję nr 1 z dnia 29 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw rozpoznania możliwości pozyskania środków finansowych ze środków Unii Europejskiej na rozwój kapitału ludzkiego i infrastruktury w Wyższym Urzędzie Górniczym (Dz.Urz. WUG Nr 14 poz. 52);
- 5) decyzję nr 2 z dnia 13 września 2007 r. w sprawie powołania Rzecznika Dyscyplinarnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 14, poz. 53);
- 6) decyzję nr 3 z dnia 12 października 2007 r. zmieniającą decyzję w sprawie utworzenia Zespołu do spraw rozpoznania możliwości pozyskania środków finansowych ze środków Unii Europejskiej na rozwój kapitału ludzkiego i infrastruktury w Wyższym Urzędzie Górniczym (Dz.Urz. WUG Nr 16, poz. 65);
- 7) decyzję nr 4 z dnia 17 października 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu wartościującego stanowiska pracy w służbie cywilnej w Wyższym Urzędzie Górniczym (Dz.Urz. WUG Nr 17, poz. 71);
- 8) decyzję nr 5 z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie powołania koordynatorów do spraw systemu zarządzania jakością (Dz.Urz. WUG Nr 22, poz. 80);
- 9) decyzję nr 6 z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie powołania Zespołu Auditorów Wewnętrznych Systemu Zarządzania Jakością w Wyższym Urzędzie Górniczym (Dz.Urz. WUG Nr 22, poz. 81).

9. Współpraca z zagranicą i integracja europejska

9.1. Wizyty delegacji zagranicznych w Wyższym Urzędzie Górniczym

W 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym odbyły się bilateralne spotkania z przedstawicielami czeskich, niemieckich i słowackich urzędów górniczych.

W dniach 17–18 kwietnia 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym przebywała delegacja Słowackiego Urzędu Górniczego pod przewodnictwem Prezesa Petra Kúkelčika. Głównym celem wizyty była wymiana polskich i słowackich doświadczeń w dwóch obszarach: powoływania komisji powypadkowych oraz kwestii związanych z transpozycją dyrektywy o odpadach pochodzących z przemysłu wydobywczego.

26 kwietnia 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym gościł Prezes Czeskiego Urzędu Górniczego Roman Makarius. W trakcie wizyty Prezes Makarius odebrał z rąk Prezesa WUG honorową odznakę „Zasłużony dla górnictwa RP” nadaną przez Ministra Gospodarki.

W dniach 29–30 października 2007 r. w WUG gościli Prezes Saksońskiego Urzędu Górniczego Reinhard Schmidt oraz Prezes Urzędu Górniczego Brandenburgii Klaus Freytag. Podczas spotkania w WUG goście zapoznali się z organizacją i zadaniami polskiego nadzoru górniczego. Ponadto przeprowadzono dyskusję na temat niemieckich i polskich rozwiązań prawnych w zakresie nadzoru nad wyrobami stosowanymi w górnictwie, opracowywania i zatwierdzania planów ruchu zakładów górniczych, procesu przyznawania koncesji na wydobywanie kopalń, odpowiedzialności za szkody związane z ruchem zakładów górniczych. W drugim dniu wizyty szefowie niemieckich urzędów górniczych zapoznali się z metodą prowadzenia eksploatacji z zastosowaniem podsadzki płynnej na poziomie 680 w KWK „Wujek”.

Ponadto w 2007 r. Wyższy Urząd Górniczy był organizatorem szkolenia dla przedstawicieli tureckiego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz spotkania grupy współpracy administracyjnej ATEX-ADCO.

Pierwsza z wymienionych wizyt odbyła się w Wyższym Urzędzie Górniczym i Kopalni Doświadczalnej „Barbara” w dniach 15–16 stycznia z udziałem trojga przedstawicieli tureckiego Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Wizyta odbywała się w ramach programu Biura Pomocy Technicznej i Wymiany Informacji (TAIEX).

W związku z procesem implementacji przepisów Unii Europejskiej do prawa tureckiego goście z Ankary byli szczególnie zainteresowani zagadnieniami harmonizacji polskich przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie z dyrektywami Unii Europejskiej. Podczas specjalnie zorganizowanego seminarium turecy urzędnicy mieli okazję zapoznać się z działalnością, kompetencjami oraz podstawami prawnymi działalności organów nadzoru górniczego oraz z informacjami na temat sposobu implementacji do prawa polskiego dyrektyw dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi oraz w górnictwie odkrywkowym i podziemnym (dyrektywy Rady 92/91/EWG i 92/104/EWG). Ponadto przedstawiciele WUG przedstawili referaty na temat wypadkowości i chorób zawodowych oraz stanu i sposobów zwalczania zagrożenia metanowego w polskim górnictwie.

W dniach 21–22 czerwca 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym odbyło się ósme spotkanie grupy współpracy administracyjnej ATEX-ADCO dla dyrektywy 94/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 marca 1994 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich, dotyczących urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem. W skład grupy wchodziły przedstawiciele poszczególnych krajów członkowskich Unii Europejskiej.

9.2. Udział przedstawicieli WUG w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach

W 2007 r. w ramach współpracy z zagranicznymi jednostkami nadzoru górniczego, jednostkami badawczymi i uniwersyteckimi 11 pracowników urzędów górniczych odbyło 9 podróży służbowych do 8 krajów: Niemiec, Rumunii, Stanów Zjednoczonych, Republiki Czeskiej, Chin, Francji oraz na Węgry i Słowację. Pracownicy Wyższego Urzędu Górniczego i okręgowych urzędów górniczych uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach, podczas których odbywali również spotkania i prowadzili rozmowy z przedstawicielami administracji rządowej, organizacji międzynarodowych, świata nauki i przemysłu. Na międzynarodowym forum wygłosili 3 referaty. Wśród najważniejszych konferencji z udziałem przedstawicieli urzędów górniczych było XIII Spotkanie Szefów Urzędów Górniczych Krajów Europejskich, I Chińskie Międzynarodowe Forum nt. Zarządzania sytuacjami kryzysowymi i ratownictwa w

miejscu pracy oraz Międzynarodowa Konferencja Ratownictwa Górniczego w Nashville w Stanach Zjednoczonych.

XIII Spotkanie Szefów Urzędów Górniczych Krajów Europejskich odbyło się w Calimanești i Petrosani w Rumunii w dniach 18–22 czerwca 2007. W spotkaniu uczestniczył Prezes WUG Piotr Buchwald. Tematem obrad było zwalczanie zagrożeń dla zdrowia, związanych w wysoką temperaturą, zapyleniem oraz innymi czynnikami środowiskowymi w górnictwie. Referaty wygłosili przedstawiciele nadzoru górniczego Austrii, Estonii, Hiszpanii, Niemiec, Węgier, Polski, Republiki Czeskiej, Rumunii, Słowacji, Słowenii oraz Wielkiej Brytanii. Delegaci WUG przedstawili prezentację poświęconą problematyce zwalczania zagrożenia klimatycznego w polskim górnictwie. W końcowym memorandum XIII Spotkania podkreślono m.in. konieczność dalszego doskonalenia metod i procedur zwalczania zagrożeń związanych ze szkodliwymi czynnikami środowiska pracy. Zdecydowano również, że kolejne, XIV Spotkanie odbędzie się w Słowenii i będzie poświęcone problematyce ewakuacji załogi i prowadzenia akcji ratowniczych w górnictwie. Ponadto w trakcie obrad uznano, że w nadchodzących latach wzmożonej uwagi ze strony nadzoru górniczego krajów europejskich będą wymagały zagadnienia nowych technologii eksploatacji i wykorzystania węgla. W trakcie spotkania Prezes WUG Piotr Buchwald ustalił z przedstawicielami nadzoru górniczego Niemiec (Brandenburgii i Saksonii), Republiki Czeskiej oraz Słowacji ramy bilateralnych, roboczych kontaktów na najbliższe miesiące.

I Chińskie Międzynarodowe Forum nt. Zarządzania sytuacjami kryzysowymi i ratownictwa w miejscu pracy odbyło się w dniach od 25–30 września 2007 r. w Pekinie. Tematem Forum było przygotowanie na wypadek sytuacji kryzysowych i działania ukierunkowane na podnoszenie poziomu bezpieczeństwa i zdrowia ludzi. Forum odbyło się w Pekinśkim Międzynarodowym Centrum Kongresowym pod patronatem Państwowego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Pracy (SAWS). Prezes Wyższego Urzędu Górniczego wygłosił referat zatytułowany „Polski system ratownictwa w sytuacjach kryzysowych”.

Międzynarodowa Konferencja Ratownictwa Górniczego odbyła się w dniach 26 sierpnia – 2 września 2007 r. w Nashville w Stanach Zjednoczonych. Wzięli w niej udział przedstawiciele 12 ekip zagranicznych oraz reprezentanci poszczególnych stanów USA. W trakcie konferencji wygłoszono referaty, których tematem były różne aspekty działań ratowniczych, głównie uregulowań prawnych, organizacji szkolenia i wyposażenia drużyn ratowniczych, nietypowych technik ratowniczych, stresu związanego z udziałem i prowadzeniem akcji, nowych urządzeń ratowni-

czych. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego Piotr Buchwald przedstawił referat pt. „Przyczyny zapalenia i wybuchu metanu i pyłu węglowego oraz wypadku zbiorowego zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 roku w Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Halemba” w Rudzie Śląskiej”. W ramach konferencji zorganizowano wizytę techniczną w kopalni węgla kamiennego WARRIOR COAL, LLC.

9.3. Udział przedstawicieli WUG w pracach grup roboczych Rady UE i komitetów Komisji Europejskiej

W 2007 r. przedstawiciele urzędów górniczych brali udział w posiedzeniach:

- Komitetu ds. dostosowania do postępu naukowego i technicznego legislacji w zakresie odpadów (TAC),
- Stałej Grupy Roboczej ds. Górnictwa przy Komitecie Doradczym ds. Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy,
- grupy roboczej MD dla Dyrektywy 98/37/WE,
- grupy roboczej ds. dyrektywy ATEX 94/9/WE,
- grupy współpracy administracyjnej ATEX-ADCO dla Dyrektywy 94/9/WE oraz ATEX Standing Committee,
- grupy współpracy administracyjnej dla dyrektywy maszynowej ADCO MD.

9.4. Inne działania

W 2007 r. w WUG prowadzono szereg prac związanych procesem tworzenia i opiniowania projektów prawa wspólnotowego (szczegółowe informacje na ten temat zawarto w rozdziale 2.2. sprawozdania).

Współpracowano na bieżąco z Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej, m.in. w zakresie udziału pracowników WUG w grupach roboczych Rady Unii Europejskiej i komitetach Komisji Europejskiej, a także w zakresie funkcjonowania systemu Europejska Wymiana Dokumentów – Polska (tzw. system EWD – P).

Współpracowano z Ministerstwem Środowiska w związku z pracami organów unijnych nad projektem dyrektywy ustanawiającej ramy dla ochrony gleby, który w sposób bezpośredni odniósł się do działalności górniczej.

W związku ze stawianymi Polsce zarzutami Komisji Europejskiej o nieprawidłowej i niepełnej transpozycji dyrektywy 2000/78/WE ustanawiającej

ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy, opracowano stanowisko wykazujące, iż organy nadzoru górniczego działają w oparciu o przepisy, które nie pozostają w sprzeczności z cyt. dyrektywą.

Ponadto opiniowano projekt wniosku o wypowiedzenie Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy nr 45 dotyczącej zatrudnienia kobiet w pracach pod ziemią przyjętej w Genewie w 1935 r.

Przedstawiciele WUG brali udział w negocjacjach dotyczących projektu umowy polsko-czeskiej w sprawie wykonywania robót geologicznych w rejonie wspólnej granicy państwowej, organizując m.in. liczne spotkania członków polskiej delegacji powołanej do negocjacji. W dniach 13–14 września 2007 r. zorganizowano w Pradze spotkanie negocjacyjne delegacji polskiej i czeskiej. Pomimo starań obu delegacji, nie uzgodniono wówczas ostatecznego tekstu umo-

wy. Strona czeska zgłosiła zastrzeżenia do artykułów dotyczących przekraczania granicy pod ziemią, proponując ich wykreślenie z umowy. Strona polska nie mogła jednak zgodzić się na takie rozwiązanie, gdyż RP nie była jeszcze w strefie Schengen. Zaproponowała jednak zastosowanie formuły przejściowej regulującej zasady przekraczania granicy do dnia wejścia obu krajów do strefy Schengen. Została ona jednak odrzucona przez stronę czeską. Przygotowano projekt umowy dostosowany do stanu prawnego po wejściu Polski do strefy Schengen, który przekazano do opiniowania członkom polskiej delegacji, a następnie zorganizowano kolejne spotkanie negocjacyjne obu delegacji w siedzibie Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 17 grudnia 2007 r. W czasie spotkania obie strony uzgodniły tekst uwzględniający wejście obu krajów z dniem 21 grudnia 2007 r. do strefy Schengen i przewodniczący delegacji polskiej i czeskiej parafowali uzgodniony tekst projektu umowy.

10. Działalność informacyjna i wydawnicza

10.1. BIP oraz serwis internetowy WUG

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz.U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.) prowadzone są i na bieżąco uzupełniane strony Biuletynu Informacji Publicznej WUG, okręgowych urzędów górniczych oraz UGBKUE. Dokonywane co roku aktualizacje dotyczą:

- projektów aktów normatywnych oraz projektów dokumentów rządowych opracowywanych w Wyższym Urzędzie Górniczym,
- strategii działania urzędów górniczych,
- stanu przyjmowanych spraw,
- stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie,
- kontroli,
- działalności inspekcyjnej okręgowych urzędów górniczych,
- majątku w dyspozycji urzędów górniczych.

W roku 2007 prowadzono serwis internetowy Wyższego Urzędu Górniczego. Na bieżąco aktualizowano działy strony internetowej WUG:

- Wiadomości WUG,
- Wiadomości Górnicze,
- Wydawnictwa WUG,
- Konferencje, SeminaRIA, Konkursy,
- Statystyki.

Znacznie rozbudowano działy serwisu poświęcone przepisom prawnym i statystykom bhp. Cyklicznie publikowano materiały promujące m.in. bezpieczeństwo pracy przy urządzeniach transportowych, bezpieczeństwo pracy przy urządzeniach elektrycznych, bezpieczeństwo pracy w wyrobiskach zagrożonych wybuchem metanu.

W grudniu 2007 roku został uruchomiony nowy serwis intranetowy Wyższego Urzędu Górniczego, przeznaczony do celów służbowych. Serwis został wprowadzony dla ułatwienia dostępu do podstawowych informacji pracownikom WUG oraz usprawnienia komunikacji wewnątrz Urzędu. Menu intranetu WUG zawiera między innymi: szablony dokumentów, ujedno-

liczone teksty najważniejszych aktów prawnych dotyczących pracy w WUG, protokoły z narad kierownictwa, informacje dotyczące służby cywilnej, bazę wydawnictw znajdujących się w poszczególnych komórkach Urzędu.

10.2. Dziennik Urzędowy Wyższego Urzędu Górniczego

Dziennik Urzędowy Wyższego Urzędu Górniczego jest wydawany na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2002 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 68, poz. 449) oraz art. 107 ust. 8 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze.

W Dzienniku Urzędowym są ogłaszane:

- zarządzenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego,
- decyzje organizacyjne Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego,
- akty prawne Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego dotyczące komisji specjalnych,
- zarządzenia Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego,
- decyzje organizacyjne Dyrektora Generalnego Wyższego Urzędu Górniczego,
- rejestr rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego.

Ponadto w 2007 r. w Dzienniku Urzędowym zostały opublikowane:

- 4 obwieszczenia Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego:
 - w sprawie rejestru rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 2, poz. 4),
 - w sprawie ogłoszenia Porozumienia pomiędzy Wyższym Urzędem Górniczym a Głównym Instytutem Górnictwa w Katowicach w sprawie funkcjonowania Komisji specjalnych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 28),
 - w sprawie ogłoszenia Porozumienia pomiędzy Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego a Głównym Inspektorem Pracy w sprawie zasad współdziałania organów nadzoru górniczego z Państwową Inspekcją Pracy (Dz.Urz. WUG Nr 9, poz. 33),
 - w sprawie ogłoszenia Porozumienia pomiędzy Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego a Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego w sprawie zasad współdziałania Urzędu Dozoru Technicznego i urzędów górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 9, poz. 34);

- 4 komunikaty w sprawie uzupełnienia danych zawartych w rejestrze rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 5, poz. 19, Nr 8, poz. 32, oraz Nr 11, poz. 43 i 44);
- 1 komunikat w sprawie utworzenia komisji dyscyplinarnej dla Wyższego Urzędu Górniczego oraz okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznego urzędu górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 11, poz. 45).

W 2007 r. wydano 22 numery Dziennika Urzędowego Wyższego Urzędu Górniczego, które zawierały łącznie 81 pozycji.

Elektroniczne wersje poszczególnych numerów Dziennika Urzędowego Wyższego Urzędu Górniczego są zamieszczane na bieżąco na stronie internetowej Wyższego Urzędu Górniczego. Wszystkie akty prawne ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Wyższego Urzędu Górniczego są ponadto publikowane w „Systemie Informacji Prawnej LEX” oraz w „Systemie Informacji Prawnej LEGALIS”.

10.3. Miesięcznik WUG i inne wydawnictwa

Wyższy Urząd Górniczy wydaje miesięcznik „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie” zgodnie z art. 107 ust. 8 pkt 5 lit. b ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Miesięcznik Wyższego Urzędu Górniczego jest periodykiem naukowo-technicznym, w którym zamieszczane są specjalistyczne artykuły dotyczące aktualnych zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska w górnictwie kopalń podstawowych i pospolitych. W każdym wydaniu pisma znajdują się publikacje upowszechniające wiedzę o przepisach i normach prawnych, regulacjach unijnych związanych z górnictwem, opisy wypadków i zdarzeń oraz wyniki badań okoliczności i przyczyn wypadków w górnictwie itp. Miesięcznik WUG stanowi forum wymiany doświadczeń środowiska naukowego oraz kadry inżynieryjno-technicznej.

W roku 2007 wydano 12 numerów miesięcznika przy średnim nakładzie 1000 egzemplarzy miesięcznie, opublikowano 177 artykułów naukowo-technicznych. Autorami 24 artykułów byli pracownicy Wyższego Urzędu Górniczego i okręgowych urzędów górniczych. W 2007 r. znacznie wzbogacono zawartość miesięcznika:

- do numeru 1 dołączono płytę CD z aktualnym (na dzień 1 stycznia 2007 r.) tekstem ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz rozporządzenia w sprawie planów ruchu zakładów górniczych,

- numer 4 poświęcony był III konferencji: „Dziedzictwo i historia górnictwa oraz wykorzystanie pozostałości dawnych robót górniczych” (teksty referatów zamieszczono na dołączonej do numeru płycie CD),
- w numerze 5 na płycie CD zamieszczono „Stan bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie w 2006 r.”,
- numer 6 poświęcony był w całości „Warsztatom Górniczym 2007” (do numeru dodano płytę CD),
- numer 9 był wydany w dwóch zeszytach i zawierał referaty prezentowane na Polskim Kongresie Górniczym (podczas sesji: „Technika Strzelnicza” oraz „Bezpieczeństwo Pracy w Górnictwie”),
- numer 11 poświęcony był 85-leciu Wyższego Urzędu Górniczego.

Ponadto w listopadzie 2007 r. rozstrzygnięto konkurs fotograficzny „Kopalnia: człowiek – środowisko – technika” ogłoszony przez redakcję miesięcznika. Celem konkursu była promocja górnictwa i popularyzacja fotografii jako dziedziny sztuki.

W 2007 r. wydano ponadto VI edycję broszury „Polskie górnictwo a Unia Europejska”.

10.4. Szkolenia i konferencje

W 2007 r. Wyższy Urząd Górniczy przeprowadził szkolenia przeznaczone dla pracowników inspekcyjno-technicznych urzędów górniczych w zakresie:

- nadzoru rynku – prowadzenia kontroli wyrobów wprowadzanych do obrotu i użytku w zakładach górniczych,
- normalizacji – działalności krajowej i działalności europejskiej,
- prowadzenia postępowań w sprawach ustalania przyczyn i okoliczności wypadków i innych zdarzeń,
- warunków bezpiecznej eksploatacji kompleksów wydobywczych i przodkowych w podziemnych zakładach górniczych węgla kamiennego,
- zagrożenia pyłami szkodliwymi dla zdrowia w kopalniach węgla kamiennego oraz stosowania środków ochrony dróg oddechowych,
- wybranych zagadnień ochrony środowiska,
- stanu bezpieczeństwa pracy i metod oceny stanu zagrożenia metanowego i wyrzutami gazów i skał w podziemnych zakładach górniczych,
- stanu bezpieczeństwa związanego z ruchem maszyn, urządzeń i instalacji technicznych w zakładach górniczych,

- nadzoru nad służbami mierniczymi zakładów górniczych,
- aktualnych zadań urzędów górniczych w zakresie nadzoru nad szkoleniami pracowników zakładów górniczych, funkcjonowania dokumentu bezpieczeństwa oraz działalności służb bhp w zakładach górniczych,
- roli służby geologicznej w zakładach górniczych,
- stref zagrożenia wybuchem w górnictwie otworowym,
- miernictwa górniczego,
- gospodarki zasobami złóż kopalin oraz ochrony środowiska.

Ponadto przeprowadzono cykl szkoleń do kształcących-seminaryjnych dla pracowników inspekcyjno-technicznych okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE zatrudnionych w specjalnościach:

- energomechanicznej,
- budowlanej i ochrony środowiska,
- górniczej,
- mierniczo-geologicznej.

W 2007 r. przedstawiciele urzędów górniczych aktywnie uczestniczyli w licznych konferencjach i sympozjach o tematyce górniczej. Ponadto Prezes Wyższego Urzędu Górniczego objął honorowym patronatem najistotniejsze z punktu widzenia organów nadzoru górniczego przedsięwzięcia, m.in.:

- XXXV Jubileuszową Konferencję „Automatyka, Telekomunikacja, Informatyka” – ATI 2007 (organizowaną przez Centrum Elektryfikacji i Automatyzacji Górnictwa EMAG w Katowicach, Katedrę Elektryfikacji i Automatyzacji Górnictwa Politechniki Śląskiej oraz Polską Akademię Nauk, Komitet Górnictwa, Sekcję Cybernetyki w Górnictwie),
- XI Warsztaty Górnicze z cyklu: „Zagrożenia naturalne w górnictwie” (organizowane przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk, KWB „Konin”, KWB „Adamów” i KS „Kłoda-wa”),
- VIII Sympozjum Naukowo-Techniczne: „Górnictwo Węglowe 2007” (organizowane przez BMP Sp. z o. o.),
- XII Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną z cyklu: „Jakość, niezawodność oraz bezpieczeństwo lin i urządzeń transportu linowego” (organizowaną przez Akademię Górniczo-Hutniczą im. S. Staszica w Krakowie, Wydział Inżynierii Mechanicznej i Robotyki oraz Departament Energomechaniczny Wyższego Urzędu Górniczego),
- Konferencję „Górnictwo – przemiany i wyzwania XXI wieku”, w ramach Polskiego Kongresu Górniczego,

- międzynarodową konferencję „VIII Szkoła Geomechaniki 2007” (organizowaną przez Katedrę Geomechaniki, Budownictwa Podziemnego i Zarządzania Ochroną Powierzchni, Wydziału Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej, Komisję Górniczą – Sekcję Geomechaniki, Budownictwa Górniczego i Tunelowego Oddziału PAN w Katowicach oraz zagraniczne ośrodki naukowe),
- XXIV seminarium „Ratownictwo górnicze – teoria i praktyka” (organizowane przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa – Zarząd Oddziału w Rybniku),
- XIV Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną „Górnictwo i Zagrożenia Naturalne 2007” (organizowaną przez Główny Instytut Górnictwa),
- VIII Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną KOMTECH 2007 (której organizatorem był KOMAG),
- III Międzynarodową Konferencję „Bezpieczeństwo pracy urządzeń transportowych w górnictwie” (organizowaną przez Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o. w Łędzinach),
- konferencję naukową „Górnictwo Zrównoważonego Rozwoju 2007” (której organizatorem był Wydział Górnictwa i Geologii Politechniki Śląskiej oraz Stowarzyszenie Wychówanków Wydziału Górnictwa i Geologii).

W 2007 roku Wyższy Urząd Górniczy był współorganizatorem między innymi:

- Polskiego Kongresu Górniczego,
- konferencji „Problemy Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Polskim Górnictwie”,
- konkursu wiedzy z zakresu znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie robót górniczych,
- konkursu „Bezpieczna Kopalnia”,
- seminarium „Zdrowe i przyjazne miejsce pracy”,
- XII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej z cyklu: „Jakość, niezawodność oraz bezpieczeństwo lin i urządzeń transportu linowego”.

Wśród konferencji, sympozjów oraz seminariów naukowo-technicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele Wyższego Urzędu Górniczego oraz okręgowych urzędów górniczych, można wymienić:

- Polski Kongres Górniczy,
- III Konferencję „Dziedzictwo i historia górnictwa oraz wykorzystanie pozostałości dawnych robót górniczych”,
- międzynarodową konferencję: „Innowacyjne rozwiązania rewitalizacji terenów zdegradowanych działalnością wydobywczą”,

- XVII Ogólnopolską Interdyscyplinarną Konferencję Naukowo-Techniczną „Ekologia a Budownictwo 2007”,
- XXIV Seminarium „Ratownictwo górnicze – teoria i praktyka”,
- XII Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną „Ochrona środowiska na terenach górniczych podziemnych i odkrywkowych zakładów górniczych w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego”,
- konferencję „Kruszywa Mineralne”,
- IV Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną „Górnictwo i Zagrożenia Naturalne 2007”,
- konferencję „Szkola eksploatacji podziemnej 2007”,
- IX Konferencję „Problemy Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Polskim Górnictwie”,
- sympozjum „Zabezpieczenia elektroenergetyczne w zakładach górniczych”,
- konferencję „Nowoczesne produkty chemiczne dla górnictwa”,
- XII Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną z cyklu: „Jakość, niezawodność oraz bezpieczeństwo lin i urządzeń transportu linowego”,
- międzynarodową konferencję „Innowacyjne rozwiązania rewitalizacji terenów zdegradowanych działalnością wydobywczą”,
- IV Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną „Transport szybowy 2007”,
- VIII międzynarodową konferencję naukowo-techniczną „Innowacyjne i bezpieczne maszyny i urządzenia dla górnictwa węgla kamiennego” (KOMTECH 2007),
- konferencję naukowo-techniczną „IX Dni Miernictwa Górniczego i Ochrony Terenów Górniczych”,
- międzynarodową konferencję „VIII Szkoła Geomechaniki 2007”,
- X Jubileuszowe Forum Górnictwa Kopalni Pospolitych,
- IX konferencję „Górnictwo i Dziedzictwo Kulturowe i Rewitalizacja Terenów Przemysłowych”,
- VII Konferencję „Kruszywa Mineralne”,
- XI Warsztaty Górnicze z cyklu „Zagrożenia naturalne w górnictwie”,
- IV Międzynarodowy Kongres Górnictwa Węgla Brunatnego,
- konferencję „Edukacja BHP – szansa i zagrożenia”,
- IX Dni Miernictwa Górniczego i Ochrony Terenów Górniczych.

23 listopada 2007 r. Wyższy Urząd Górniczy obchodził jubileusz 85-lecia. Uroczystości odbyły się w gmachu Biblioteki Śląskiej w Katowicach (fot. 10.4.1). Program obchodów obejmował między innymi sesję okolicznościową. W ramach obrad dyrektorzy departamentów Wyższego Urzędu Górniczego wygłosili referaty poświęcone historii działalności urzędów górniczych. Jubileuszowe uroczystości uświetnił występ zespołu muzycznego Con Brio oraz koncert Górniczej Orkiestry Dętej KWK „Sołnica” i solistów Teatru Muzycznego w Gliwicach.

Podczas uroczystej akademii Prezes Wyższego Urzędu Górniczego Piotr Buchwald wręczył odznaczenia Ministra Gospodarki

Fot. 10.4.1. Sesja okolicznościowa WUG

„Zasłużony dla Górnictwa”, które odebrało 21 pracowników urzędów górniczych. Ponadto Prezes Zarządu Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji Wojciech Henrykowski wręczył certyfikat Systemu Zarządzania Jakością ISO dla Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie.

Na uroczystości przybyli przedstawiciele instytucji publicznych współpracujących z WUG, członkowie kierownictwa przedsiębiorstw górniczych, przedstawiciele świata nauki i inni goście. Listy gratulacyjne skierowali do Prezesa WUG m.in. Prezydent RP Lech Kaczyński, Prezes Rady Ministrów Donald Tusk, Wicemarszałek Senatu Krystyna Bochenek oraz Arcybiskup Metropolita Katowicki Damian Zimoń.

Jubileuszowym uroczystościom towarzyszyła wystawa fotografii artystycznej Arkadiusza Goli z cyklu „Ludzie z węgla” oraz prace autorstwa uczestników konkursu fotograficznego, ogłoszonego przez redakcję miesięcznika WUG „Bezpieczeństwo pracy i ochrona środowiska w górnictwie”.

10.5. Działalność Rzecznika Prasowego Prezesa WUG

W 2007 r. Rzecznik Prasowy Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego utrzymywał stały i bezpośredni kontakt z przedstawicielami mediów lokalnych

i ogólnopolskich (Polską Agencją Prasową, prasą, redakcjami radiowymi i telewizyjnymi oraz mediami internetowymi). Rzecznik Prasowy na bieżąco informował dziennikarzy o niebezpiecznych zdarzeniach i wypadkach, które miały miejsce w górnictwie oraz działalności WUG, okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE. Ponadto organizował briefingi i konferencje prasowe Prezesa WUG oraz kierownictwa Urzędu.

Prowadził codzienną korespondencję informacyjną z przedstawicielami mediów za pomocą poczty elektronicznej, pośredniczył w kontaktach mediów z przedstawicielami kierownictwa urzędów górniczych, co zaowocowało wieloma publikacjami prasowymi, relacjami radiowymi i telewizyjnymi.

Ponadto w 2007 r. Rzecznik Prasowy Prezesa WUG zajmował się bieżącym monitorowaniem wszystkich mediów, w tym portali internetowych o charakterze gospodarczym i biznesowym. Uczestniczył w debatach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy organizowanych przez media. Przez udział w ważnych uroczystościach rocznicowych reprezentował Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

Rzecznik współorganizował akcje promujące bezpieczeństwo i higienę pracy w górnictwie, współpracował z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy oraz Państwową Inspekcją Pracy. Ponadto współtworzył stronę internetową Wyższego Urzędu Górniczego.

11. Zarządzanie, organizacja i kontrola wewnętrzna

11.1. Zatrudnienie w urzędach górniczych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym było zatrudnionych 148 osób w tym:

- 3 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe,
- 16 osób zajmujących wysokie stanowiska państwowe,
- 128 członków korpusu służby cywilnej,
- 1 osoba nieobjęta mnożnikowym systemem wynagradzania, tj. doradca Prezesa.

W tym samym czasie w okręgowych urzędach górniczych i UGBKUE zatrudnionych było 371 osób, w tym:

- 34 osoby kierownictwa,
- 310 członków korpusu służby cywilnej,
- 27 osób obsługi.

W 2007r. do pracy w Wyższym Urzędzie Górniczym przyjęto 16 osób, w tym:

- jedną osobę powołano na stanowisko dyrektora departamentu,
- w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru przyjęto 13 osób,
- dwie osoby przyjęto na stanowisko doradcy Prezesa WUG.

Natomiast do pracy w okręgowych urzędach górniczych i UGBKUE przyjęto 54 osoby, w tym:

- jedną osobę powołano na stanowisko dyrektora,
- w drodze otwartego i konkurencyjnego naboru przyjęto 49 osób,
- dwie osoby przeniesiono służbowo do pracy w urzędzie górniczym,
- 2 osoby obsługi (bez naboru).

W 2007 r. z pracy w urzędach górniczych odeszło łącznie 56 osób, w tym 46 członków korpusu służby cywilnej. Z WUG odeszły dwie osoby zajmujące wysokie stanowiska państwowe, 11 członków korpusu służby cywilnej i doradca prezesa WUG. Z okręgowych urzędów górniczych i UGBKUE odeszły 42 osoby, w tym 35 członków korpusu służby cywilnej.

11.2. Rozwój zawodowy

Pracownicy urzędów górniczych uczestniczyli łącznie w 180 szkoleniach, w tym w 92 szkoleniach powszechnych organizowanych przez jednostki zewnętrzne, w 38 szkoleniach specjalistycznych organizowanych przez Wyższy Urząd Górniczy dla pracowników okręgowych i specjalistycznych urzędów górniczych oraz w 48 szkoleniach centralnych organizowanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Szkolenia miały na celu pogłębienie wiedzy między innymi w zakresie zarządzania jakością, organizacji i zarządzania, prawa pracy, prawa budowlanego, prawa ochrony środowiska, finansów publicznych, informatyki i obsługi komputera oraz służby przygotowawczej w służbie cywilnej.

Ponadto w listopadzie 2007 r. pracownik Departamentu Prawnego WUG zakończył aplikację legislacyjną organizowaną przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

W dniu 29 września 2007 r. pracownik Departamentu Prawnego WUG rozpoczął półroczny staż w Dyrekcji Generalnej ds. Handlu w Komisji Europejskiej w Brukseli.

Pracownicy urzędów górniczych odbywali również następujące studia wyższe i podyplomowe, w szczególności:

- 3 pracowników Wyższego Urzędu Górniczego zakończyło studia uzupełniające magisterskie na Politechnice Śląskiej na kierunku Mechanika i Budowa Maszyn, w Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania i w Wyższej Szkole Zarządzania i Nauk Społecznych,
- 1 osoba ukończyła studia licencjackie w Wyższej Szkole Zarządzania i Nauk Społecznych,
- 3 osoby kontynuowały naukę na uzupełniających studiach magisterskich na Wydziale Prawa Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i w Wyższej Szkole Humanistycznej „Humanista” w Sosnowcu oraz w Wyższej Szkole Handlowej im. W. Korfańskiego w Katowicach,
- 2 osoby kontynuowały naukę na studiach licencjackich w Wyższej Szkole Handlowej im. W. Korfańskiego w Katowicach oraz na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach,
- 4 osoby ukończyły studia podyplomowe w zakresie: bezpieczeństwa pracy, menadżer europejski, finansów i rachunkowości budżetowej w administracji publicznej oraz projektowania geotechnicznego, bezpieczeństwa i oddziaływania budowlania na środowisko.

Ponadto pracownicy urzędów brali udział w krajowych i zagranicznych konferencjach, sympozjach i seminariach (szczegółowe informacje na ten temat zawarto w pkt 11.4 i 9.2. sprawozdania).

11.3. Realizacja budżetu urzędów górniczych

Budżet Wyższego Urzędu Górniczego stanowił w 2007 r. część 60 budżetu państwa i został sklasyfikowany w dziale 750 – administracja publiczna obejmującym:

- rozdział 75001 – urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej,
- rozdział 75007 – jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej.

Wszystkie wydatki sklasyfikowane w wyżej wymienionych rozdziałach finansowane są wyłącznie z budżetu państwa. Wyższy Urząd Górniczy jest jedynym dysponentem środków budżetowych. Wykonuje również wszystkie sprawy związane z zatrudnieniem i wynagradzaniem wszystkich pracowników, gospodaruje środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych oraz realizuje wszystkie wydatki majątkowe. Bieżące wydatki rzeczowe jednostek terenowych, tj. okręgowych urzędów górniczych, finansowane są w formie akredytywy budżetowej.

Wykonanie dochodów w 2007 r. w wielkościach zbiorczych przedstawiono w tabeli 11.3.1.

Dominującą pozycją w dochodach budżetowych (84%) stanowiły opłaty egzaminacyjne wnoszone przez osoby ubiegające się o stwierdzenie kwalifikacji określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. nr 84, poz. 755 z późn. zm.). Opłata egzaminacyjna zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem wynosi 280 zł.

Największy udział w uzyskiwaniu dochodów budżetowych z tytułu opłat egzaminacyjnych miały następujące urzędy górnicze:

- OUG w Rybniku – 16,5%,
- OUG w Gliwicach – 16,3%,
- OUG w Katowicach – 14,7%.

Pozostałe dochody budżetowe to przede wszystkim wpływy za najem lokali (§ 0750), wpływy ze sprzedaży składników majątkowych, a w szczególności wpływy ze sprzedaży środków transportu (§ 0870), pozostałe odsetki (w tym: odsetki bankowe i odsetki od należności budżetowych niezapłaconych w terminie – § 0920), wpływy z różnych dochodów (§ 0970). Na ogólną kwotę dochodów budżetowych, tj. 1.662.772,65 do budżetu odprowadzono kwotę 1.662.772,65 zł. Dochody Wyższego Urzędu Górniczego zostały wykonane w 123%.

Tabela 11.3.1. Dochody budżetowe w części 60 budżetu państwa (w tys. zł)

Podziałki klasyfikacji budżetowej	Ustawa budżetowa 2007 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2007 r.	Stosunek wykonania do budżetu po zmianach (%)
Część – 60 budżetu ogółem	1.349	1.349	1.663	123
Dział 750 – Administracja publiczna	1.349	1.349	1.663	123
§ 0690 – różne opłaty	1.213	1.213	1.411	116
§ 0750 – czynsze	123	123	117	95
§ 0870 – wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	10	10	50	500
§ 0920 – pozostałe odsetki	2	2	7	350
§ 0970 – wpływy z różnych doch.	1	1	77	7700
§ 2380 – wpłata do budżetu części zysku przez gospodarstwo pomocn.	–	–	1	–

Wydatki budżetowe w części 60 budżetu państwa zostały przyporządkowane do działu 750 „Administracja publiczna”. Wykonanie wydatków wg rozdziałów ilustruje tabela 11.3.2.

Do planowanych wydatków budżetowych Wyższego Urzędu Górniczego określonych w ustawie budżetowej na 2007 r. w wysokości 52.887 tys. zł wprowadzono zmiany decyzjami centralnymi, jak i wewnętrznymi, co zwiększyło budżet Wyższego Urzędu Górniczego do wysokości 53.112 tys. zł. Podniesienie ogólnej kwoty budżetu Wyższego Urzędu Górniczego o 225 tys. zł wynikało z decyzji Ministra Finansów w sprawie:

- zwiększenia budżetu na pokrycie kosztów wykonania ekspertyz w związku z ustalaniem przyczyn i okoliczności katastrofy w KWK „Halimba”,
- zwiększenia budżetu na naprawę szkody w budynku mieszkalnym w związku z wyrokiem sądowym w celu realizacji postanowień art. 96 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze,
- zwiększenia budżetu na sfinansowanie dodatków służby cywilnej dla urzędników służby cywilnej oraz wynagrodzenia i odprawy emerytalnej dla odwołanego Prezesa WUG.

Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów dokonano zmniejszenia planu wydatków Wyższego Urzędu Górniczego o kwotę 125 tys. zł. Środki te pochodziły z wynagrodzeń osobowych członków korpusu służby cywilnej wraz z pochodnymi.

W budżecie Wyższego Urzędu Górniczego 81% środków finansowych przeznaczonych jest na wynagrodzenia łącznie z pochodnymi, a tylko 19% stanowią wydatki bieżące pozapłatowe związane z działalnością Wyższego Urzędu Górniczego i podległych mu jednostek.

W 2007 r. największą pozycję w wydatkach bieżących pozapłatowych miały (udział procentowy w stosunku do całego budżetu):

- zakup pozostałych usług – 3,5%,
- zakup materiałów i wyposażenia – 2,2%,
- krajowe podróże służbowe – 2,2%.

W Wyższym Urzędzie Górniczym w ramach zamówień publicznych w 2007 r. przeprowadzono 20 procedur przetargowych.

Przy Wyższym Urzędzie Górniczym funkcjonuje gospodarstwo pomocnicze – Zakład Obsługi Gospodarczej, do którego zadań należy:

- prowadzenie transportu samochodowego w WUG, łącznie z gospodarką remontowo-konserwacyjną taboru samochodowego,
- obsługa gospodarcza budynków będących w zarządzie WUG, znajdujących się w Katowicach, łącznie z lokalami użytkowymi (garaże, warsztat samochodowy, myjnia), polegająca na konserwacji i drobnych remontach pomieszczeń,
- obsługa dyspozytorska WUG,
- wydawanie miesięcznika „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”.

Tabela 11.3.2. Wydatki budżetowe w części 60 budżetu państwa (w tys. zł)

Podziałki klasyfikacji budżetowej	Ustawa budżetowa 2007 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2007 r.	Stosunek wykonania do budżetu po zmianach (%)
Część 60	52.887	53.112	50.889	96
świadczenia na rzecz osób fizycznych	207	190	188	99
wydatki bieżące	51.600	51.842	49.624	96
wydatki majątkowe	1.080	1.080	1.077	100
Dział 750	52.887	53.112	50.889	96
Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	20.524	23.663	22.584	95
Rozdział 75007 – Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej	32.363	29.449	28.305	96

Działalność Zakładu Obsługi Gospodarczej finansowana jest ze środków budżetowych Wyższego Urzędu Górniczego (§ 4300 – zakup pozostałych usług). Natomiast działalność wydawnicza finansowana jest ze sprzedaży czasopisma oraz dobrowolnych wptat i reklam.

Należy nadmienić, że wykonanie budżetu w części 60 przez Wyższy Urząd Górniczy jest poddawane corocznej kontroli przeprowadzanej przez Najwyższą Izbę Kontroli na podstawie ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz.U. Nr 85, poz. 937 z późn. zm.). Wyniki tej kontroli przedkładane są m.in. Komisji Gospodarki Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

11.4. System zarządzania jakością

W 2004 r. w Wyższym Urzędzie Górniczym wprowadzono system zarządzania jakością według normy PN-EN ISO 9001:2001 w zakresie wykonywania zadań wynikających z ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. W 2007 r. prace w zakresie funkcjonującego w Wyższym Urzędzie Górniczym systemu zarządzania jakością dotyczyły:

- doskonalenia dokumentacji systemu (wprowadzono szereg zmian i uzupełnień dokumentacji),
- przeprowadzania zaplanowanych wewnętrznych audytów jakości,
- podejmowania działań korygujących i zapobiegawczych,
- doskonaleniu kompetencji wewnętrznych audytorów jakości,

- wyznaczenia i przeszkolenia wybranych pracowników do pełnienia funkcji koordynatorów ds. SZJ w komórkach organizacyjnych,
- prowadzenia działalności informacyjnej i szkoleniowej dla pracowników z zakresu SZJ,
- przygotowania Urzędu do odnowienia certyfikatu systemu zarządzania jakością.

W wyniku auditu odnowienia przeprowadzonego w grudniu 2007 r. Wyższy Urząd Górniczy uzyskał certyfikat systemu zarządzania jakością, zgodnego z normą PN-EN ISO 9001:2001, ważny przez kolejne 3 lata.

Ponadto system zarządzania jakością zgodny z normą PN-EN ISO 9001:2001 funkcjonuje od 1 marca 2006 r. w OUG w Rybniku. W 2007 r. w tym urzędzie przeprowadzono 11 audytów planowanych i jeden pozaplanowy, dokonano dwóch przeglądów zarządzania oraz poddano się, z wynikiem pozytywnym, zewnętrznemu auditowi nadzoru nad funkcjonowaniem SZJ, w celu utrzymania certyfikatu.

W 2007 r. prowadzono przygotowania do wprowadzenia systemu zarządzania jakością w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Krakowie. Przeprowadzono szkolenia dla pracowników i zespołu wewnętrznych audytorów jakości, opracowano dokumentację systemu oraz przeprowadzono przegląd zarządzania i ocenę końcowej gotowości systemu do poddania procesowi certyfikacji. W wyniku auditu certyfikującego przeprowadzonego przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie uzyskał w listopadzie 2007 r. certyfikat systemu zarządzania jakością wg normy PN-EN ISO 9001:2001.

Fot. 11.4.1. Wręczenie certyfikatu systemu ISO Dyrektorowi OUG w Rybniku w dniu 12 stycznia 2007 r.

Fot. 11.4.2. Wręczenie certyfikatu ISO Dyrektorowi OUG w Krakowie

11.5. Sprawozdawczość wewnętrzna

W 2007 r. w urzędach górniczych opracowano szereg sprawozdań o charakterze wewnętrznym, dostarczających informacji istotnych z uwagi na sprawowanie przez urzędy górnicze nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych. Do zagadnień ujmowanych w sprawozdaniach wewnętrznych należały m.in.:

- 1) zatrudnienie, wypadki oraz wydobywanie w nadzorowanych zakładach górniczych,
- 2) stwierdzone kwalifikacje,
- 3) działalność represyjna,
- 4) informacje o likwidacji zakładów górniczych,
- 5) dane charakteryzujące nadzorowane zakłady górnicze,
- 6) dane dotyczące zagrożeń naturalnych oraz ratownictwa,
- 7) informacje o przewozie lokomotywowym, odstawie i transporcie materiałów w kopalniach węgla kamiennego,
- 8) ochrona środowiska na terenach objętych działalnością górniczą,
- 9) wypadki, wykonane inspekcje i zatrzymane roboty,
- 10) zagrożenie zdrowia czynnikami środowiska pracy w zakładach górniczych,
- 11) inspekcje wykonane przez pracowników inspekcyjno-technicznych urzędów górniczych.

11.6. Kontrola wewnętrzna

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym WUG kontrolę wewnętrzną w urzędach górniczych sprawuje Samodzielny Wydział do spraw Kontroli, Samodzielny Wydział do Spraw Audytu Wewnętrznego i Kontroli Finansowej (zob. rozdział 11.7.) oraz komórki organizacyjne WUG.

Zasady prowadzenia kontroli wewnętrznej w resorcie środowiska zostały zawarte w „Procedurach przeprowadzania kontroli w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Środowiska oraz komórkach organizacyjnych Ministerstwa Środowiska”, zatwierdzonych przez Ministra Środowiska w dniu 22 maja 2007 r. Zasady i tryb przeprowadzania kontroli przez pracowników WUG zostały określone zarządzeniem Nr 15 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 5 października 2007 r. w sprawie przeprowadzania kontroli oraz inspekcji przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 15, poz. 54).

W 2007 r. Zespół do spraw Kontroli (a od 5 października 2007 r. Samodzielny Wydział do spraw Kontroli) planował, organizował, koordynował oraz przeprowadzał kontrole kompleksowe, problemowe, sprawdzające i doraźne działalności okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych oraz komórek WUG.

W analizowanym okresie Samodzielny Wydział do spraw Kontroli przeprowadził kontrole kompleksowe w OUG w Kielcach, Poznaniu, Rybniku, Departamencie Górnictwa WUG i Departamencie Energomechanicznym WUG.

Ponadto Wydział przeprowadził kontrole problemowe w Departamencie Ochrony Środowiska i Gospodarki Złóżem oraz w Departamencie Warunków Pracy, a także kontrolę sprawdzającą w Okręgowym Urzędzie Górniczym we Wrocławiu.

W 2007 roku komórki organizacyjne Wyższego Urzędu Górniczego przeprowadziły 36 kontroli problemowych urzędów górniczych. Kontrole te zostały przeprowadzone w oparciu o zbiorczy plan kontroli przez następujące komórki organizacyjne:

- 1) Departament Górnictwa – 9 kontroli problemowych w okręgowych urzędach górniczych w Poznaniu (2), Gliwicach, Rybniku (2), Krakowie, Katowicach i Wrocławiu (2),
- 2) Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Złóżem – 11 kontroli, którymi objęto wszystkie urzędy górnicze,
- 3) Departament Energomechaniczny – 5 kontroli problemowych w okręgowych urzędach górniczych w Krakowie, Poznaniu, Lublinie, Kielcach i Katowicach,
- 4) Departament Warunków Pracy – 8 kontroli problemowych, którymi objęto urzędy górnicze w Gliwicach, Katowicach, Lublinie, Krakowie, Warszawie, Krośnie, Wrocławiu i UGBKUE,
- 5) Biuro Administracyjno-Budżetowe – 1 kontrola problemowa w UGBKUE,
- 6) Biuro Kadr, Szkolenia i Spraw Obronnych – 2 kontrole problemowe w OUG w Warszawie i Gliwicach.

Ustalenia ww. kontroli zostały zawarte w protokołach pokontrolnych. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości i uchybień do kontrolowanych jednostek i komórek organizacyjnych były kierowane odpowiednie polecenia Prezesa WUG.

11.7. Audyt wewnętrzny i kontrola finansowa

W ramach działalności w zakresie audytu prowadzonej przez Stanowisko ds. Audytu Wewnętrznego (od 5 października 2007 r. Samodzielny Wydział do spraw Audytu Wewnętrznego i Kontroli Finansowej) w 2007 r. przeprowadzono trzy planowe zadania audytowe oraz jedno zadanie pozaplanowe. Ponadto dokonano kontroli realizacji zaleceń z zadań audytowych zrealizowanych w 2006 roku.

Przeprowadzono następujące zadania audytowe:

- zaciąganie zobowiązań finansowych nieobjętych ustawą – Prawo zamówień publicznych,
- wdrażanie systemu nadzoru rynku nad wyrobami stosowanymi w górnictwie,
- obieg dokumentów,
- przygotowanie WUG do stosowania narzędzi informatycznych w kontaktach z klientami – zadanie pozaplanowe zrealizowane na polecenie dyrektora generalnego WUG.

W ramach kontroli finansowej w 2007 r. skontrolowano następujące zagadnienia:

- 1) Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania dla urzędów górniczych w II półroczu 2006 r.
- 2) Kontrola wypracowanych odpraw emerytalnych pracownikom WUG, OUG i UGBKUE w IV kwartale 2006 r.
- 3) Podróże służbowe krajowe pracowników WUG za I kwartał 2007 r.
- 4) Dokumentacja i rozliczanie usług pocztowych w OUG w Gliwicach, Krośnie, Warszawie za I kwartał 2007 r.
- 5) Naliczanie i terminowe przekazywanie składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za I kwartał 2007 r.
- 6) Deputat węglowy emerytów i rencistów za I półrocze 2007 r.
- 7) Prawidłowość i terminowość rozliczania usług telefonicznych przez pracowników WUG i OUG w Katowicach, Krakowie, Poznaniu i we Wrocławiu za II kwartał 2007 r.
- 8) Zakup środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia dla pracowników ZOG przy WUG w I półroczu 2007 r.

Załącznik nr 1

Zagrożenia zawodowe i ich skutki

1. Zatrudnienie w warunkach zagrożenia zawodowego

Na środowisko pracy składają się czynniki fizyczne, chemiczne, biologiczne i psychofizyczne występujące w miejscu pracy. Niektóre z nich stwarzają zagrożenie dla zdrowia pracowników. Z zagrożeniem tym mamy do czynienia w przypadku, gdy wartość stężenia lub natężenia szkodliwych czynników przekracza obowiązujące NDS (najwyższe dopuszczalne stężenie) i NDN (najwyższe dopuszczalne natężenie) oraz inne wartości graniczne zawarte w polskich normach i innych normach higienicznych.

Wyjątkowo agresywny charakter szkodliwych czynników środowiska pracy w górnictwie, powszechność ich występowania oraz ich współwystępowanie prowadzi do sytuacji, w której większość zatrudnionych w górnictwie pracuje w warunkach zagrożenia.

2. Choroby zawodowe

W 2007 roku w górnictwie stwierdzono 608 przypadków chorób zawodowych. Struktura zachorowalności na poszczególne jednostki chorobowe stwierdzone w 2007 roku jest następująca:

- pylice płuc (489 – 81%),
- trwałe ubytki słuchu (57 – 9%),
- zespół wibracyjny (31 – 5%),

- przewlekłe zapalenie oskrzeli (5 – 1%),
- inne choroby zawodowe (26 – 4%).

Pierwsze dwie jednostki chorobowe (zawodowe uszkodzenie słuchu oraz pylice płuc) obejmują około 90% wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w górnictwie. Pylice płuc wciąż stanowią poważny problem medyczny i społeczny, a stwierdzanie corocznie ponad 400 przypadków zachorowań (489 w 2007 roku) jest w najwyższym stopniu niepokojące.

Strukturę zapadalności na choroby zawodowe w górnictwie w zależności od jednostek chorobowych przedstawiono w tabeli 2.1.

Przyjmując około 10-letni okres ujawniania się choroby zawodowej, sytuacja obecna obrazuje stan narażenia zawodowego, jaki miał miejsce w końcu lat 1990. Efekty realizowanych obecnie działań profilaktycznych będą odnotowane dopiero po roku 2015. Przeprowadzana obecnie reforma górnictwa spowodowała zmniejszenie liczebności grup pracowniczych zagrożonych czynnikami szkodliwymi środowiska pracy. Równocześnie, szczególnie w górnictwie podziemnym, nastąpił poważny wzrost występowania dużych nagromadzeń niebezpiecznych i szkodliwych czynników (głównie zapylenia, hałasu i wibracji) w środowisku pracy.

Zachorowalność zawodowa w górnictwie jest nadal poważnym problemem higienicznym i społecznym. Problem ten dotyczy głównie górnictwa węglowego, gdzie notuje się 95% zachorowań. Przyczyna tego stanu wynika ze specyfiki środowiska pracy górnictwa węglowego, ale także jest następstwem nieskutecznej profilaktyki chorób zawodowych, której źródłem jest zbyt mała sprawność poszczególnych ogniw służb medycyny pracy.

Tab. 2.1. Struktura zapadalności na choroby zawodowe w górnictwie w 2007 r. *

Rodzaje chorób	2003	2004	2005	2006	2007
Pylice płuc	495	448	397	428	489
Zaw. uszkodzenie słuchu	194	132	72	77	57
Zespół wibracyjny	38	31	36	23	31
Przewlekłe zap. oskrzeli	9	5	1	4	5
Inne choroby zawodowe	38	39	26	37	26
RAZEM	774	655	532	569	608

*) Dane według Centralnego Rejestru Chorób Zawodowych Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Załącznik nr 2

Wypadkowość w górnictwie w 2007 r.

1. Wypadkowość w górnictwie kopalni podstawowych i pospolitych

Analiza wypadkowości w górnictwie kopalni podstawowych w 2007 roku wykazuje wzrost wypadkowości ogólnej i ciężkiej w porównaniu do 2006 roku. W 2007 roku doszło do 3342 wypadków ogółem (w 2006 r. – 3068 wypadków). Zatem w 2007 roku liczba wypadków zwiększyła się o 8,9% w porównaniu do 2006 roku.

W 2007 roku doszło do 24 wypadków śmiertelnych, tj. o 25 mniej niż rok wcześniej. W tym samym czasie odnotowano wzrost wypadkowości ciężkiej, z 23 wypadków ciężkich w 2006 do 26 wypadków w 2007 r.

W górnictwie kopalni pospolitych w 2007 roku zaistniało 5 wypadków śmiertelnych oraz 2 wypadki ciężkie. Natomiast w 2006 roku doszło do 4 wypadków ciężkich. Ponadto w tym sek-

torze górnictwa nastąpił wzrost wypadkowości ogólnej. W roku 2007 odnotowano 37 wypadków wobec 33 w 2006 roku.

Dane liczbowe dotyczące wypadkowości w górnictwie przedstawiają tabele 1.1.–1.2. oraz rys. 1.1.

1.1. Górnictwo węgla kamiennego

W 2007 roku wskaźnik częstości wypadków śmiertelnych wśród załogi własnej kopalni na 1 mln ton wydobytego węgla wyniósł 0,18 i jest niższy niż w 2006 roku o 0,10 (w 2006 roku wskaźnik wynosił 0,28). Sumaryczny wskaźnik częstości wypadków śmiertelnych na 1 mln ton wydobytego węgla w kopalniach węgla kamiennego dla załogi własnej i firm usługowych w 2007 roku wyniósł 0,18 (0,48 w roku 2006). Obniżenie tego wskaźnika o 0,3 wynika z tego, że w 2007 r. nie zaistniał żaden wypadek śmiertelny w firmach usługowych wykonujących pracę w kopalniach węgla kamiennego.

W roku sprawozdawczym w górnictwie węgla kamiennego zanotowano 16 wypadków śmiertelnych (w 2006 r. – 45), a więc nastąpił spadek wypadkowości śmiertelnej o 29 wypadków względem poziomu z 2006 r. Liczba wypadków ciężkich w kopalniach węgla kamiennego

Tab.1.1. Wypadkowość w górnictwie kopalni podstawowych w 2007 r.

Rodzaj zakładów górniczych	Liczba wypadków		
	śmiertelnych	ciężkich	ogółem
Kop. węgla kamiennego	16	18	2 505
Kop. węgla brunatnego	0	1	62
Kop. rud miedzi	7	5	651
Kop. rud cynku i ołowiu	1	1	24
Kopalnie soli	0	0	19
Kopalnie odkrywkowe*	0	1	18
Kopalnie otworowe	0	0	15
Pozostałe	0	0	48
RAZEM	24	26	3 342

*) Z wyłączeniem kopalni węgla brunatnego

Tab. 1.2. Wypadkowość w górnictwie kopalni podstawowych w latach 2006–2007

Rodzaj wypadków	Ogółem		Kopalnie węgla kamiennego	
	2006	2007	2006	2007
Śmiertelne	28	23	26	16
Firmy usługowe	21	1	19	0
Ciężkie	18	24	13	16
Firmy usługowe	5	2	3	2
Ogółem	3 068	3 342	2 321	2 505
Zgony naturalne	16	8	14	6

Rys. 1.1. Liczba wypadków śmiertelnych w górnictwie kopalni podstawowych w latach 1998–2008

wzrosła z 16 w roku 2006 do 18 wypadków w 2007 roku. Nastąpił wzrost wypadkowości ogólnej w górnictwie węgla kamiennego z 2321 wypadków w 2006 r. do 2505 w 2007 r., tj. o 7,9%.

1.2. Górnictwo węgla brunatnego

W górnictwie węgla brunatnego w 2006 i 2007 roku nie było wypadków śmiertelnych. Miały natomiast miejsce wypadki ciężkie: po jednym wypadku w 2006 i 2007 roku. W 2007 roku nastąpił spadek wypadkowości ogólnej o 4 wypadki w porównaniu z 2006 rokiem, tj. z 66 wypadków zaistniałych w 2006 roku do 62 w 2007 roku.

1.3. Górnictwo rud miedzi

W górnictwie rud miedzi nastąpił wzrost wypadkowości śmiertelnej i ciężkiej. W 2007 roku doszło do 7 wypadków śmiertelnych (wobec 2 wypadków śmiertelnych w 2006 roku). W 2006 r. miały miejsce 4 wypadki ciężkie, natomiast w 2007 r. doszło do 5 takich wypadków.

1.4. Górnictwo cynku i ołowiu

W górnictwie rud cynku i ołowiu w 2007 roku zaistniał 1 wypadek śmiertelny, podczas gdy w 2006 roku doszło do 2 takich wypadków. W roku sprawozdawczym zaistniał także jeden wypadek ciężki. W 2007 roku ogółem zaistniały 24 wypadki wobec 20 wypadków rok wcześniej.

1.5. Górnictwo pozostałych kopalni

W górnictwie odkrywkowym (z wyłączeniem kopalni węgla brunatnego), górnictwie otworowym oraz przy robotach geologicznych w 2007 roku odnotowano jeden wypadek ciężki. W roku sprawozdawczym zaistniało 50 wypadków lek-

kich (27 w 2006 roku). Stanowi to wzrost wypadkowości ogólnej o 85,2% w 2007 roku w porównaniu z 2006 rokiem.

2. Niebezpieczne zdarzenia i wypadki zaistniałe wskutek zagrożeń naturalnych

2.1. Zagrożenie tąpnięciami

W 2007 roku miały miejsce trzy tąpnięcia w kopalniach węgla kamiennego, które spowodowały 10 wypadków lekkich. Do zdarzeń tych doszło w następujących zakładach górniczych:

- 1) KWK „Zofiówka” – podczas prowadzenia prac w chodniku podścianowym H-4 w pokładzie 409/3 nastąpiło tąpnięcie spowodowane wstrząsem o energii $E = 1,45 \times 10^6$ J, które spowodowało wypadek zbiorowy (pięć osób doznało obrażeń lekkich).
- 2) KWK „Jas-Mos” – tąpnięcie wywołane wstrząsem o energii $E = 2,1 \times 10^5$ J zaistniało w rejonie likwidowanej ściany 22a-Z3, w pokładzie 510/1 na poziomie -600 m. W czasie tąpnięcia nie prowadzono żadnych robót.
- 3) KWK „Pokój” podczas prac profilaktycznych związanych z izolacją środkami chemicznymi chodnika wentylacyjnego 502/II nastąpiło tąpnięcie spowodowane wstrząsem o energii $E = 8,0 \times 10^7$ J, które spowodowało wypadek zbiorowy (pięć osób odniosło obrażenia lekkie).

W KWK „Rydułtowy-Anna” Ruch II zaistniało również odprężenie spowodowane wysokoenergetycznymi wstrząsami o energiach $E = 4,4 \times 10^6$ J i $E = 4,0 \times 10^6$ J, które nie spowodowało wypadku. Skutki odprężenia uwidoczniły się w pochylni wentylacyjno-transportowej „J” w po-

Rys. 1.2. Liczba wypadków w górnictwie kopalni podstawowych w latach 1998–2007

kładzie 713_{1,2} na poziomie 1000 m. Po zaistnieniu pierwszego wstrząsu z zagrożonego rejonu wycofano 21 pracowników. Wstrząsy odczuwalne były na powierzchni.

Ponadto w 2007 r. w kopalniach rud miedzi doszło do trzech tąpnięć, które spowodowały cztery wypadki śmiertelne, jeden wypadek ciężki i dziewięć wypadków lekkich. Tąpnięcia te miały miejsce w:

- 1) ZG „Rudna” – podczas prowadzenia prac likwidacyjno-wybiórkowych w polu eksploatacyjnym G-3/4 na poziomie 950 m, gdzie nastąpiło tąpnięcie spowodowane wstrząsami o energiach $E = 3,5 \times 10^6$ J i $E = 1,1 \times 10^6$ J, które spowodowało wypadek zbiorowy czterech pracowników (jedna osoba doznała obrażeń śmiertelnych, jedna osoba – obrażeń ciężkich i dwie osoby – obrażeń lekkich).
- 2) ZG „Polkowice-Sierszowice” – w czasie ładowania otworów strzałowych w oddziale G-51 na poziomie 1000 m nastąpiło tąpnięcie wywołane wstrząsem o energii $E = 3,9 \times 10^5$ J, które spowodowało wypadek zbiorowy trzech górników (jedna osoba doznała obrażeń śmiertelnych, a dwie osoby – lekkich).
- 3) ZG „Rudna” – podczas wiercenia, kotwienia, wybierania urobku w oddziale G-22 na poziomie 1050 m nastąpiło tąpnięcie wywołane wstrząsem o energii $E = 5,1 \times 10^7$ J, które spowodowało wypadek zbiorowy (dwie osoby doznały obrażeń śmiertelnych, a pięć osób – lekkich).

Zaistniały również trzy odprężenia spowodowane wysokoenergetycznymi wstrząsami, w wyniku których jedna osoba uległa wypadkowi ciężkiemu i jedna osoba – wypadkowi lekkiemu. Odprężenia te miały miejsce w:

- 1) ZG „Polkowice-Sierszowice” podczas wiercenia otworów strzałowych w przodku komory K-2/Przec.G-2202 w polu eksploatacyjnym G oddziału G-23 na poziomie 810 m. Odprężenie to (w wyrobisku) spowodowane było wstrząsem o energii $E = 2,5 \times 10^3$ J (jeden wypadek ciężki).
- 2) ZG „Rudna” w komórce K-24/ pas P-12 w oddziale G-5 pole X/1 na poziomie 1000 m, odprężenie samoistne wywołane wstrząsem o energii $E = 7,3 \times 10^7$ J. Z zagrożonego rejonu wycofano 10 osób.
- 3) ZG „Rudna” podczas kotwienia stropu w komórce K-14 drążonej z pasa P-24 w oddziale G-3/4 na poziomie 960 m, w wyrobisku. Odprężenie to było spowodowane wstrząsem samoistnym o energii $E = 4,6 \times 10^6$ J i spowodowało jeden wypadek lekki.

Dla porównania, w 2006 roku zaistniały cztery tąpnięcia w kopalniach węgla kamiennego, które spowodowały cztery wypadki śmiertelne i 15 wypadków lekkich, oraz dwa tąpnięcia w kopalniach rud miedzi, które spowodowały pięć wypadków lekkich. W 2006 roku w podziemnych zakładach górniczych miały miejsce trzy odprężenia spowodowane wysokoenergetycznymi wstrząsami, które spowodowały dwa wypadki ciężkie i pięć wypadków lekkich, oraz dwa odprężenia w kopalniach węgla kamiennego, które spowodowały jeden wypadek ciężki i pięć wypadków lekkich oraz odprężenie w kopalni rud miedzi, które spowodowało jeden wypadek ciężki.

2.2. Zagrożenie zawałami

W 2007 roku w podziemnych zakładach górniczych zaistniał jeden zawał. Doszło do niego w KWK „Staszic” w czasie manewrowania kombajnem chodnikowym AM-50z-w na skrzyżowaniu

dowierzchni 3a z rozciągnięciem ścianową 01a, w pokładzie 510/II na poziomie 850 m. Zawał stropu na długości około 9 m spowodował wypadek zbiorowy w tym dwa wypadki śmiertelne i trzy lekkie.

Dla porównania, w 2006 roku zaistniały dwa zawały w podziemnych zakładach górniczych, które spowodowały dwa wypadki śmiertelne.

2.3. Zagrożenie pożarowe

W 2007 roku nastąpił znaczny wzrost zagrożenia pożarowego w porównaniu z rokiem 2006. W 2007 roku doszło do 14 pożarów, w tym 4 pożarów endogenicznych i 10 pożarów egzogenicznych, tj. o 10 pożarów więcej niż w 2006 roku, w tym o 2 pożary endogeniczne i o 8 egzogenicznych więcej niż w 2006 roku. Należy również podkreślić, że w związku z zaistniałymi pożarami w 2006 roku nie zaistniały wypadki, a w 2007 roku doszło do 18 wypadków lekkich.

W kopalniach węgla kamiennego w 2007 roku doszło do następujących pożarów:

- 1) KWK „Polska-Wirek”: pożar na powierzchni w łaźni górniczej dozoru średniego, która nie jest obiektem budowlanym zakładu górniczego. Wskutek pożaru zniszczeniu uległy 32 szafki ubraniowe, a pomieszczenie łaźni dozoru czasowo zostało wyłączone z użytkowania. W zagrożonym rejonie nie było załogi.
- 2) KWK „Knurów”: pożar endogeniczny w zrobach zawałowych likwidowanej ściany 2 w pokładzie 408/3 na poziomie 650 m. W wyniku samozapalenia się węgla stwierdzono występowanie CO w ilości 35 ppm w opływowym prądzie powietrza. Wycofano 6 zagrożonych osób bez użycia aparatów regeneracyjnych uciezkowych.
- 3) ZG „Piekary”: pożar endogeniczny w chodniku transportowym w warstwie przyspągowej pokładu 510 na poziomie 635 m. W wyniku samozapalenia się węgla czujnik CO zabudowany w chodniku stycznym 556 zarejestrował stężenie CO w ilości 46 ppm. W zagrożonym rejonie nie było załogi.
- 4) KWK „Budryk”: pożar endogeniczny w ścianie Cz-5 w pokładzie 358/1 o grubości 2,6–2,9 m na poziomie 1050 m – system eksploatacji ścianowy podłużny z zawałem stropu. Przyczyną pożaru było samozapalenie węgla pokładu 358/1, pozostawionego w zrobach zawałowych ściany. W zagrożonym rejonie nie było załogi.
- 5) KWK „Budryk”: ponowny pożar endogeniczny w ścianie Cz-5 w pokładzie 358/1 o grubości 2,6–2,9 m na poziomie 1050 m – wcześniej system eksploatacji ścianowy podłużny z zawałem stropu. Przyczyną pożaru było

samozapalenie węgla pokładu 358/1, pozostawionego w zrobach zawałowych ściany. W zagrożonym rejonie nie było załogi.

- 6) KWK „Bolestaw-Śmiały”: pożar na powierzchni w budynku wzbogacania i odsiarczania miotłów energetycznych, pomieszczenie rozdzielni 500 V nr 2.01-s. W zagrożonym rejonie nie było załogi.

Ponadto w 2007 r. doszło do siedmiu pożarów w KGHM Polska Miedź S.A., które spowodowały osiemnaście wypadków lekkich:

- 1) ZG „Polkowice-Sieroszowice”: pożar pojazdu SWT-T Krzysztof 1,9 (nr zakładowy 144), który zaistniał w chodniku P₅-0 w oddziale G-55 na poziomie 950 m. Przyczyną pożaru było przetarcie elementu gumowego do zespołu ruchomego silnika spalinowego w okolicy wyjścia wału korbowego i układu przeniesienia napędu na osprzęt silnika. Ze strefy zagrożenia wycofano 77 pracowników bez użycia aparatów regeneracyjnych uciezkowych.
- 2) ZG „Rudna”: pożar wnętrza kanału remontowego nr 1 komory maszyn ciężkich C-9 na poziomie 950 m. Przyczyną pożaru było zapalenie się zalegających materiałów palnych podczas wykonywania prac spawalniczych.
- 3) ZG „Rudna”: pożar zużytych palet drewnianych w chodniku T-259, przecinka 5 w oddziale G-26 na poziomie 1020 m. Przyczyną pożaru było zaproszenie ognia, które spowodowało zapalenie zaolejonych śmieci. Wycofano dwóch pracowników bez użycia aparatów regeneracyjnych uciezkowych.
- 4) ZG „Rudna”: pożar ładowarki typu LKP 901 nr zakładowy 196 w polu G-6/7 w oddziale G-26 na poziomie 1100 m. Przyczyną pożaru było uszkodzenie turbosprężarki silnika spalinowego. Wycofano 18 pracowników bez użycia aparatów regeneracyjnych uciezkowych.
- 5) ZG „Rudna”: pożar ładowarki LKP-0805 AK nr zakładowy 31 w oddziale G-7 PeBeKa S.A. w Lubinie w chodniku T-169 na poziomie 1200 m. Przyczyną pożaru był wyrzut płomienia z komory silnikowej, co spowodowało zapalenie się ładowarki. Wycofano 31 pracowników, w tym 13 z użyciem aparatów regeneracyjnych uciezkowych. Szesnastu pracowników uległo wypadkom lekkim (zatrucie dymami pożarowymi).
- 6) ZG „Rudna”: pożar ładowarki LKP-1601 nr zakładowy 54 w oddziale G-11 w chodniku T-150 na poziomie 1100 m. Przyczyną pożaru było zwarcie w instalacji elektrycznej, które spowodowało wyrzut płomienia z komory silnikowej z okolicy rozrusznika i zapalenie się ładowarki. Wycofano 183 pracowników, w tym 21 z użyciem aparatów regeneracyjnych uciezkowych. Dwóch pracowników uległo wypadkom lekkim (zatrucie dymami pożarowymi).

7) ZG „Rudna”: pożar przenośnika taśmowego typu LEGMET 1200 (nr zakładowy W-150 L2) w rejonie stacji zwrotnej. Wycofano 80 osób bez użycia aparatów regeneracyjnych ucieczkowych.

Ponadto w KWB „Konin” S.A. – Odkrywka Józwin II B miał miejsce pożar przenośnika taśmowego P-12. Przyczyną pożaru było zatarcie krążnika dolnego, co doprowadziło do powstania wysokiej temperatury. W zagrożonym obszarze nie było załogi.

Dla porównania, w 2006 roku w podziemnych zakładach górniczych odnotowano sześć pożarów (dwa endogeniczne i cztery egzogeniczne), które nie spowodowały wypadków. W kopalniach węgla kamiennego zaistniało pięć pożarów. W kopalniach rud miedzi doszło do jednego pożaru.

2.4. Zagrożenie metanowe

W 2007 roku w kopalniach węgla kamiennego miały miejsce cztery zdarzenia związane z zagrożeniem metanowym, które spowodowały cztery wypadki lekkie. Do zdarzeń tych doszło w następujących zakładach górniczych:

- 1) KWK „Halemba”: podczas urabiania kombajnem AM-50 z-w piaskowca o dużej skłonności do iskrzenia, w dowierzchni nr 3 w pokładzie 402 nastąpiło zapalenie metanu. Palący się metan został aktywnie ugaszony, w ciągu około 10 sekund, wodą z instalacji wodno-zraszającej kombajnu. W rejonie zagrożenia przebywało 5 osób.
- 2) KWK „Pokój”: w ścianie 183, w rejonie skrzyżowania z dowierzchnią 18/3a, zespół trzech pracowników pod nadzorem nadsztygara górniczego wykonywał prace związane z wykonywaniem robót strzałowych. W tym czasie w dowierzchni 18/4, w rejonie skrzyżowania ze ścianą 183, górnik strzałowy odpalił 5 kg MW umieszczonego w czterech otworach strzałowych. Po odpaleniu ładunku nastąpiło zapalenie metanu, którego skutki objęły pracowników zatrudnionych na skrzyżowaniu ściany z dowierzchnią 18/3a. Czterech pracowników uległo wypadkom lekkim.
- 3) KWK „Bielszowice”: w ścianie 780c w pokładzie 502 w wyniku prowadzenia robót strzałowych torpedujących strop nastąpiło zapalenie me-

tanu. Skutki zdarzenia nie objęły swoim zasięgiem pracujących górników, ponieważ z uwagi na prowadzone roboty strzałowe załogę wycofano do miejsc bezpiecznych.

- 4) KWK „Budryk”: w ścianie B-7 w pokładzie 358/1 na poziomie 1050 m nastąpiło zapalenie metanu. Przyczyną zdarzenia było iskrzenie powstałe wskutek urabiania zwięzłego piaskowca kombajnem, w miejscu występowania lokalnego nagromadzenia metanu. W rejonie objętym zagrożeniem przebywało 38 osób.

Dla porównania, w 2006 roku w kopalniach węgla kamiennego miały miejsce dwa zdarzenia związane z zagrożeniem metanowym, które spowodowały 23 wypadki śmiertelne i 8 wypadków lekkich.

3. Główne przyczyny wypadków śmiertelnych i ciężkich oraz innych niebezpiecznych zdarzeń

Do głównych przyczyn wypadków śmiertelnych i ciężkich oraz innych niebezpiecznych zdarzeń w 2007 r. należały:

- 1) Nieskuteczna ocena i profilaktyka zagrożenia metanowego, tąpnięciami, pożarowego i obrywaniem się skał ze stropu i ociosu.
- 2) Przebywanie pracowników w miejscach niedozwolonych, niezgodnie z ustaleniami pisemnymi dotyczącymi organizacji pracy.
- 3) Zatrudnianie do obsługi maszyn i urządzeń pracowników nieposiadających stosowanych upoważnień.
- 4) Brak prawidłowego nadzoru i kontroli robót przez osoby dozoru ruchu, tj. brak bezpośredniego nadzoru robót, tolerowanie robót wykonywanych niezgodnie z technologiami robót, instrukcjami oraz poleceniami pisemnymi, zatrudnianie pracowników bez wymaganych szkoleń i instruktaży.
- 5) Brak technologii wykonywania robót lub brak jej dostosowania do zmienionego sposobu wykonywania robót.
- 6) Wykonywanie robót niezgodnie z ustaleniami projektu technicznego.
- 7) Nieużywanie okularów ochronnych.

Załącznik nr 3

Działalność komisji powołanych przez Prezesa WUG oraz Rady ds. Bezpieczeństwa w Górnictwie Węglowym

Niniejszy załącznik stanowi omówienie działalności powoływanych przez Prezesa WUG specjalnych komisji do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń w zakładach górniczych oraz tzw. „komisji wypadkowych” powoływanych przez Prezesa WUG do zbadania przyczyn i okoliczności wypadków w zakładach górniczych. Ponadto opisano działalność powołanej przez Prezesa WUG Rady ds. Bezpieczeństwa w Górnictwie Węglowym.

1. Komisje specjalne

Zgodnie z artykułem 107 ust. 8 pkt 3 Prezes Wyższego Urzędu Górniczego powołuje specjalne komisje do kompleksowego opiniowania stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego. W pierwszej połowie 2007 r. funkcjonowało 10 takich komisji. Z dniem 1 lipca br. Prezes WUG ograniczył ich liczbę do 6. Miesiąc wcześniej została zniesiona Komisja do spraw Zagrożeń Zdrowia Czynnikiem Środowiska Pracy w Zakładach Górniczych. Liczba członków komisji specjalnych zmniejszyła się o blisko połowę. Ograniczenie liczby ciał opiniodawczo-doradczych Prezesa WUG wynikało z konieczności racjonalizacji kosztów oraz zasad funkcjonowania komisji.

W 2007 r. w niezmiennym kształcie pozostała Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie, Komisja do spraw Szkoleń w Górnictwie oraz Komisja do spraw Ochrony Powierzchni. Pozostałe 7 komisji zniesiono, powołując w ich miejsce: Komisję do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych, Komisję do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych oraz Komisję do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych.

1.1. Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie

Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie ma charakter interdyscyplinarny; grupuje przedstawicieli przedsiębiorców i pracodawców,

związków zawodowych, uczelni, jednostek naukowo-badawczych, Głównego Inspektoratu Państwowej Inspekcji Pracy i Zarządu Głównego SITG. Podejmowane przez Komisję uchwały i wnioski przekładają się na konkretne inicjatywy i działania organów nadzoru górniczego. W uzasadnionych przypadkach stanowią podstawę wystąpień Prezesa WUG kierowanych do jednostek naukowo-badawczych, przedsiębiorców, organów administracji rządowej. Na posiedzeniach Komisji, oprócz zadań określonych w regulaminie, prowadzony jest dialog społeczny i dyskusja pomiędzy stroną społeczną (związkami zawodowymi) a przedsiębiorcami i stroną rządową w sprawach dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa pracy w górnictwie.

Zakres prac Komisji obejmuje problematykę wszystkich rodzajów górnictwa (podziemne, odkrywkowe, otworowe). Głównym celem działalności Komisji jest stały postęp w eliminacji zagrożeń i poprawa stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie.

W 2007 r. odbyły się dwa posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie. W podjętych uchwałach komisja odniosła się do stanu bezpieczeństwa w górnictwie, zagadnień szkoleniaw zawodowego i zatrudniania kadr specjalistycznych oraz przeciwdziałania nielegalnej eksploatacji. Komisja poruszała także zagadnienia doświadczeń w zwalczaniu zagrożeń wyrzutami gazów i skał w innych krajach, metod prognozowania zagrożenia metanowego oraz funkcjonowania ratownictwa górniczego.

1.2. Komisja do spraw Ochrony Powierzchni

Komisja do spraw Ochrony Powierzchni w roku 2007 odbyła 6 posiedzeń plenarnych, w trakcie których opiniowała prawidłowość projektowanych przez przedsiębiorców rozwiązań technicznych. Przedmiotem opiniowania były wieloletnie programy w zakresie:

- rozwiązań dla zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego w aspekcie oddziaływania wstrząsów wywołanych eksploatacją węgla kamiennego na zabudowę powierzchni – KW S.A. O/KWK „Rydułtowy-Anna”,
- eksploatacji pod terenami poddanymi już znacznym wpływom wielopokładowej eksploatacji górniczej złóż węgla kamiennego – KW S.A. O/KWK „Bielszowice”, O/KWK „Marcel” oraz O/ZG „Piekary”,
- eksploatacji złóż rud miedzi w filarach ochronnych miast – KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Polkowice” i O/ZG „Lubin”.

Powyższe programy były kierowane pod obrady Komisji na wniosek organów nadzoru górniczego, w szczególności z uwagi na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,

bezpieczeństwa użytkowania obiektów powierzchniowych, zwłaszcza w związku z współwystępującym oddziaływaniem wpływów ciągłych i dynamicznych, wywoływanych wstrząsami.

1.3. Komisja do spraw Szkoleń w Górnictwie

W związku z realizacją zadań w 2007 roku członkowie Komisji odbyli 3 posiedzenia, na których podjęto 9 uchwał. W pracach Komisji uczestniczyli przedstawiciele przedsiębiorców, wyższych uczelni oraz Wyższego Urzędu Górniczego.

W 2007 r. Komisja ds. Szkoleń realizowała następujące zadania:

- opracowanie ramowych programów szkoleń wstępnych w kopalniach węgla kamiennego,
- zaopiniowanie programów szkoleń wstępnych w KGHM Polska Miedź S.A.,
- opiniowanie materiałów dotyczących kształcenia w zawodach górniczych, opracowanych przez zespół złożony z przedstawicieli Kompanii Węglowej S.A., Kuratorium Oświaty i dyrektorów szkół zawodowych,
- opiniowanie programów zintegrowanego szkolenia praktycznego dla operatorów samojedznych maszyn przodkowych oraz pojazdów pozaprzodkowych i maszyn pomocniczych opracowanych przez KGHM Polska Miedź S.A.,
- opiniowanie wniosku BHP-Serwis – Firma Szkoleniowa ubiegającego się o wydanie decyzji zgodnie z art. 74 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze.

1.4. Komisja do spraw Zagrożeń Wodnych

W pierwszej połowie 2007 r. w związku ze zmianą trybu działania Komisji powołanych przez Prezesa WUG nie odbyło się ani jedno posiedzenie Komisji. W drugim półroczu problematyka zagrożeń wodnych rozpatrywana była przez Komisję do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych.

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.5. Komisja do spraw Likwidacji Zakładów Górniczych i Gospodarki Odpadami

W związku ze zmianą trybu działania komisji powołanych przez Prezesa WUG w 2007 r. Komisja nie odbywała posiedzeń.

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.6. Komisja do spraw Zagrożeń Zdrowia Czynnikiem Środowiska Pracy w Zakładach Górniczych

W 2007 roku członkowie Komisji odbyli 2 posiedzenia, w których uczestniczyli członkowie Komisji, przedstawiciele wnioskodawców i koferenci.

W trakcie posiedzeń rozpatrywano wnioski w sprawach:

- oceny wyposażenia do zastosowań w warunkach pracy górniczej,
- kierunków prac związanych z wdrażaniem nowych technologii i konstrukcji sprzętu ochronnego oraz wyposażenia indywidualnego pracowników zakładów górniczych.

W wyniku prac nad wnioskami w sprawie środków ochrony indywidualnej i wyposażenia uzupełniającego wydawane były opinie zawierające decyzje Komisji. Dotyczyły one 17 wzorów wyposażenia indywidualnego w zakresie przydatności do stosowania w zakładach górniczych.

Decyzją Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 15 maja 2007 roku Komisja do spraw Zagrożeń Zdrowia Czynnikiem Środowiska Pracy została zniesiona.

1.7. Komisja do spraw Tępań w Zakładach Górniczych Wydobywających Węgiel Kamienny

W 2007 r. odbyło się 5 posiedzeń plenarnych Komisji i 1 posiedzenie prezydium. Rozpatrzono 6 kompleksowych projektów eksploatacji pokładów zagrożonych tępaniami oraz 6 aneksów dotyczących zmian prowadzenia eksploatacji i 1 projekt robót górniczych (decyzja dyrektora OUG w Rybniku). Na posiedzeniu prezydium rozpatrzono i zaopiniowano projekt dalszej eksploatacji pokładu po zaistniałych wstrząsach wysokoenergetycznych (decyzja Dyrektora OUG w Rybniku).

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.8. Komisja do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Zakładach Górniczych Wydobywających Rudy Miedzi

W 2007 r. odbyły się 4 posiedzenia plenarne Komisji, podczas których rozpatrzono 14 tematów, podjęto 11 uchwał i przyjęto 3 informacje. Komisja zaopiniowała 4 aneksy do kompleksowych projektów eksploatacji oraz 5 szczegółowych projektów eksploatacji złoża. Przyjęto 2 informacje o przebiegu robót górniczych oraz 3 informacje o aktywności sejsmicznej oraz zagrożeniu tępaniami w zakładach górniczych.

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.9. Komisja do spraw Zagrożenia Metanowego oraz Wyrzutami Gazów i Skal w Podziemnych Zakładach Górniczych

W 2007 r. odbyły się 3 posiedzenia plenarne Komisji, podczas których opiniowano 8 tematów, podejmując 9 uchwał. 3 tematy wniesione były pod obrady Komisji z inicjatywy Prezesa WUG, a 5 pozostałych z inicjatywy dyrektorów okręgowych urzędów górniczych.

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.10. Komisja do spraw Zagrożeń Atmosfery Kopalnianej i Klimatyzacji w Podziemnych Zakładach Górniczych

W 2007 r. odbyły się 2 posiedzenia plenarne Komisji, na których opiniowano 6 tematów i podjęto 6 uchwał. 5 tematów zostało wniesionych pod obrady przez Dyrektora OUG w Gliwicach i 1 temat przez Prezesa WUG.

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.11. Komisja do spraw Obudów Wyrobisk Górniczych i Kierowania Stropem

W 2007 r. odbyły się 4 posiedzenia plenarne Komisji, podczas których rozpoznano 5 wniosków, w tym 3 zgłoszone przez Prezesa WUG, 1 przez Dyrektora OUG w Katowicach i 1 wniosek rozpatrywano z inicjatywy własnej Komisji (proponując zmiany przepisów). Przyjęto 5 uchwał do rozważanych wniosków.

Komisja została zniesiona z dniem 30 czerwca 2007 r.

1.12. Komisja ds. Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych

Komisja została powołana zarządzeniem nr 9 Prezesa WUG z dnia 27 czerwca 2007 r. Skład osobowy Komisji ustalony został w decyzji nr 12 Prezesa WUG z dnia 27 czerwca 2007 r.

W 2007 r. odbyło się 7 posiedzeń plenarnych Komisji, podczas których rozpatrzono i zaopiniowano 14 wniosków, w tym 8 kompleksowych projektów eksploatacji pokładów zagrożonych tępaniami, 3 projekty szczegółowe prowadzenia robót górniczych, 2 aneksy dotyczące zmian w prowadzeniu eksploatacji oraz jeden projekt nowelizacji przepisów w zakresie pkt 4 załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy, prowadzenia ruchu oraz specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego w podziemnych zakładach górniczych (Dz.U. Nr 139, poz. 1169 z późn. zm.).

1.13. Komisja ds. Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych

Komisja została powołana zarządzeniem nr 8 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 27 czerwca 2007 r. Skład osobowy Komisji został ustalony w decyzji nr 11 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 27 czerwca 2007 r.

W 2007 r. odbyło się 7 posiedzeń Komisji, podczas których rozpoznano i zaopiniowano 11 wniosków dotyczących prowadzenia robót górniczych w kopalniach węgla kamiennego, jak również rozpatrywano 5 spraw wynikających z wewnętrznych ustaleń komisji i innych potrzeb.

1.14. Komisja do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych

Komisja została powołana zarządzeniem Nr 10 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 27 czerwca 2007 r. Skład osobowy Komisji został ustalony w decyzji nr 13 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 27 czerwca 2007 r.

Komisja odbyła w 2007 r. jedno posiedzenie plenarne, podczas którego rozpatrzono wniosek o zaopiniowanie projektów technicznych likwidacji dwóch szybów. Podstawą skierowania wniosku pod obrady Komisji była decyzja Dyrektora OUG we Wrocławiu.

2. Komisje powypadkowe

W 2007 r. prowadziły prace, powołane przez Prezesa WUG, komisje do zbadania przyczyn i okoliczności następujących zdarzeń:

- zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej S.A. Oddział Kopalnia Węgla Kamiennego „Halemba” w Rudzie Śląskiej,
- tępanięcia i wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 13 grudnia 2007 r. w KGHM Polska Miedz S.A. Oddział Zakłady Górnicze „Rudna” w Polkowicach.

Ostatnia z ww. komisji nie zakończyła prac w 2007 r. i jej działalność zostanie opisana w sprawozdaniu z działalności urzędów górniczych za 2008 r.

2.1. Podstawa działalności i zadania komisji powołanej po zdarzeniu w KWK „Halemba”

Po zdarzeniu w KWK „Halemba” Prezes WUG wydał decyzję Nr 28 z dnia 21 listopada 2006 r. w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu meta-

nu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej S.A. Oddział Kopalnia Węgla Kamiennego „Halemba” w Rudzie Śląskiej.

Do zdarzenia doszło o godz. 16.30 w rejonie likwidowanej ściany 1 w pokładzie 506 w partii E na poziomie 1030 m, gdzie nastąpiło zapalenie i wybuch metanu oraz wybuch pyłu węglowego. Wynikiem tego zdarzenia był wypadek zbiorowy, w którym 23 osoby doznały obrażeń śmiertelnych, a jedna osoba obrażeń lekkich. W chwili zapalenia i wybuchu metanu oraz wybuchu pyłu węglowego w strefie zagrożenia znajdowało się 31 pracowników.

Zadaniem Komisji było:

- dokonanie analizy przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego na podstawie ustaleń dokonanych przez Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach;
- przeprowadzenie oceny przebiegu akcji ratowniczej;
- przedstawienie wniosków z analizy i oceny, o których mowa w punkcie 1 i 2, oraz propozycji zaleceń zmierzających do zapobieżenia podobnym zdarzeniom w przyszłości.

Przewodniczącym Komisji został Piotr Buchwald – Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. W skład Komisji powołane zostały m.in. uznane autorytety z jednostek naukowo-badawczych (Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Śląskiej, Głównego Instytutu Górnictwa, Polskiej Akademii Nauk), Państwowej Inspekcji Pracy, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Wyższego Urzędu Górniczego, Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach, a także praktycy, przedstawiciel Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu, Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy z KWK „Halemba” i przedstawiciele związków zawodowych. W posiedzeniach Komisji uczestniczyli zaproszeni przez Przewodniczącego przedstawiciele Prokuratury Okręgowej w Gliwicach, Najwyższej Izby Kontroli – Delegatury w Katowicach i Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

2.2. Przebieg prac Komisji

Komisja odbyła osiem posiedzeń, z których pierwsze miało miejsce w siedzibie KWK „Halemba” w dniu 24 listopada 2006 r., a pozostałe w siedzibie Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach. Członkom Komisji zapewniono pełną informację o wynikach badań prowadzonych przez Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach na podstawie art. 114 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.). Na każdym etapie prac Komisji wszyscy jej członkowie mie-

li prawo zapoznać się z dotychczas zgromadzonym materiałem. Z każdego posiedzenia Komisji sporządzano protokół, który stanowi integralną część dokumentacji prac Komisji. Na posiedzeniach Dyrektor OUG w Gliwicach udzielał odpowiednich wyjaśnień. Na pierwszym posiedzeniu powołano sześć zespołów roboczych do wykonania ekspertyz mających na celu wyjaśnienie okoliczności i przyczyn zdarzenia. Opracowania i ekspertyzy były prezentowane na kolejnych posiedzeniach i stanowią integralną część dokumentacji prac Komisji.

Członkowie Komisji przeprowadzili dwie wizje w rejonie zdarzenia. Pierwsza, która odbyła się bezpośrednio po zakończeniu akcji ratowniczej w dniu 3 stycznia 2007 r., ograniczyła się tylko do nieotamowanych wyrobisk objętych skutkami wybuchu. Druga, w dniach 10 i 11 maja 2007 r., po przywróceniu stanu przewietrzania rejonu zdarzenia do zgodnego z przepisami i doprowadzeniu do warunków zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa, przeprowadzona została we wszystkich otamowanych wcześniej wyrobiskach. Wizją objęto przekop poziomy do pokładu 506/E, dowerzchnię transportową równoległą, chodnik badawczy w pokładzie 506/E, dowerzchnię 2, ścianę transportową równoległą, chodnik badawczy w pokładzie 506/E, dowerzchnię 2, ścianę 1, dowerzchnię 3 oraz przekop badawczy 2. W wyniku wizji sporządzono: protokół oględzin miejsca – rejonu zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego, szkice i przekroje wyrobisk, analizy powietrza kopalnianego, wykaz przedmiotów osobistych uszkodzonych odnalezionych w wyrobiskach, wykaz przedmiotów wytransportowanych na powierzchnię, dokumentację fotograficzną oraz audiowizualną.

Po dokonaniu wizji Dyrektor OUG w Gliwicach wydał Decyzję, w której nakazał m.in. wytransportować na powierzchnię urządzenia i materiały z rejonu zdarzenia w celu wykonania badań. Ponadto w czasie oględzin wykonano pomiary wentylacyjno-klimatyczne oraz pobrano do badań próby: pyłu kopalnianego, płót na podsadzkowego oraz lutni. Po przeprowadzeniu oględzin zabezpieczono dojścia do rejonu ściany 1 przed dostępem osób niepowołanych. Prace w tym rejonie prowadzono w oparciu o dokumentację prac profilaktycznych. Po wytransportowaniu niezbędnych urządzeń i materiałów rejon ściany 1 otamowano tamami przeciwwybuchowymi w dniu 29 maja 2007 r.

29 maja 2007 r. odbyło się ósme, ostatnie posiedzenie Komisji, podczas którego przedstawiono przyczyny zapalenia metanu, wybuchu metanu i pyłu węglowego oraz wypadku zbiorowego, a także sformułowano wnioski wynikające z ustaleń Komisji.

Rys. 2.2.1. Fotografia z wizji lokalnej w KWK „Halemba”

2.3. Przyczyny zapalenia metanu, wybuchu metanu i pyłu węglowego oraz wypadku zbiorowego

Niebezpieczne nagromadzenia metanu utrzymywały się w rejonie likwidowanej ściany 1 w pokładzie 506, a w szczególności: w wyrobisku na odcinku pomiędzy ostatnią niewyrabowaną sekcją obudowy zmechanizowanej a dowierzchnią badawczą, w dowierzchni badawczej, w zrobach zawałowych oraz lokalnie w polu roboczym ściany. Do powstania i utrzymywania się niebezpiecznego, wybuchowego nagromadzenia metanu przyczyniły się następujące czynniki:

- desorpcja metanu do zrobów zawałowych z pokładów nadebranych i podebranych,
- występowanie niskowej tendencji barycznej,
- brak bieżącej likwidacji wyrobiska w ślad za rabowanymi sekcjami obudowy zmechanizowanej,
- wypływy metanu podczas rabowania i wyciągania sekcji przy zastosowanym sposobie przewietrzania likwidowanej ściany 1,
- tolerowanie nieprawidłowej lokalizacji czujnika metanometrii automatycznej w pobliżu wylotu powietrza z lutni wentylacji odrębnej,
- niewłaściwa organizacja robót likwidacyjnych polegająca na pozostawianiu wyrabowanych sekcji w przedziale transportowym ściany 1 w liczbie 19 sztuk, w tym 4 w części przewietrzanej wentylacją odrębną.

Komisja wykluczyła jako przyczyny zainicjowania zapalenia metanu następujące źródła:

- roboty strzałowe,
- roboty spawalnicze,
- iskry mechaniczne powstałe podczas tarcia liny kołowrotu o metalowe elementy wyposażenia ściany,

- wyładowania elektrostatyczne związane ze stosowaniem środków chemicznych i środków ochrony indywidualnej,
- otwarty ogień.

Nie wyklucza się, że inicjał zapalenia metanu pochodził od:

- urządzeń elektrycznych eksploatowanych w niewłaściwym stanie,
- wyładowania elektrostatycznego związanego z zastosowanym płótnem podsadzkowym,
- pożaru endogenicznego szczelinowego w zrobach ściany,
- isker powstałych na skutek tarcia skał zawałowych.

Wybuch pyłu węglowego został zapoczątkowany w likwidowanej ścianie 1, w rejonie sekcji asekuracyjnej na odcinku przewietrzanym wentylacją odrębną, w wyniku podmuchu oraz płomienia palącego się metanu. Wybuch objął swoim zasięgiem: likwidowaną ścianę 1, część dowierzchni 2, dowierzchnię 3 oraz część przekopu odstawczego 2. Wybuch pyłu węglowego został zahamowany przez zaporę pyłową przeciwybuchową zabudowaną w dowierzchni 2 oraz wodną zabudowaną w przekopie odstawczym 2.

Powstanie wybuchu pyłu węglowego i jego przeniesienie nastąpiło na skutek nieprzestrzegania przepisów w zakresie zwalczania zagrożenia wybuchem pyłu węglowego, a w szczególności:

- 1) utrzymywania znacznych nagromadzeń niebezpiecznego pyłu węglowego w likwidowanej ścianie 1, dowierzchni 2 oraz dowierzchni 3,
- 2) dopuszczenia do wystąpienia niezabezpieczonego pyłu kopalnianego w likwidowanej ścianie 1, w której zawartość części niepalnych sta-

tych nie przekraczała 31,1% (powinna wynosić co najmniej 80%) oraz w dowiezchni 2 i dowiezchni 3,

- 3) braku stref zabezpieczających w likwidowanej ścianie 1, dowiezchni 2 oraz dowiezchni 3,
- 4) niewłaściwego stanu zapór przeciwwybuchowych w dowiezchni 3.

Przyczyną wypadku zbiorowego było zapalenie i wybuch metanu oraz wybuch pyłu węglowego, czego skutkiem było działanie na poszkodowanych płomienia o wysokiej temperaturze i dynamicznie przemieszczającej się fali ciśnieniowej oraz atmosfery niezdanej do oddychania.

Do wypadku przyczyniły się nieprawidłowości w pracy osób kierownictwa i dozoru ruchu kopalni oraz firmy MARD Sp. z o.o., polegające na:

- 1) dopuszczeniu do eksploatacji w likwidowanej ścianie 1 urządzeń elektrycznych niespełniających wymagań przepisów,
- 2) niewłaściwej ocenie ryzyka zawodowego, która nie uwzględniła w dostatecznym stopniu zagrożenia metanowego i zagrożenia wybuchem pyłu węglowego,
- 3) niewycofywaniu pracowników z zagrożonego rejonu pomimo przekroczeń dopuszczalnej zawartości metanu oraz występowania mieszaniny wybuchowej w niezlikwidowanym odcinku wyrobiska ściany 1 za sekcją asekuracyjną,
- 4) braku i niewłaściwej kontroli rejonu likwidowanej ściany, niezgodnie z wymogami projektu technicznego,
- 5) dopuszczeniu pracowników do pracy w trudnych warunkach bez wymaganych kwalifikacji i instruktażu,
- 6) przystąpieniu do robót likwidacyjnych pomimo nieprzygotowania układu transportowego w dowiezchni 3 i przekopie odstawczym 2.

Nieprawidłowości związane z niewłaściwą organizacją robót polegały m.in. na:

- 1) niezgodności stanu faktycznego z projektem technicznym likwidacji ściany, tj. na zastosowaniu dwóch lutniociągów przewietrzających ślepy odcinek ściany zamiast jednego lutniociągu,
- 2) nieustaleniu w projekcie technicznym likwidacji ściany sposobu likwidacji przestrzeni po wyrobionych sekcjach,
- 3) braku właściwej kontroli sprzętu przeciwpożarowego,
- 4) wykonywaniu transportu pomimo nieprawidłowego stanu technicznego urządzeń transportowych oraz nieprzygotowanej trasy transportowej w dowiezchni 3 i przekopie odstawczym 2,
- 5) dopuszczeniu do wykonywania robót górniczych w KWK „Halemba” firmy GPUH MARD Sp. z o.o., która:

- a) zatrudniała pracowników w sposób niezgodny z przepisami Kodeksu pracy, tj. na podstawie umów zawieranych na czas określony,
- b) prowadziła szkolenia wstępne pracowników niezgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie instruktażu stanowiskowego,
- c) prowadziła ewidencję czasu pracy w sposób nierzetelny,
- d) nierzetelnie prowadziła dokumentację szkoleń w zakresie bhp i dopuszczała do pracy pracowników przeszkolonych przez innych pracodawców,
- e) nie zapewniała pracownikom odzieży i obuwia roboczego oraz indywidualnych środków ochrony w sposób zgodny z ustaleniami,
- f) niezgodnie z przepisami usytuowała komórkę organizacyjną bhp w schemacie organizacyjnym.

2.4. Wnioski Komisji

W odniesieniu do Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Halemba”:

- 1) Kontynuacja likwidacji ściany 1 w pokładzie 506 na poz. 1030 m przy stwierdzonym poziomie zagrożeń jest nieuzasadniona.
- 2) Należy podjąć niezwłoczne działania w celu podniesienia dyscypliny pracy, szczególnie w zakresie bieżącej analizy stanu występujących zagrożeń naturalnych oraz przestrzegania obowiązujących przepisów.

W odniesieniu do przedsiębiorców wydobywających węgiel kamienny:

- 1) Przeprowadzić szczegółową kontrolę prawidłowości przewietrzania oraz zwalczania zagrożenia metanowego w likwidowanych ścianach ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) sprawdzenia ilości, prędkości i stabilności prądów powietrza,
 - b) prawidłowości wyposażenia, rozmieszczenia i sprawności działania urządzeń monitorujących skład atmosfery kopalnianej oraz stabilność prądów powietrza,
 - c) rzeczywistego kształtowania się zagrożenia metanowego w odniesieniu do prognozy i projektu technicznego,
 - d) odmetanowania górotworu,
 - e) przestrzegania obowiązujących przepisów w zakresie bieżącej analizy oraz wykorzystania wskazań i zapisów urządzeń gazometrii.
- 2) Zaostrzyć egzekwowanie przestrzegania obowiązujących przepisów, dotyczących zwalczania zagrożenia wybuchem pyłu węglowego, w szczególności w zakresie:
 - a) powstawania niebezpiecznego pyłu węglowego,

- b) bieżącego usuwania i zmywania nagromadzeń pyłu węglowego,
 - c) utrzymywania stref zabezpieczających i zapór przeciwwybuchowych.
- 3) Pomiary tlenku węgla w ścianach i ślepych wyrobiskach prowadzić przy pomocy czujników systemu monitoringu o zakresie pomiarowym nie mniejszym niż 200 ppm oraz krótkim czasie rejestracji.
 - 4) W przypadku przedłużenia czasu likwidacji ściany powyżej 3 miesięcy likwidację prowadzić na zasadach prac profilaktycznych.
 - 5) Wyposażyć kopalniane drużyny ratownicze w środki poprawiające komfort oddychania i warunki pracy ratowników (kamizelki chłodzące, schładzacz powietrza do aparatów regeneracyjnych W-70, przyrządy do pomiaru tężna ratowników w akcji).

W odniesieniu do jednostek naukowo-badawczych – opracować i upowszechnić wśród przedsiębiorców:

- nowe metody wczesnego wykrywania ognisk samozagrzewania węgla,
- kryteria otwierania otamowanych rejonów ścian,
- systemy rejestracji parametrów dwustanowych (tamy, wentylatory) z kontrolą linii,
- systemy urządzeń pomiarowych parametrów powietrza z radiowym zapisem danych,
- kryteria stosowania wentylacji odrębnej przy likwidacji ścian.

W odniesieniu do przepisów górniczych:

- 1) Kontynuować prace legislacyjne dotyczące zatrudniania firm usługowych wykonujących określone czynności w ruchu zakładu górniczego w oparciu o założenia przyjęte przez Zespół Koordynacyjny powołany przez Ministra Gospodarki.
- 2) Zweryfikować wykaz prac profilaktycznych związanych z zapobieganiem zagrożeń ujętych w § 88 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 12 czerwca 2002 r. w sprawie ratownictwa górniczego (Dz.U. Nr 94, poz. 838 z późn. zm.).

3. Rada ds. Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie Węgla Kamiennego

10 grudnia 2007 r. w siedzibie WUG odbyło się pierwsze posiedzenie Rady do spraw Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie Węgla Kamiennego, działającej przy Wyższym Urzędzie Górniczym. Rada skupia przedstawicieli nadzoru górniczego, szefów spółek węglowych i naukowców związanych z branżą wydobywczą.

Jednym z zadań Rady, powołanej z inicjatywy Prezesa WUG, ma być dbałość o szybki i efektywny transfer osiągnięć naukowych i rozwiązań, poprawiających bezpieczeństwo pracy w kopalniach do praktyki górniczej. Dwunastoosobowa Rada jest forum, w ramach którego są podejmowane i rozwiązywane najważniejsze problemy związane z bezpieczeństwem załóg górniczych. Rozwiązania są wypracowywane wspólnie przez specjalistów i pracodawców. Do zadań Rady należy bieżąca analiza stanu zagrożeń naturalnych i technicznych w kopalniach, analiza przyczyn i okoliczności wypadków górniczych, ocena przygotowania zawodowego i szkolenia osób zatrudnionych w kopalniach, opiniowanie aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa pracy oraz proponowanie działań naukowo-badawczych, technicznych, inwestycyjnych oraz legislacyjnych w zakresie bezpieczeństwa.

Rada jest organem roboczym Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego. W jej skład, oprócz przedstawicieli WUG, wchodzi także naukowcy z Głównego Instytutu Górnictwa w Katowicach, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i Politechniki Śląskiej w Gliwicach, Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu oraz szefowie spółek węglowych: Kompanii Węglowej, Jastrzębskiej Spółki Węglowej i Katowickiego Holdingu Węglowego.

Załącznik nr 4

Akty wewnętrzne Prezesa WUG (zarządzenia i decyzje)

Lp.	Akt	Podstawa prawna	Data i miejsce publikacji
1.	Zarządzenie nr 1 z dnia 4 stycznia 2007 r. zmieniające zarządzenie w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 1, poz. 1
2.	Zarządzenie nr 2 z dnia 22 lutego 2007 r. w sprawie zniesienia Zespołu Naukowo-Doradczego dla eksploatacji kopalń węgla kamiennego: Pokój, Polska-Wirek, Halemba i Śląsk	art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 3, poz. 7
3.	Zarządzenie nr 3 z dnia 22 lutego 2007 r. zmieniające zarządzenia w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych, Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych oraz działającego przy Wyższym Urzędzie Górniczym Zakładu Obsługi Gospodarczej	art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 2 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 3, poz. 8
4.	Zarządzenie nr 4 z dnia 23 lutego 2007 r. w sprawie „Instrukcji dotyczącej szczegółowych wymagań w zakresie ochrony informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „zastrzeżone” w urzędach górniczych	art. 107 ust. 1 i 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 1999 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 196, poz. 1631, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 3, poz. 9
5.	Zarządzenie nr 5 z dnia 12 marca 2007 r. zmieniające zarządzenia w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych, Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych oraz działającego przy Wyższym Urzędzie Górniczym Zakładu Obsługi Gospodarczej	art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych oraz art. 3 ust. 2 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych	Dz.Urz. WUG Nr 4, poz. 12
6.	Zarządzenie nr 6 z dnia 19 marca 2007 r. w sprawie korzystania z samochodów osobowych w urzędach górniczych	Art. 107 ust. 9 i art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 4, poz. 13
7.	Zarządzenie nr 7 z dnia 15 maja 2007 r. w sprawie zniesienia Komisji do spraw Zagrożeń Zdrowia Czynniki Środowiska Pracy w Zakładach Górniczych	Art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 5, poz. 15
8.	Zarządzenie nr 8 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	Art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 21

9.	Zarządzenie nr 9 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	Art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 22
10.	Zarządzenie nr 10 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych	Art. 107 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 23
11.	Zarządzenie nr 11 z dnia 18 lipca 2007 r. zmieniające zarządzenia w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych pracowników Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych, Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych oraz działającego przy Wyższym Urzędzie Górniczym Zakładu Obsługi Gospodarczej	art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych oraz art. 3 ust. 2 i art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych	Dz.Urz. WUG Nr 10, poz. 35
12.	Zarządzenie nr 12 z dnia 24 września 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego	art. 39 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów	Dz.Urz. WUG Nr 12, poz. 46
13.	Zarządzenie nr 13 z dnia 24 września 2007 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu pracy okręgowych urzędów górniczych oraz Zasad gospodarki środkami ochrony indywidualnej oraz odzieżą i obuwiem roboczym w okręgowych urzędach górniczych	Art. 104 ² § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 13, poz. 47
14.	Zarządzenie nr 14 z dnia 24 września 2007 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia Regulaminu pracy Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych oraz Zasad gospodarki środkami ochrony indywidualnej oraz odzieżą i obuwiem roboczym w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	Art. 104 ² § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.), art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 170, poz. 1218, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 13, poz. 48
15.	Zarządzenie nr 15 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie trybu przeprowadzania kontroli oraz inspekcji przez pracowników Wyższego Urzędu Górniczego	Art. 107 ust. 1 i 9, art. 108 ust. 1 i art. 117a ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 15, poz. 54
16.	Zarządzenie nr 16 z dnia 11 października 2007 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych przez urzędy górnicze	Art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 17, poz. 66
17.	Zarządzenie nr 17 z dnia 11 października 2007 r. w sprawie dokonywania przez urzędy górnicze wydatków publicznych nieobjętych przepisami o zamówieniach publicznych	Art. 107 ust. 9 oraz art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 17, poz. 67
18.	Zarządzenie nr 18 z dnia 9 listopada 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego okręgowych urzędów górniczych i Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	Art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 18, poz. 72
19.	Zarządzenie nr 19 z dnia 9 listopada 2007 r. w sprawie trybu przeprowadzania kontroli problemowych i inspekcji przez pracowników okręgowych urzędów górniczych oraz badań kontrolnych i kontroli przez pracowników Urzędu Górniczego do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	Art. 107 ust. 1 oraz art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 18, poz. 73

20.	Zarządzenie nr 20 z dnia 9 listopada 2007 r. w sprawie instrukcji kasowej	Art. 44 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 21, poz. 78
21.	Decyzja nr 1 z dnia 25 stycznia 2007 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Halemba” w Rudzie Śląskiej	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (M.P. Nr 13, poz. 224)	Dz.Urz. WUG Nr 1, poz. 3
22.	Decyzja nr 2 z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji kierownika ruchu podziemnych zakładów górniczych	art. 68 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 84, poz. 755 oraz z 2004 r. Nr 101, poz. 1035)	Dz.Urz. WUG Nr 1, poz. 4
23.	Decyzja nr 3 z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego i geologa górniczego	art. 70 ust. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz § 23 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 11 czerwca 2002 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych, mierniczego górniczego i geologa górniczego oraz wykazu stanowisk w ruchu zakładu górniczego, które wymagają szczególnych kwalifikacji (Dz.U. Nr 84, poz. 755 oraz z 2004 r. Nr 101, poz. 1035)	Dz.Urz. WUG Nr 3, poz. 5
24.	Decyzja nr 4 z dnia 2 lutego 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw organizacji ósmego spotkania grupy współpracy administracyjnej ATEX ADCO dla dyrektywy 94/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 marca 1994 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem	§ 2 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 3, poz. 10
25.	Decyzja nr 5 z dnia 23 lutego 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw obsługi przedstawiciela Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w ramach prac Stałej Grupy Roboczej do spraw Górnictwa oraz Przemysłu Wydobywczego	§ 2 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 3, poz. 11
26.	Decyzja nr 6 z dnia 6 marca 2007 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Halemba” w Rudzie Śląskiej	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 4, poz. 14

27.	Decyzja nr 7 z dnia 19 marca 2007 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Halemba” w Rudzie Śląskiej	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 5, poz. 16
28.	Decyzja nr 8 z dnia 23 kwietnia 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu do spraw przeprowadzenia projektu pilotażowego metody wartościowania stanowisk pracy w służbie cywilnej w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 5 poz. 17
29.	Decyzja nr 9 z dnia 19 marca 2007 r. zmieniająca decyzję w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności zapalenia i wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego zaistniałych w dniu 21 listopada 2006 r. w Kompanii Węglowej S.A. Oddział KWK „Halemba” w Rudzie Śląskiej	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 5, poz. 18
30.	Decyzja nr 10 z dnia 1 czerwca 2007 r. w sprawie zastępców dyrektorów komórek organizacyjnych Wyższego Urzędu Górniczego	§ 12a regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 1 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 8 lipca 2002 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz.Urz. WUG Nr 1, poz. 2, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 24
31.	Decyzja nr 11 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 3 zarządzenia nr 8 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 21)	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 25
32.	Decyzja nr 12 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 3 zarządzenia nr 9 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 22)	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 26
33.	Decyzja nr 13 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie ustalenia składu Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych	§ 3 zarządzenia nr 10 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych (Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 23)	Dz.Urz. WUG Nr 7, poz. 27
34.	Decyzja nr 14 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie zmiany składu osobowego Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	§ 3 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 19 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 9)	Dz.Urz. WUG Nr 8, poz. 29
35.	Decyzja nr 15 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie zmiany składu osobowego Komisji do spraw analizy stosowania przepisów prawa związanego z ruchem zakładów górniczych	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 8, poz. 30
36.	Decyzja nr 16 z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie zmiany w składzie Komisji do spraw Szkoleń w Górnictwie	§ 1b ust. 1 i 3 decyzji Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 2 stycznia 2004 r. w sprawie powołania Komisji do spraw Szkoleń w Górnictwie (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 7, poz. 44)	Dz.Urz. WUG Nr 8, poz. 31

37.	Decyzja nr 17 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie wyznaczenia stałych przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego w Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 9 ust. 5 zarządzenia nr 8 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Atmosfery Kopalnianej i Zagrożeń Aerologicznych w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz.Urz. WUG Nr 10, poz. 36
38.	Decyzja nr 18 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie wyznaczenia stałych przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego w Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	§ 9 ust. 5 zarządzenia nr 9 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Tępań, Obudowy i Kierowania Stropem w Podziemnych Zakładach Górniczych	Dz.Urz. WUG Nr 10, poz. 37
39.	Decyzja nr 19 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie wyznaczenia stałych przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego w Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych	§ 9 ust. 5 zarządzenia nr 10 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie Komisji do spraw Zagrożeń Wodnych, Gospodarki Odpadami oraz Likwidacji Zakładów Górniczych	Dz.Urz. WUG Nr 10, poz. 38
40.	Decyzja nr 20 z dnia 24 lipca 2007 r. w sprawie wyznaczenia stałego przedstawiciela Wyższego Urzędu Górniczego w Komisji do spraw Ochrony Powierzchni	§ 8 ust. 4 zarządzenia nr 18 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie Komisji do spraw Ochrony Powierzchni (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 8)	Dz.Urz. WUG Nr 10, poz. 39
41.	Decyzja nr 21 z dnia 13 sierpnia 2007 r. w sprawie ustalenia składu Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w urzędach górniczych	§ 3 ust. 1 zarządzenia nr 20 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w urzędach górniczych (Dz.Urz. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 10)	Dz.Urz. WUG Nr 11, poz. 40
42.	Decyzja nr 22 z dnia 3 września 2007 r. w sprawie Komisji Likwidacyjnej środków trwałych stanowiących majątek Wyższego Urzędu Górniczego	§ 3 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 11, poz. 41
43.	Decyzja nr 23 z dnia 3 września 2007 r. w sprawie komisji likwidacyjnych środków trwałych stanowiących majątek Wyższego Urzędu Górniczego, użytkowanych w okręgowych urzędach górniczych i specjalistycznych urzędach górniczych	Art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Urz. WUG Nr 11, poz. 42
44.	Decyzja nr 24 z dnia 10 września 2007 r. w sprawie Komitetu organizacji jubileuszu Wyższego Urzędu Górniczego oraz organizacji uroczystości „DNIA GÓRNIKA”	§ 2 ust. 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 14, poz. 50
45.	Decyzja nr 25 z dnia 20 września 2007 r. w sprawie powołania komisji dyscyplinarnych I i II instancji oraz rzecznika dyscyplinarnego dla urzędników państwowych mianowanych, zatrudnionych w okręgowych urzędach górniczych i w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	Art. 36 ust. 1, 2, 4 i 5, art. 361 ust. 1 oraz art. 52 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.)	Dz.Urz. WUG Nr 14 poz. 51
46.	Decyzja nr 26 z dnia 3 października 2007 r. w sprawie Komisji Inwentaryzacyjnej oraz zespołów spisowych	§ 2 ust. 5 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego w związku z art. 26 i 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694, z późn. zm.)	—

47.	Decyzja nr 27 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie rozdziału zadań pomiędzy Wiceprezesami Wyższego Urzędu Górniczego	§ 9 ust. 2 regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 12 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 24 września 2007 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Wyższego Urzędu Górniczego (Dz.Ur. WUG Nr 12, poz. 46)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 55
48.	Decyzja nr 28 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie zastępców dyrektorów komórek organizacyjnych Wyższego Urzędu Górniczego	§ 3 ust. 3 statutu Wyższego Urzędu Górniczego, stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 września 2007 r. w sprawie nadania statutu Wyższemu Urzędowi Górniczemu (M.P. Nr 62, poz. 710)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 56
49.	Decyzja nr 29 z 5 października 2007 r. w sprawie zniesienia Zespołu do spraw obsługi przedstawiciela Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego w ramach prac Stałej Grupy Roboczej do spraw Górnictwa oraz Przemysłu Wydobywczego	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 57
50.	Decyzja nr 30 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie zniesienia Komisji do spraw analizy stosowania przepisów prawa związanego z ruchem zakładów górniczych	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 58
51.	Decyzja nr 31 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie powołania Komisji do spraw Szkoleń w Górnictwie	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 59
52.	Decyzja nr 32 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie powołania Komisji do spraw gospodarowania sprzętem komputerowym i oprogramowaniem w Wyższym Urzędzie Górniczym	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 60
53.	Decyzja nr 33 z dnia 5 października 2007 r. w sprawie powołania Komisji Likwidacyjnej środków trwałych stanowiących majątek Wyższego Urzędu Górniczego	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 61
54.	Decyzja nr 34 z dnia 5 października 2007 r. zmieniająca decyzję w sprawie komisji likwidacyjnych środków trwałych stanowiących majątek Wyższego Urzędu Górniczego, użytkowanych w okręgowych urzędach górniczych i specjalistycznych urzędach górniczych	Art. 108 ust. 6 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. – Prawo geologiczne i górnicze	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 62
55.	Decyzja nr 35 z dnia 11 października 2007 r. w sprawie wysokości stawek należności za udział w posiedzeniach dla osób wchodzących w skład Komisji do Spraw Szkoleń	Art. 103 ust. 4 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 63
56.	Decyzja nr 36 z dnia 11 października 2007 r. uchylająca decyzję w sprawie powołania Komisji do spraw przeprowadzania postępowań o udzielenie zamówień publicznych w Wyższym Urzędzie Górniczym	Art. 21 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, z późn. zm.)	Dz.Ur. WUG Nr 17, poz. 68
57.	Decyzja nr 37 z dnia 15 października 2007 r. w sprawie zmiany składu osobowego Komisji Bezpieczeństwa w Górnictwie	§ 3 ust. 1 i 2 zarządzenia nr 19 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 22 grudnia 2005 r. w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie (Dz.Ur. WUG z 2006 r. Nr 1, poz. 9)	Dz.Ur. WUG Nr 16, poz. 64

58.	Decyzja nr 38 z dnia 18 października 2007 r. w sprawie powołania zespołu do spraw ustalenia standardów opisów stanowisk pracy w służbie cywilnej w okręgowych urzędach górniczych i w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Urz. WUG Nr 17, poz. 69
59.	Decyzja nr 39 z dnia 19 października 2007 r. w sprawie utworzenia Zespołu wartościującego stanowiska pracy w służbie cywilnej w okręgowych urzędach górniczych i w Urzędzie Górniczym do Badań Kontrolnych Urządzeń Energomechanicznych	§ 5 ust. 2, § 8 ust. 1 i § 21 ust. 1 i 2 zarządzenia Nr 81 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk w służbie cywilnej (M.P. Nr 48, poz. 566)	Dz.Urz. WUG Nr 17, poz. 70
60.	Decyzja nr 40 z dnia 23 października 2007 r. w sprawie utworzenia zespołu do spraw zwalczania zagrożenia pyłami szkodliwymi dla zdrowia oraz wybuchem, pyłu węglowego w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny	§ 2 ust. 5 statutu Wyższego Urzędu Górniczego (MŚ)	Dz.Urz. WUG Nr 19, poz. 74
61.	Decyzja nr 41 z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie powołania Zespołu roboczego do przygotowania propozycji realizacji wniosków zawartych w „Raporcie z oceny bezpieczeństwa pracy w kopalniach węgla kamiennego”, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 24 kwietnia 2007 r.	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 19, poz. 75
62.	Decyzja nr 42 z dnia 27 listopada 2007 r. w sprawie Rady do Spraw Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 20, poz. 76
63.	Decyzja nr 43 z dnia 14 grudnia 2007 r. w sprawie powołania Komisji dla zbadania przyczyn i okoliczności tąpnięcia i wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 13 grudnia 2007 r. w KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Rudna” w Polkowicach	§ 4 statutu Wyższego Urzędu Górniczego	Dz.Urz. WUG Nr 20, poz. 77

WYŻSZY URZĄD GÓRNICZY
UL. PONIATOWSKIEGO 31
40-956 KATOWICE
www.wug.gov.pl